יום ג', כ"ב בניסן תשמ"ז, 21 באפריל 1987 / שנה מ"ד מס' 13324 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

דיון פה"

יר במעלה

אנשים ואירועים

180 אלף דולר הצטברו בקרן למען ג'ונתן ואן פולארד

לאחר שנוכו היטלי השירותים הצטברו בקרן יותר מ־180 אלף דולר. מסכום זה הועברו אתמול 55 אלף דולר...

מקורות צבאיים מעריכים: גבול הצפון נכנס לתקופה קשה

מטח קטיושות בצפון — מתיחות ביישובים

מספר טילים נפלו אמש באחד היישובים באצבע הגליל — איש לא נפגע ● ראש עיריית קריית־שמונה שיגר מברק לרה"מ בו הוא קובל על שאיש מן השרים לא מתעניין במתרחש ● שמיר: הפיגועים קשורים למועצה הפלשתינית ● בצה"ל דוחים האפשרות שיהיה צריך להגדיל סדרי הכוחות באיזור הבטחון

חללי הפיגוע בצפון למנוחות ● עמוד 4
דוכאה ההתמרדות בארגנטינה ● עמוד 5
תסיסה בסניפי העבודה בשטחים ● עמוד 3
נחטף ילד שרגם רכב באבנים ● עמוד 18
היום החלטה על שכר־הלימוד ● עמוד 20
„אין בדיית דמים ללא שוויון" ● עמוד 18
מי ומי במימונה בנווה־תרצה ● עמוד 18

מאת יהודה צור ואבי בניהו, כתבי „על המשמר"

מספר קטיושות נפלו אמש סמוך לשעה 8 בערב באצבע הגליל. לא היו נפגעים. חלק מן הטילים נפלו בתוך יישוב באצבע הגליל במרחק קטן מבתים סמוכים בין שדה קוצים.

ראש עיריית קריית־שמונה, פרוסטר עזרן שלח מברק לראש־הממשלה בו הוא קובל על כך שאיש משרי הממשלה לא התעניין עד כה במתרחש בעיר.

שמואל אוחנה, סגן ראש העיר קריית־שמונה, התלונן שמנהיגי המדינה לא הגיעו לברך את החוגגים בעיר. לדיעה זאת היו שותפים תושבים רבים אחרים אשר

(המשך בעמוד 4)

הרמטכ"ל החדש, דן שומרון, מיהר שלשום, לאחר טקס הכתרתו, מירושלים אל זירת הפיגוע בצפון. (צילום: צרפתי/דובר צה"ל)

בוטל ההסכם עם ירדן ● נפתחה המועצה הלאומית הפלשתינית

ערפאת קורא להמשך המאבק המזויין

„עד להקמת מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים" ● עם זאת הביע תמיכה בוועידה הבי"ל בתנאי שאש"ף ישותף בה במעמד של שיוויון ● חבש וחוואתמה התפייסו עם ערפאת – פלגי ג'יבריל ואבו־נידל פרשו ממושב המועצה ● הערכות בירושלים: נסיגה לסיכויי המגעים לשלום במזה"ת

מאת כתבי סוכנויות הידיעות וכתבנו המדיני בירושלים

אלג'יר. — מנהיג „אש"ף" יאסר ערפאת, קרא אתמול בפתיחת המושב של „המועצה הלאומית הפלשתינית", להמשך המאבק המזויין נגד ישראל „עד לשיחרורה הסופי של פלשתין" ועד להקמתה של „מדינה פלשתינית עצמאית, שירושלים היא בירתה".

בה בעת החליט הוועד הפועל של „אש"ף" לבטל את הסכם רבת־עמון בינו לבין ירדן, הסכם שקרא לפעולה משותפת כדי להגיע לפתרון הסכסוך המזרח־תיכוני בדרכי שלום, באמצעות נציגות ירדנית־פלשתינית משותפת.

מעמד של שוויון

ערפאת אמר, כי „אש"ף „יתמיד במאבקו המזויין נגד ישראל. לא משום שהוא שואף מלחמה, אלא משום שהוא רוצה בשלום — שלום כולל וצודק, שיושתת על זכות הפלשתינים להגדרה עצמית ולמדינה עצמאית, שירושלים היא בירתה".

(המשך בעמוד 4)

אלוף פלד: אסון כבד נמנע בגליל

חוליית מחבלים שחדרה לתחום ישראל ליד קיבוץ מנרה עמדה לבצע פיגוע למטרת מיקוח באיזור שהמה מאלפי מטיילים ● שני חיילי צה"ל — סגן יואב שרון וסמל שלמה אלון — נפלו במהלך הפעולה בה נהרגו שלושת המחבלים ● אש"ף נטל על עצמו האחריות לפיגוע ● מסוקי חיל־האוויר תקפו מטרות מדרום לצור

מאת אבי בניהו ויהודה צור, כתבי „על המשמר" וכתבי סוכנויות הידיעות

שני חיילי צה"ל נהרגו בבוקר יום א', במהלך חיסול חוליית מחבלים, שהצליחה לחדור לתחום מדינת ישראל בנסיון לחטוף בני־ערובה ולבצע פיגוע־מיקוח. החולייה שמנתה שלושה מחבלים פלשתיניים, אותרה וחוסלה סמוך לקיבוץ מנרה, באצבע הגליל.

חללי צה"ל הם סגן יואב שרון, שלווייתו התקיימה ביום א' אחה"צ בחיפה, וסמל ראשון יוסף שלמה אלון, שלווייתו תתקיים היום, בשעה 3 אחה"צ, בבית־הקברות הצבאי בקריית־שאול.

אלוף פיקוד הצפון, אלוף יוסי פלד, אמר לאחר התקרית, כי נמנע אסון כבד בגליל העליון. שכו מבלים בימים אלה רבבות מטיילים.

ממרחק 2 מטרים

אור ליום א', גילו כוחות צה"ל פירצה בגדר־המערכת בגבול הצפון ועקבות של חדירה. למקום הוזעקו כוחות גדולים, שפתחו בסריקות מהקרקע ומהאוויר. כיישובי גבול הצפון הוכרזה כוננות, נסגרו צירי תנועה והגברים צויידו בכלי־נשק אישיים.

החולייה חדרה בין הישובים מנרה ויפתח. עם אור ראשון, אותרו המחבלים בשטח סלעי סבוך ומלא צמחים, וחוסלו בקרבי־יריות קצר, ממרחק של שני מטרים.

סגן מפקד הפלוגה, סגן יואב שרון, וסמל המחלקה, אסף שלמה אלון, שניהם מחטיבת „גולני", נפגעו ונהרגו. בטרם עזב את לשכתו, הספיק הרמטכ"ל היוצא, רא"ל משה לוי, לשלוח מכתבי

(המשך בעמוד 2)

ניסיונות פיגוע „לכבוד" המועצה הפלשתינית

האירועים בגבול הצפוני מהווים תזכורת לגבי מצבנו הבטחוני האמיתי באזור הזה. הנסיגה (הכמעט מלאה) מלבנון חוסכת מאתנו ללא ספק הרבה קרבנות שאותם שילמנו בזמנו בעת ההרפתקה הלבנונית. רצועת הבטחון שבשליטת צד"ל – בסיוע משמעותי של צה"ל – מהווה חיץ בפני חדירה ישירה של המחבלים אל שטחה של ישראל. אך לא תמיד היא מחסום הרמטי. בתקופה האחרונה של החיזבאללה על המוצב של צד"ל, שהיתה מעין מבצע צבאי לכל דבר, נחלו התוקפים מפלה צורבת בהותירם אחריהם הרוגים רבים. אך רצועת הבטחון היא גם המניע לפעילות הזאת של אנשי החיזבאללה, אשר עד כה לא ניסו לבצע שום פעילות בשטחה של ישראל עצמה. כלומר, בעיני החיזבאללה פעילותם מונעת מרצונם לגרום לנסיגה מושלמת של צה"ל מדרום לבנון וצד"ל נחשב בעיניהם ככלי שרת של ישראל. אין לדעת כיצד היו נוהגים אנשי החיזבאללה אילו ויתרה ישראל על רצועת הבטחון והיתה מציבה את הגנתה על יושבי הצפון ממש על הגבול עם לבנון.

לעומת זאת הפעולה החבלנית השנייה, שאורגנה למחרת היום על־ידי חוליה של אנשי אש"ף שבאו מצידון, כוונה מלכתחילה לפגוע בתוך שטח ישראל, וייתכן שלתפיסת בני ערובה מבין המטיילים הרבים באזור. או מבין חברי קיבוץ מנרה שלסביבתו חדרה החוליה. הצלחתם של כוחות צה"ל לסכל את מזימתם של המחבלים והריגתם בקרב פנים אל פנים, תבעה מחיר כבד – כנראה בלתי נמנע מנסיבות המקרה – שני חיילי צה"ל נפלו בקרב. אין גם להתעלם מן העובדה, כי המחבלים הצליחו לעבור את רצועת הבטחון ולחדור לשטחה של ישראל, ולולא הערנות הראוייה לציון של כוחות צה"ל היו עלולים לבצע פעולה ראוותנית, שכנראה כוונה למועד הפתיחה של המועצה הפלשתינית. חסימת הגבול אינה יכולה להיות מוחלטת וכל עוד יתקיימו הנסיבות המזינות את הטירור לא יהיה בידינו למנוע באופן מוחלט את הסכנה הצפוייה מנסיונות הפיגוע באזור הגבול.

אם נכונה ההשערה, כי מעשה הפיגוע של אנשי אש"ף שסוכל יועד לשמש „אתנן" למועצה הפלשתינית, הרי שזוהי מגמה שאינה מבשרת טובות. עדיין אין לדעת מה תהיה מידת ההצלחה של המועצה הזאת. אך נראה, כי הנסיון להגיע לאחדות הפלגים היריבים – להוציא את קבוצת אבו־נידל – יושג במחיר של הקצנה, של ביטול הסכם ערפאת־חוסיין, והתביעה מערפאת לנתק קשרים עם מצרים והמשך, או חיזוק הדגש, על המאבק המזויין. במקום השתלבות בתהליך המדיני תוך נטישת דרך הטירור. אם מנחיי אש"ף כנראה לא למדו לקח מכך, שאותו „מאבק מזויין" יכול רק לגרום לקרבנות. אך אין בו שום סיכוי לפתרון מצוקתו ההולכת ומחריפה של העם הפלשתיני בגדה. כל עוד לא יימצא באש"ף כוח מנהיגותי אשר יודע להפוך אותו לארגון מדיני, שיזנח את דרך הטירור, הוא לא ימצא שום פרטנר ישראלי הראוי לשמו, אשר יהיה מוכן לקיים עמו דיאלוג כלשהו. לא ניתן לאחוז בשני הקצוות גם יחד -- גם לבצע מעשי חבלה וגם להתיימר לייצג את העם הפלשתיני בשיחות השלום.

שליח סובייטי העושה במסע הרגעה במדינות ערב:

בוטל ביקור משלחת סובייטית בישראל

בירושלים טרם קיבלו הודעה על כך ● סבורים כי ההודעה משקפת חילוקי דעות בתוך הקרמלין ● השליח הסובייטי – סגן שר־החוץ פטרובסקי – אמר בכוויית כי ישראל ניצלה עניין המשלחת הקונסולרית לתעמולה וכי היחסים לא יחודשו כל עוד יימשך הכיבוש

מאת כתבנו המדיני בירושלים וסוכנויות הידיעות

כווית. — סגן שר־החוץ הסובייטי ולאדימיר פטרובסקי אמר ביום א' בכוויית, כי הממשלה הסובייטית החליטה לבטל את ביקור המשלחת הקונסולרית שלה בישראל, וכי אין לדבר על חידוש היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות, עד אשר תוותר ישראל על האדמות הערביות הכבושות ותסכים לכינוס ועידת שלום בינלאומית.

פטרובסקי אמר את דבריו במסיבת עתונאים, בתום ביקור בן ארבעה ימים בכוויית, תחנתו הראשונה בסיור בארצות הערביות באיזור המפרץ הפרסי. הוא ציין, כי הוא מאמין שהנסיבות מתאימות עתה לוועידת שלום בינלאומית למזה"ת.

ניצלה הדבר לתעמולה

„יחסינו עם ישראל לא יתחדשו כל עוד הסיבות לניתוק היחסים מוסיפות לעמוד בעינן", הצהיר פטרובסקי. „היחסים לא יתחדשו עד אשר תכריז ישראל על נסיגתה מכל השטחים הערביים הכבושים ועל הסכמתה לוועידת שלום בינלאומית".

בהמשך המסיבה נשאל פטרובסקי מה בענין הביקור המתוכנן של המשלחת הסובייטית הקונסולרית, האמורה להגיע לישראל לשם בדיקת

(המשך בעמוד 2)

האחד במאי 1987
ברחבת מוזיאון ת"א
יום ה' 30.4.87 בשעה 8:00 בערב
מטה 1 במאי

„טראומה בלתי־נשכחת" — סיכמה משלחת הנוער את ביקורה בפולין

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר", וסוכנות עתי"ם

„זו היתה טראומה בלתי נשכחת" – כך תיארו חברי משלחת הנוער את חוויותיהם בשובם ביום ו' מביקורם באתרי השואה בפולין.

מזכיר הקיבוץ הארצי חיים אורון, שליווה את 400 חברי המשלחת. 250 מהם חברי תנועת הנוער והמוסדות החינוכיים של קיבוצי השומר הצעיר וכ־150 צעירים מקיבוצי תק"ם. אמר, כי היתה זו המשלחת הגדולה ביותר שביקרה אי־פעם באתרי השואה. הוא הוסיף, כי רבים מהחניכים עסקו במשך שנה שלימה, לפני נסיעתם, בלימוד הנושא.

סמדר מלהבות הבשן סיפרה שהם נפגשו גם עם נוער פולני, בעיקר באכסניות. בתי היתומים ע"ש יאנוש קורצ'אק, בהם לנו. „צעירים אלה הזדהו איתנו ועם הנושא כולו ונוצרה קירבה". אמרה.

פרספקטיבה אמיתית

„זה היה מבצע חינוכי חשוב ביותר. מאחר ורק הביקור במקום יכול להקנות לבני־הנוער פרספקטיבה אמיתית לגבי גודל השואה". אמרה איריס יואל, מקיבוץ מעיין ברוך.

ישראל לוין ניגור, ראש משלחת התק"ם, מסר לכתבנו, כי הנערים ביקרו במיידאנק, באושוויץ, בבירקנאו ובטרבלינקה והשתתפו בעצרת בגטו ורשה. את סדר פסח ערכה משלחת התק"ם בוורשה ומשלחות הקיבוץ הארצי בקראקוב. בסדרים השתתפו חסידי אומות העולם בפולין, נציגי הממשלה הפולנית וידידים.

ביום חמישי נערכה עצרת מרכזית באנדרטה של גטו ורשה, בה הוקראו קטעים מיצירתו של יצחק כצנלסון „על העם שנרצח" ומדבריו של מרדכי אנילביץ', מפקד המרד בגטו ורשה. הממשלה הפולנית שיגרה משמר כבוד לעצרת שהסתיימה ב„שירת התקווה".

בסכמו את המסע אמר ישראל לוין, כי „הביקור של התלמידים באתרי השואה בפולין, שנמשך 10 ימים, היה לכולנו חוויה קשה ושהרטיטה את נימי הלב והנפש. הביקור נתן לכולנו לחוש את עוצמת השואה. כחלק בלתי נפרד מהעבר היהודי ועתיד קיום המדינה והתפוצות המשולבים זה בזה".

מהיום — דן שומרון רמטכ"ל

מאת אבי בניהו

בטקס ממלכתי שיתקיים הבוקר בלשכת ראש הממשלה בירושלים במעמד שרי הממשלה ואלופי צה"ל יוענקו דרגות רב־אלוף לרמטכ"ל ה־13 של צה"ל דן שומרון, לאחר מכן יעביר הרמטכ"ל היוצא, רב־אלוף משה לוי, את נס צה"ל למחליפו.

נשיא המדינה יערוך לפני הצהריים קבלת פנים חגיגית לרמטכ"ל היוצא והנכנס.

שר־הבטחון יצחק רבין שיגר אתמול מכתב פרידה לרב־אלוף משה לוי ובה הודה לו על שירותו רב השנים בצה"ל ועל תרומתו למדינה בארבע השנים בהם כיהן כרמטכ"ל.

במכתב כותב רבין בין השאר: „יום סיום תפקידך כראש המטה הכללי של צה"ל הוא גם ציון־דרך לתום תקופה ארוכה במדים, לשנות דור של עשייה ושירות בצבא ההגנה לישראל.

„אתה יוצא לחיים חדשים אחרי שורה ארוכה ומגוונת של תפקידים וזוהי הזדמנות נאותה להודות לך בשמה של ממשלת ישראל ובשמי, על כל אשר עשית עד כה ולאחל לך ברכת דרך צלחה לימים יבואו.

„לכהונת ראש המטה הכללי של צה"ל נכנסת בתקופת מלחמה שהותירה צלקות רבות, בתבונה ובסבלנות סייעת לדרג המדיני לקבל החלטה שסיימה את מעורבותנו הצבאית העמוקה בלבנון והציבה את צה"ל בהיערכות חדשה ממנה הוא פועל להביא בטחון לתושבי הגליל. בתקופת שרותך כראש המטה הכללי נאלצת גם להתמודד עם קשיים וקיצוצים ניכרים שכמותם לא היו עוד בתקציב הבטחון — ויכולת להם. מטלה זו הועמסה על כתפיך והוצאת אותה מן הכוח אל הפועל בכאב. היתה זו תרומה ניכרת לכלכלתה של מדינת ישראל ובכך גם לחוסנה ולביצור בטחונה.

„כל אלה לא מנעו בעדך, כראש המטה הכללי, לבנות את מפקדת חילות השדה, להכין ולהתכונן, ולהתאמן ולהתארגן, להוסיף ולטפח את כוחו של צה"ל ורוחו, לבנותו ולזרוע זרעים אשר יתנו פרי בעתיד."

קציר התאונות בשבוע פסח: 16 הרוגים ו־100 פצועים

שבוע הפסח גבה מחיר דמים כבד של 16 הרוגים, אשר קיפחו את חייהם בתאונות דרכים בכבישי הארץ. ב־71 תאונות חמורות היו גם 100 פצועים.

בין הניספים היו 7 הולכי רגל. מהם שניים קטינים. בין הפצועים קשה 30 הם הולכי רגל, מהם 14 קטינים.

ראש מחלקת התנועה במטה הארצי, ניצב־משנה מנשה חדד, מסר, כי מסיכומי שלושת החודשים הראשונים של השנה מסתמנת עלייה של 8 אחוזים במספר תאונות הדרכים לעומת אותה התקופה אשתקד. במספר הנפגעים חלה בתקופה זאת עלייה של 13 אחוז.

הוא הוסיף, כי כ־22 אחוז מן התאונות מעורבים הולכי רגל והם מהווים גם 50 אחוז מן ההרוגים בתאונות דרכים.

נדרסה למוות בנתניה

הלנה וידר (בלומברג) בת 74 מגבעתיים נהרגה בליל שבת בצומת בית ליד שליד נתניה.

האשה, שהלכה ככל הנראה בצד הכביש, נפגעה על־ידי מכונית פרטית שהגיעה מכיוון בית־ליד ונהרגה במקום.

הרוגים ופצועים ברצועה

שני בני־אדם נהרגו ושלושה אחרים נפצעו קשה בארבע תאונות דרכים שארעו בשעות הערב והלילה של יום ה' ברצועת עזה.

סמוך לשעה 19.10 בערב פגעה מכונית פרטית בילד וילדה בני 7 שחצו את הכביש במחנה הפליטים נוויראת בעזה. הילדים נפצעו והועברו לבית־החולים „שיבא" בעיר. הילדה שהין אושה מתה מפצעיה והילד אושפז במצב אנוש. נהג המכונית נעצר לחקירה.

תאונה אחרת אירעה סמוך לשעה 23.30 בלילה, כאשר מכונית פרטית פגעה בהולכת רגל, עיישה עקר (50), בעת שחצתה את הכביש בחן יונס. האשה הועברה במצב אנוש לבית החולים בעיר. שם מתה מפצעיה.

בשתי תאונות דרכים נוספות שארעו ביום ה' בעזה נפצעו קשה הולכת רגל בת 40 והולך רגל בן 23.

8 נפצעו בצומת פלוגות

8 אנשים נפצעו, רובם קשה, בהתנגשות בין שני כלי רכב שאירעה ביום ה' אחה"צ בצומת פלוגות, במקום שבו מוצב רמזור.

מכונית פרטית נהוגה בידי יגאל שואף התנגשה בפרטית אחרת, נהוגה בידי שלמה פרידמן מקריית חיים. כתוצאה מכך, נפצעו שני הנהגים, רעיותיהם רחל שואף וחנה פרידמן, וכן בני הזוג חיה ומרדכי איגנשטט מאשקלון ודגנית ויהושע ליטוביץ מבאר־שבע.

6 נפצעו בצומת פרדיס

6 אנשים נפצעו אתמול אחה"צ, שניים מהם באורח קשה, בתאונת דרכים שאירעה בצומת פרדיס בכביש זכרון־יעקב־יקנעם.

(עתי"ם)

פלשתינים וישראלים מגנים רצח מוזס והתגובה עליו במפגש בי"ם

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

מעשים כמו רצח עפרה מוזס והתגובה היהודית עליו הם הסכנה העיקרית למחנה השלום בשני הצדדים, והתשובה למעשים אלה צריכה לחיות המשך המפגשים בין פלשתינים ויהודים מתונים – נאמר במפגש שארגנה תנועת „שלום עכשיו" ביום שישי בבית־מלון במזרח ירושלים.

את המנהיגות הפלשתינית בשטחים ייצגה נבחרת מכובדת למדי, שכללה את מוסטפה נאצ'ה, סעד אבו־רחמאה, חנא סניורא, זיאד אבו־זיאד (שהינחה את הכנס), גבי ברמקי, אבו עיישה ואחרים. לבד מאנשי „שלום עכשיו" השתתפו בפגישה מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות, ח"כ ר"צ דדי צוקר וח"כ לשעבר יעקב גיל (מערך).

נשיא אוניברסיטת ביר־זיית, גבי ברמקי, טען כי סגירת המוסד החוזרת ונשנית גורמת נזק שאי־אפשר יהיה לתקנו.

פרופ' גליה גולן מ„שלום עכשיו" גינתה את הטרור הפלשתיני שהביא לרצח עופרה מוזס ואת האלימות היהודית שבאה בתגובה, כולל רצח הסטודנט מרפיח ע"י כוחות הבטחון. הוא דחה בתוקף כל נסיון להשוואה. כפי שנעשה ע"י אחד הדוברים הפלשתינים, בין התנהגות צה"ל בשטחים למעשי הצבא הגרמני הנאצי.

גרנות דחה בתוקף כל ענישה קולקטיבית, מעצרים מינהליים וסגירת אוניברסיטאות בגדה והדגיש, כי ארץ־ישראל צריכה לשמש בית לאומי לשני העמים החיים בה. הוא הציע כי הכנס ייצא בקריאה משותפת לאי אלימות כבסיס להמשך ההידברות וההדדית.

דדי צוקר אמר, כי האלימות לא תביאה לפלשתינים דבר. האחיזה בנשק על־ידי שני הצדדים מדרדרת את האיזור לדגם בלפסט. הוא קרא למועצה הפלשתינית, העומדת להתכנס בקרוב, להודיע כי בעתיד שדה הקרב היחיד שלה יהיה שולחן הדיונים.

יעקב גיל אמר, כי חוגים במפלגת העבודה כן מנסים להילחם מבפנים בדיעות ששר־הבטחון מייצג.

צלי רשף מ„שלום עכשיו", התלונן כי לא שמע מהפלשתינים במידה מספקת שהם תומכים בקיומם של שני עמים, יהודי וערבי, זה לצידו של זה, בארץ־ישראל.

בתגובה העירו זיאד אבו־זיאד וחנא סניורא, כי קיומה של ישראל הוא עובדה קיימת וחלומם לחיות לצידה במדינה פלשתינית שלהם.

קונצרט ראשון

מנדלסון במועדון לילה

במסגרת פסטיבל תל־אביב למוזיקה ווקאלית הגישו ביום שישי המקהלה הפילהרמונית תל־אביב והסינפונייטה הישראלית באר־שבע את האורטוריה „אליהו" למנדלסון במועדון „נובמבר" ביפו. על המקהלה והתזמורת ניצח מנחם שני והסולנים היו: גילה ירון — סופראן, מירה זכאי — אלט, ארתור יאנסן — טנור, סטפן באנייר — בריטון ורעיה זיסקינד — סופראן.

ביצוע מלא של אורטוריה יש בו תמיד מן החגיגיות. מעמד של תזמורת סימפונית מלאה, מקהלה, סולנים, וטקסט תנ"כי מבטיחים כמעט תמיד אירוע שיהיה פיסגה של פסטיבל. הפעם התוספה לכל אלה גם האווירה המיוחדת שתרם האולם במועדון הלילה „נובמבר" ביפו, כשהקהל בו היה מפוזר מסביב למבצעים במספר קומות.

למנדלסון, שבתפיסת עולמו המוזיקלית הוא מעין קלסיקון עם גינונים מהרומנטיקה, היתה זיקה טבעית לצורות מהבארוק וביצירותיו כמו נרתפת רוחם של באך והנדל. סגנון מעין זה הוא פרובלמטי מיסודו, ואכן יש ביצירה עליות וירידות.

הכתיבה הפוגאלית שלו הגיעה כאן לשיאים והמקהלה הפילהרמונית אכן נתנה להם ביטוי הולם. מיכאל שני טיפל במקהלה בידיים אמינות ונתן לחומר כיוון ורוימה. את התזמורת הזניח במקצת, הן בניצוח והן בניתוח, ולא דאג מספיק לפרטים הקטנים שבדרך.

גילה ירון ומירה זכאי הגישו סופרן ואלט חמים ונהדרים. בעוד זמר הבאס נאבק במקצת בקשיים טכניים בנסיונו להיות דראמטי במיוחד ורעיה זיסקינד (סופראן) היתה חיוורת. בסך הכל היתה זו הפקה טובה ואנרגטית ואחד המקרים המעטים בהם הושגו הרבה דינמיקה וברק גם ללא ליטוש.

בוקר באך ב„חמאם"

היה זה אירוע מיוחד, שאינו קונצרט. הקהל שקיבל תווים הפך למקהלה מבצעת גדולה. המנצח מיכאל שני ניסה לאמן את המבצעים החובבים בקטעים מתוך המתאוס פסיון, המגניפיקט ויצירות אחרות.

כוונות מעין אלה נושאות הרבה רצון טוב וחבל רק שלא היו מספיק חברי מקהלות בקהל והחומר התגלה כקשה במקצת לנוכחים. עם זאת יש לברך על הפקה מסוג זה.

אורה בן־דרור

הפגנת חרדים בירושלים פוזרה בגאז מדמיע

מאת כתבנו בירושלים וסוכנות עתים

שני נערים חרדים נעצרו אתמול אחה"צ במהלך פיזור הפגנה לא חוקית של חרדים ליד מסעדת „מי ומי" בירושלים. בפיזור ההפגנה השתמשה המשטרה בגאז מדמיע ושתי ניידות משטרה נפגעו מידוי אבנים.

בשעות אחה"צ התאספו ליד המסעדה כמה עשרות חרדים, רובם נערים, שבאו למחות פעם נוספת על כך שהמסעדה פתוחה לקהל בשבת. המפגינים ידו אבנים, בעיקר לעבר השוטרים שהיו במקום.

המשטרה החלה לפזר את המפגינים שנמלטו לסמטאות סמוכות. במהלך הפיזור, זרקו השוטרים רימון גאז מדמיע לעבר המפגינים.

ברחוב בצלאל נפגעו שתי ניידות משטרה מאבנים. שמשתה הקדמית של אחת הניידות, המשמשת את מחלקת הבילוש של המשטרה, נופצה.

תוך כדי פיזור ההפגנה, עצרו השוטרים שני חשודים בני 15 ו־17 כחשודים בידוי האבנים.

החרדים בירושלים זכו להישג נכבד כאשר הצליחו להביא לסגירת מספר רחובות בשכונת רמות שבצפון העיר. השכונה, שעם הקמתה נועדה לשאת אופי חילוני, מאבדת בשנים האחרונות צביון זה והופכת מוקד משיכה לאוכלוסיה החרדית.

מעתה ייסגרו מספר רחובות בשבתות ובחגים לתנועת כלי־רכב והמשטרה תציב בפתחם מחסומים.

כנס על אלימות וסובלנות בקמפוס התל־אביבי

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

בעוד אלפי סטודנטים ישראלים מרגישים על בשרם את האלימות הפיזית במאבקם נגד העלאת שכר הלימוד באוניברסיטאות, ייפגשו חלק מהמוחות החשובים של חבר המרצים באוניברסיטאות בקמפוס התל־אביבי בכנס הארצי של האגודה הישראלית לפילוסופיה שידון בנושא האלימות והסובלנות, שייפתח ביום שלישי.

הצוות המארגן של הכנס ה־13 של האגודה הישראלית לפילוסופיה, פרופ' צבי רונן, פרופ' שלמה בידרמן, ד"ר יואב אריאל, אוקי מרושק ואשר לוי, טרחו לקבץ כ־50 מרצים שיטפלו בהיבטים השונים של שאלת האלימות בחברה המודרנית כאשר לא הגבילו את עצמם למסגרת החוג לפילוסופיה אלא ששיתפו בהרצאות ובדיונים מרצים בכירים ממדעי המדינה, הסוציולוגיה והמשפטים. המטרה הלא מוסתרת של המארגנים היא לפרוץ עם מסר הסובלנות לציבור הרחב ולא להשאר בתחום הצר של האקדמיה ואת זאת הם מנסים לבצע בשיטות שונות, החל מנושאים מגרים כמו „אלימות וסירוב אזרחי" או „גבולות הסובלנות ביהדות ובאיסלם" ועד הקרנתם של שישה סרטים העוסקים בנושא הכנס בסינמטק התל־אביבי בבית מפעל־הפיס החל ממוצאי־החג.

דיון בשאלת „גבול הסובלנות", שהיא תירגום חופשי של השאלה האם אין לשים מחסום לתופעות כהניסטיות, למיניהן וכיוצא, יחתום את הכנס ביום חמישי אחה"צ.

על הכנס ועל אלימות וסובלנות נרחיב גם במוסף השבת של „על המשמר" ב־25.4.

הסתדרות השומר הצעיר בישראל
ההנהגה הראשית
יום עיון למדריכי התנועה – נציג מכל קן
בנושא:
ל"ג בעומר — חג התנועה
יתקיים ביום שלישי 21.4.87 בשעות 10.30-16.00
באולם בני־ברית בתל־אביב
השתתפותכם חשובה!
חזק ואמץ ולהתראות

"עמדות יוניפי"ל"

[illegible] על מוצב האו"ם [illegible] למוצבי יוניפי"ל

מאת אבי בניהו

[illegible]

צלאול מהיר

אלוף (מיל.) אביגדור בן־גל, אחד המצותתים: "האיתות — עניין יומיומי ול'גמרי' לא חריג"

[illegible]

אתי רונאל

[illegible]

(סוף מעמוד ראשון)

ניחומים למשפחות הנופלים.

לחיזוק ערפאת

שלושת המחבלים שחוסלו משתייכים לארגון „פתח" של יאסר ערפאת, ועל־פי ההערכה, הגיעו מאזור צידון. ברשותם היו כרוזים חתומים בידי „אש"ף". מקורות במערכת הבטחון מעריכים, כי פיגוע־המיקוח שתכננה החולייה נועד לשפר את מעמדו של ערפאת, ערב כינוסה של המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר.

ליד גופות המחבלים, שלבשו סרבלים, נתגלה נישקם האישי, טילי לאו, אפודות־קרב, רימוני־יד ומימיות. כפי הנראה, ביקשו המחבלים לחדור לאחד היישובים ולחטוף בני־ערובה, במטרה לדרוש שחרור מחבלים הכלואים בישראל.

לא יותר חיילים

אלוף פלד אמר, כי ריבוי הנסיונות של ארגוני המחבלים לפגוע באזור הבטחון וביישובי קו־העימות לא תגרום להכנסת כוח־צבא גדול יותר ללבנון. לדעתו, ככל שיהיו פחות חיילים של צה"ל בלבנון — כן ייטב. „נצטרך להתאים עצמנו למצבים המשתנים, כמו שעשינו לפני מספר חודשים, ונסגל שיטות חדשות נגד תקיפות", אמר האלוף, שבכוונתו לפעול לכך, שבאפריל 1988 יהיו פחות חיילים בלבנון מאשר עתה.

ביום א', בשעות אחר־הצהריים, ביקר באזור התקרית הרמטכ"ל החדש, רב־אלוף דן שומרון.

„אש"ף" נוטל אחריות

„אש"ף" נטל עליו ביום א' את האחריות לתקרית. בהודעה שפורסמה על־ידי דובר צבאי של אש"ף בטוניס נאמר, כי שלושת חברי החולייה השתייכו ל„יחידה מיוחדת על־שם הקדוש המעונה עלי טוק", איש „פתח", שנהרג בחודשים האחרונים במחנה הפליטים שאתילה, דרומית לביירות.

הדובר ציין, כי פעולה זו נערכה בהתאם להחלטות המועצה הצבאית העליונה של „אש"ף" להגברת המאבק המזויין בשטחים הכבושים ונקיטת אמצעי־גמול על מדיניות היד החזקה שנוקטים שלטונות ישראל נגד האסירים הפוליטיים הכלואים בבתי־סוהר ישראליים.

מפקד ב„פתח"

בצידון חילקו אתמול אנשי „פתח" תצלומים של שלושת המחבלים, הנראים כשהם מחזיקים בכלי־נשק ומציתים סיגריות זה לזה. בהודעה צויינו שמותיהם כאחמד עבדאללה, בן 25, יליד טריפולי בצפון לבנון, בילאל עמר, בן 19, יליד דמשק, ואיברהים איוב, בן 18, יליד ביירות, שלדברי אחת הידיעות, היה מפקד „פתח" בדרום לבנון.

תקיפת מסוקים

מסוקי־קרב מדגם „קוברה" של חיל־האוויר תקפו ביום א' לפנות־ערב יעד מחבלים מדרום לעיר צור, בדרום לבנון. דובר צה"ל מסר, כי כל המסוקים שבו בשלום לבסיסם והטייסים דיווחו על פגיעות מדויקות.

כתבנו הצבאי מציין, כי תקיפה זו של חיל־האוויר הינה הדרומית ביותר שביצע חיל־האוויר. מטוסינו לא תקפו באזור צור למן תחילת מלחמת לבנון, ב־1982.

היעד שהותקף הינו מבנה חד־קומתי בפאתי מחנה הפליטים ראשידיה, ששימש כמקום־יציאה לפיגועים נגד ישראל. תקיפת חיל־האוויר היתה קצרה ביותר ולעבר המטוסים לא נורתה אש מן הקרקע.

רבין: יום קשה

שר הבטחון יצחק רבין אמר ביום ראשון לאחר סיכול נסיון החדירה בצפון בה נהרגו שני חיילי צה"ל: „זהו יום קשה בו הומחשה המציאות בה אנו חיים. נסיון החדירה בא להזכיר לכולנו כי אנו נתונים עדיין במצוקות מול אויבים שלא בוחלים בכל דרך כדי לפגוע בנו".

● צו מניעה זמני, האוסר על קופת חולים מלהפסיק התקשרות בינה לבין בית־מרקחת בראשון לציון, ניתן בראשית השבוע בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, לבקשת בית־המרקחת.

בוטל ביקור משלחת

(סוף מעמוד ראשון)

נושאים של אזרחות סובייטית ובעיות הקשורות בבעלות על נכסי דלא ניידי. הוא השיב: „מאחר שישראל ניצלה את הדבר למטרות תעמולה החלטנו לבטל את הביקור".

בירושלים לא יודעים

בירושלים לא נתקבלה עד כה שום הודעה בדבר שינוי בעמדת הרוסים בנושא שיגור משלחת הסקר הקונסולרית לישראל. אמש נמסר כי מאז פגישתו של השגריר בוושינגטון מאיר רוזן עם הדיפלומט בשגרירות הסובייטית בארה"ב לא הגיע איתות או מידע נוסף מבריה"מ. גורמים מדיניים הצביעו על כך שדבריו של תת שר־החוץ הסובייטי ולאדימיר פטרובסקי נאמרו בכווית, לשם נשלח במסגרת מסע הרגעה למדינות ערב. מניחים כי דבריו של פטרובסקי משקפים את חילוקי הדעות בין המנהיג מיכאל גורבאצ'וב ותומכיו בקרמלין ובוועד המרכזי לבין גורמים שמרניים כגון הנשיא אנדריי גרומיקו.

הישראלים הפרו הבטחה

בתוך כך נמסר כי בשיחות עם דיפלומטים מערביים הביעו גורמים סובייטיים כבר לפני מספר ימים את מורת רוחם מהפירסום המוקדם בישראל לעניין המגעים בנושא המשלחת הקונסולרית. הסובייטים הרגישו באותן שיחות כי אין זו הפעם הראשונה שהישראלים מפרים את הסכמתם לשמור את דבר המגעים בסוד עד למועד המתאים.

הסכם עקרוני בעניין ביקור המשלחת הקונסולרית הסובייטית בישראל הושג בסוף חודש מרס בפגישה שהתקיימה בארה"ב בין שגריר ישראל שם, מאיר רוזן, לבין מיופה הכוח הסובייטי איגור סוקולוב. בעקבות ההסכם הזה שררה תמימות דעים בקרב כל המנהיגים הישראליים, שדבר זה — יחד עם הידיעות על ליברליזציה אפשרית של מדיניות הסובייטים כלפי עליית היהודים לישראל — מעידים על שינוי ממשי במדיניותו של ממשל גורבאצ'וב כלפי ישראל. המנהיגים הישראליים גם לא הוציאו מכלל אפשרות חידוש היחסים הדיפלומטיים.

„נורה אדומה"

דברי גורבאצ'וב בפגישה עם חברי קונגרס אמריקנים במוסקבה, כפי שפורסמו בעיתונות, כי „אף אדם נורמלי לא היה בין אלה שהשתתפו בסדר פסח עם שר החוץ האמריקני שולץ במוסקבה" — עוררו תגובות של השתאות וחרדה בקרב פעילי „המועצה למען יהודי בריה"מ בישראל".

מנהל מחלקת ההסברה של המועצה הציבורית שמואל בן־צבי אמר בפגישה עם פעילי עליה בתל־אביב, כי דבריו של גורבאצ'וב מחזקים את דעת הפעילים, הסבורים שאין שינוי ביחס שלטונות בריה"מ כלפי היהודים ומסורבי העליה. „כל המהלך של פתיחות וליברליזם נועד כנראה ליחסי ציבור ושינוי תדמית במערב" — הוסיף. הוא אמר כי דברי גורבאצ'וב הדליקו „נורה אדומה" בקרב הפעילים למען העלייה.

(ע"ר, ע"צ, עת"ם)

עתונאים שוקלים עתירה לביהמ"ש בבקשה להסיר החיסיון ממשפט נאפסו

מאת אמי לנדאו כתב „על המשמר"

הכתבים לענייני משפט בירושלים שוקלים הגשת עתירה לנשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, להתיר את הגבלות הפירסום שהוטלו על משפט עזאת נאפסו. העניין נבדק ערב החג בבדיקה ראשונית, והיום תתקיים התייעצות משפטית לגבי צעד [illegible] העיתונאים בנושא.

לפני כשנה קבע שופט בית המשפט המחוזי בת"א, יצחק אבן ארי, כי לעיתונאים זכות עמידה לבקש ביטול צו איסור פרסום שהוטל ע"י בית משפט. אולם, פסק דין זה אינו תקדימי. אם תוגש העתירה ושמגר יקבע בהחלטתו, כי עקרונית לעיתונאים זכות עמידה בעניינים כאלה — בין אם יקבל או ידחה את העתירה הספציפית — יתקבל פסק זה כעקרוני וכתקדים משפטי, על פיו ייאלצו לנהוג כל בתי המשפט בארץ. לכתבנו נמסר, כי כתבי המשפט בירושלים חוששים מאפשרות הפוכה, שמא יתקבל פסק־דין עקרוני ושיקבע כי אין להם שום מעמד בבתי־המשפט. „לכן", מסר דוד פרידמן, כתב עת"ם ויו"ר התא, „ייבדק העניין עם אגודת העיתונאים, יועצה המשפטי והמערכות". נשקלת גם אפשרות חלופית, לבקש משמגר להתיר לעיתונאים להיות נוכחים באולם המשפט, בעת שמיעת הערעור, ב־24 למאי.

במלאת שלושים
למותו של חברנו
אריה תלמי
נעלה לקברו היום, יום ג' 21.4.87
בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ עין־שמר

הריננו מודיעים בצער רב
על פטירתה של חברתנו
שרה פרידמן
ההלוויה תתקיים היום, יום ג' 21.4.87 כ"ב ניסן
בשעה 15.30 בקיבוץ שריד
בעלה יעקב פרידמן
רינה ויוסף גבאי
אורי ויעל פרידמן
אורה רום (פרידמן)
הנכדים והנין
וקיבוץ שריד

לדולי, עופר, דרור ועומר
לסבתא מטילדה ולכל המשפחה
כואבים אתכם את מותו הפתאומי של
חברנו היקר
יוסף בקיש
ההלוויה תתקיים היום, יום ג' 21.4.87,
בשעה 15.00, בהזורע
בית הזורע

ביתנו שרוי באבל
חברתנו
נעמי מונטיליה
איננה
ההלוויה תצא מבית הבנים,
היום, יום שלישי, 21.4.87, בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ גת

ביום השלושים
לפטירתו של חברנו
יוסף נייזנובסקי
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום ד' 22.4.87 בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ שריד

בית יקום אבל עם אברהם והמשפחה
במות חברתנו
שושנה (שושנקה) הורביץ
ההלוויה תיערך ביום שלישי 21.4.87
בשעה 15.30 בקיבוץ יקום
הארון יוצב בחדר־האוכל בשעה 15.15
המשפחה
ובית יקום

"על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121. טל' 233161–3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

באריאל ואלפי מנשה דורשים דיון דחוף בעבודה על „הוצאתם מהמפה"

מזכירי הסניפים בשני הישובים איימו להחזיר פנקסי המפלגה ■ המזכיר במעלה אדומים תומך בעמדת פרס (יישובו מוזכר במצע המפלגה – שלא כשני האחרים) ■ טקס אזכרה לנרצחים נערך שלשום בגלעד סמוך לאלפי מנשה

מאת דורית גסן ופנחס ענברי, כתבי „על המשמר" ועתי"ם

נציגי סניפים של מפלגת העבודה באריאל ובאלפי מנשה דורשים לקיים דיון דחוף בלשכת מפלגת העבודה על התבטאויות של ראשי המפלגה בנושא ההתיישבות בגדה.

סגן יו"ר המועצה המקומית אריאל, מוטי לוי, שהוא מזכיר סניף העבודה במקום יצא נגד הדברים שאמר שמעון פרס בלשכת המפד"ל על העיר אריאל ועמנואל. לדבריו, ערב הבחירות ב־81 הבטיח פרס לעשות לביסוס המקום.

דוברת מפלגת העבודה אמרה, כי למיטב ידיעתה לא דיבר פרס נגד אריאל אלא אמר כי קרית שמונה והנגב לא פחות חשובים מאריאל ועמנואל.

מרכז מפלגת העבודה מתכנס היום בירושלים לישיבה חגיגית לציון 20 שנות ייסוד העיר. המרכז יקיים דיון על נושא ירושלים.

חומר הנפץ הוצת

מקורות במפלגת העבודה הבקיאים בנעשה בסניפי המפלגה בשטחים אמרו לכתבנו, כי האירועים סביב הרצח של המתנחלת מאלפי מנשה היו רק גפרור שהצית חומר נפץ שהצטבר והלך בתקופה האחרונה. התנחלות אלפי מנשה ואריאל אינם מוזכרים במצע מפלגת העבודה, בעוד התנחלויות אחרות כמו ישובי בקעת הירדן, מעלה אפרים ומעלה אדומים כן מוזכרים במצע המפלגה.

בסוף השבוע איימו ראשי הסניפים באריאל ואלפי מנשה להחזיר את פנקסי החבר. לעומתם, ראש סיעת העבודה במעלה האדומים ירון רן, תומך בהודעותיו של ראש המפלגה שמעון פרס כי על פי סדרי העדיפות הלאומית עדיפה ההשקעה בקרית שמונה ובמצפה רמון על ההשקעה באלפי מנשה, באריאל ועמנואל. הוא הזהיר את חבריו למפלגה מפני היתפסות לדמגוגיה המאפיינת את הרוויזיוניסטים שסופה להביא לידי עקירת ישובים כפי שהיה בימית.

כתבנו מוסיף כי בעצם חוזר הויכוח הישן בתוך מפלגת העבודה בין תוכנית אלון הישנה לבין „ההסדר הפונקציונלי", שגיבשו יריביו של יגאל אלון, באותם ימים, משה דיין ושמעון פרס.

אזכרה באלפי מנשה

„היי עבורנו שגרירה של מעלה וקשי עבורנו רק שנוכל לחיות בשלום ובמנוחה בארץ ישראל", — ביקשה אחת מתושבות המושב ברקן בשומרון, בשיר מיוחד שכתבה בעקבות הרצחה של עפרה מוזס. אותו מראה באזכרה שנערכה שלשום בבוקר במלאות שבעה למותה, בגלעד שהוקם במקום האירוע בכביש הגישה לאלפי מנשה.

מאות מתושבי הישוב ומישובי יהודה ושומרון באו לאזכרה, בה נטלו חלק שר החקלאות אריק נחמקין, ח"כ אליהו בן־אלישר, ראשי הישובים ותלמידים רבים מבית־הספר באיזור השומרון.

באווירה של איפוק ורגשות אצורים התקיימה האזכרה לזכרה של עפרה מוזס, כשרוב הדוברים קוראים לממשלה להטיל עונש מוות על מחבלים, בצד קריאה לחידוש תנופת ההתיישבות ליהודה ושומרון, מתוך תקווה שצמיחה ובנייה מחודשת ונוכחותם של ישראלים באיזור הם שירתיעו את כוחות הזדון לפגוע בחיי יהודים חפים מפשע.

שר החקלאות, אריק נחמקין, אמר כי מעשי האלימות לא ימנעו את המשך ההתיישבות ביו"ש. „נעשה הכל כדי ללכוד את המרצחים ולעולם לא יסולח להם על רצח חפים מפשע. יידעו אחרים שכל העושה מעשה כזה יבוא על עונשו".

ח"כ אליהו בן־אלישר אמר: „ממשלת ישראל חייבת לשבת ולשקול ברצינות הטלת עונש מוות על מעשי רצח מתועבים אשר סיבתם העיקרית היא הרצון להרוג ולרצוח. לתושבי אלפי מנשה לא היו יומרות אחרות מאשר ציונות לשמה, וזוהי תמציתה של הציונות בארצנו. אנו חייבים ליצור מצב, שבו יהיה מסוכן לאלה המתנכלים לנו".

אשר לשמירת הבטחון, אמר בן־אלישר, כי זוהי משימת ממשלת ישראל וצה"ל בלבד. „בארץ ישראל ובמדינת ישראל לא יקח איש חוק לידיו, כי לא יהיה צורך לעשות כן".

שגריר ירדן: יהודי ארה"ב וממשלתה — מסוגלים להוליך את ישראל לשלום

וושינגטון. — בידי הקהילה היהודית האמריקנית וממשלת ארה"ב מצוי כוח השיכנוע הדרוש, כדי להניע את ישראל ללכת לכיוון השלום — כותב שגריר ירדן בארה"ב, מוחמד כמאל, במאמר שהופיע בעת ובעונה אחת ב„וושינגטון פוסט" וב„ג'רוזלם פוסט".

השגריר מציין, כי הקהילה היהודית האמריקנית מהווה גורם מכריע בתהליך השלום במזה"ת, ובידה היכולת להביא לכינוס ועידה בין־לאומית ובכך לתרום תרומה גדולה להשגת שלום של קיימא במזה"ת.

כמאל התרשם מאוד ממסירותם של יהודים אמריקניים בכירים לרעיון הצדק והשלום, והוא מאמין, שאנשים אלה, הזוכים בגיבוי העוצמה הגדולה של העם האמריקני כולו, מסוגלים לא רק להעניק לישראל בטחון, אלא גם „לשרת את טובת ארצם".

כמאל כותב להלן, כי השילוב של שני כוחות — ארה"ב והקהילה היהודית האמריקנית — הוא שהעלה את ישראל לדרגת מעצמה אזורית, והוא הגורם היחיד המסוגל לשכנע את ישראל, שבטחונה מותנה בדו־קיום בשלום עם שכנותיה באיזור, ולא בקיום מבודד. „לא יתכן שישראל תמשיך להיות כפויה על איזור, אלא עליה להיות מקובלת על־ידי הערבים באמצעות תהליך שלום.

כמאל תוקף את השדולה הפרו־ישראלית בקונגרס האמריקני, בטענה, כי היא מונעת סיוע אמריקני מכל מדינה הנחשבת אויבת לישראל, לרבות מדינות בעלות קשרים ידידותיים ממושכים עם ארה"ב, כמו ירדן וסעודיה.

כמאל מתלונן, שהקונגרס מוכן לקבל את טענותיהם של אנשי השדולה הפרו־ישראלית, אשר מנעו לא רק מכירות נשק לירדן למטרות של הגנה עצמית, אלא גם את חידושו של הציוד הירדני המיושן. הוא טוען, כי דבר זה נעשה „למרות נכונותו המוצהרת של המלך חוסיין לשאת ולתת עם ישראל באורח מידי, בהתאם להחלטת מועצת הבטחון 242".

(ע"צ ועסטרא)

מוסקווה ביטלה ריבית והסכימה לפרוס חובותיה של מצרים

קאהיר. — בריה"מ עשתה באחרונה צעד של התקרבות למצרים — בעלת־בריתה לשעבר — על־ידי קביעת לוח־זמנים נוח יותר לתשלום חוב צבאי בסך שלושה מיליארד דולר, בתקופה שבה נזקקת קאהיר בחריפות להקלה בתשלומי חובותיה.

דיפלומטים בקאהיר מסרו, כי העיסקה של פריסת החובות מחדש, וכן פרוטוקול מסחרי חדש, סוכמו בהסכם במוסקווה, בחודש שעבר, אך תוכנו לא פורסם רשמית — לא במוסקווה ולא בקאהיר.

שר המסחר המצרי, יוסרי מוסטפה, אמר בשובו ממוסקווה, כי הצלחת שיחותיו שם תוליך לגידול היקף הסחר בין שתי המדינות. הוא הוסיף, כי הבעיות הפיננסיות בין מצרים לבין בריה"מ נפתרו בצורה מניחה את הדעת והצדדים הצליחו להתגבר על כל הקשיים. הוא לא פירט.

העתונות הקאהירית הרשמית־למחצה פירסמה כמה מפרטי העיסקה, המעידים על הסכם־חבילה נדיב. ההסכם כולל, בין השאר, ביטול הריבית על החוב הצבאי, ופריסת חוב אזרחי, בסך 70 מיליון דולר, למשך תקופה של 25 שנים, בריבית מוקטנת. כן הוסכם, כי תשלום החוב הזה יתחיל רק בעוד שש שנים.

(ע"ר)

ביהמ"ש העליון בארה"ב אישר צו הגירוש נגד הנאצי לינאס

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בוושינגטון

וושינגטון. — בית־המשפט העליון של ארה"ב סירב אתמול לבטל את צו־הגירוש שהוצא נגד קארל לינאס, הפושע הנאצי, הנאשם בפשעי־מלחמה באסטוניה בתקופת מלחמת־העולם השנייה.

צו־הגירוש הוצא נגד לינאס על־ידי שלטונות ההגירה האמריקניים ב־1981, לאחר שנמצא אשם בכניסה במירמה לארה"ב, תוך שהוא מסתיר את עברו הנאצי.

החלטת ביה"ש העליון (ברוב של 6 נגד 3) מסירה את המכשול האחרון בפני גירושו של לינאס לברית־המועצות, שם נשפט ב־1962, בהיעדרו, ונידון לעונש מוות.

שדולת אמריקנים ממוצא מזרח־אירופי פועלת זה חודשים במאמץ למנוע את גירוש לינאס לבריה"מ, בטענה שהראיות שסיפקו הסובייטים על אודות המעשים שביצע אינן מהימנות.

שר המשפטים מיז נראה כפוסח על שני הסעיפים. נעשה גם נסיון למצוא מדינה שתסכים לקבל את לינאס, במקום שיגורש לבריה"מ. לעומת זאת, עמדת המחלקה המיוחדת במשרד־המשפטים, העוסקת ב„ציד נאצים" בארה"ב, היא, שיש לקבל את הראיות ולגרש את לינאס לבריה"מ.

בשבוע שעבר התפרסמה הסכמתה של פנאמה להציע מקלט ללינאס, אך היא חזרה בה במהרה, כתוצאה מתגובה חריפה בקהילה היהודית שם ובארה"ב.

אתמול הביעו נציגי ארגונים יהודיים בארה"ב שביעות־רצון מהחלטת ביהמ"ש ותקווה שעתה יבוצע הגירוש.

קארל לינאס מוחזק בכלא במרי־נת ניו־יורק וגירושו צפוי בעתיד הקרוב ביותר.

פחתו הסיכויים להסדר מיידי במלחמת הסחר בין ארה"ב ויפאן

טוקיו. — התקוות לתפוגה ביחסי המסחר המתוחים בין ארה"ב ליפאן פחתו אתמול, לאחר ששיחות ממושכות בעניין הסחר במוצרי חקלאות לא הוליכו לכל התקדמות — מסרו פקידים אמריקניים ויפאניים כאחד.

שר החקלאות האמריקני, ריצ'ארד לינג, המבקר עתה ביפאן, קיווה לקבל התחייבות מן היפאנים כי יגדילו את היבוא של מוצרי חקלאות אמריקניים, אולם בתום שיחות של שעתיים וחצי עם שר החקלאות היפאני, מוצוקי קאטו, התבטא לינג בנימה פסימית. „יצאתי מן הפגישה ללא כל תחושה של הישג", אמר לינג בשיחה עם כתב „רויטר".

דובר משרד החקלאות היפאני, הידיאו מאקי, אמר, כי יפאן דחתה את תביעות ארה"ב בדבר פתיחת שערים ליבוא אורז מתוצרת אמריקנית וביטול המיכסות על יבוא בשר־בקר ופרי־הדר לא יאוחר מחודש אפריל 1988. השר היפאני הוסיף, כי ארצו לא תוכל לבטל את המיכסות גם לגבי 12 מוצרי מזון משניים, כמו רסק עגבניות וגבינות.

נוסף לחילוקי הדעות בעניין התוצרת החקלאית, יש מחלוקת בין שתי המדינות גם בעניין יצוא מוצרים אלקטרוניים מיפאן לארה"ב. וושינגטון החליטה בסוף השבוע שעבר להטיל מכס בשיעור 100 אחוז על מוצרי יצוא אלקטרוניים יפאניים בהיקף של 300 מיליון דולר, כולל מכונות לעיבוד נתונים אוטומטי, מקרחות וטלוויזיות צבעוניות.

(ע"ר)

אנשים ואירועים

180 אלף דולר הצטברו בקרן למען ג'ונתן ואן פולארד

לאחר שנוכו היטלי השירותים הצטברו בקרן יותר מ־180 אלף דולר. מסכום זה הועברו אתמול 55 אלף דולר לחשבון הבנק של משפחות פולארד והנדרסון, הוריהם של אן וג'ונתן פולארד. 100 אלף דולר נוספים הועברו ישירות לעוה"ד של בני הזוג בוושינגטון. את יתרת הסכום השאיר הוועד הציבורי בארץ עד לגמר ההתחשבנות עם עוה"ד של בני הזוג.

לקראת סיום פעילותם הביעו חברי הוועד הציבורי את תודתם לאלפי האזרחים שנענו לקריאתם ושלחו תרומות ומכתבי עידוד באורח ישיר או באמצעות הוועד.

מעטפת נפץ שישית נשלחה לפקיד בריטי

לונדון. — מעטפת־נפץ נוספת, השישית במספר, שנשלחה בימים האחרונים לפקיד ממשלה בריטי בכיר, פורקה אתמול בשלום על־ידי משטרת לונדון.

מומחי חבלה פירקו את מטען־הנפץ במעונו של סטיפן שרבורן, מזכיר מדיני של ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר. שרבורן מצא את המעטפה החשודה בשובו לדירתו בלונדון, שממנה נעדר ימים מספר.

אנשי משטרה מסרו, כי המעטפה היתה זהה לחמש הקודמות שנתגלו בשבוע שעבר, ונשאה גם היא את החותמת „אוניברסיטת בלפאסט/אגודת הסטודנטים". (ע"ר)

תודת אלפונסין לפרס על איגרת תמיכה

מאת כתבנו המדיני בירושלים

שר החוץ של ארגנטינה דנטה קפוטו הביע הערכה רבה של ממשלתו לגילויי התמיכה של ישראל בארצו, דבר שבא לידי ביטוי באיגרת ששלח אליו שר החוץ שמעון פרס בסוף השבוע. קפוטו פנה אל שגריר ישראל בבואנוס איירס ואמר לו, כי תמיכה בינ"ל במשטרו של הנשיא ראול אלפונסין, חיונית ביותר בימים אלה, וביקשו להעביר את תודתו לממשלת ישראל ולפרס. שיגור האיגרת זכה לפירסום נרחב בכלי התקשורת בארגנטינה וכן פורסם בהבלטה רבה דבר ביקורו הצפוי של פרס בבואנוס איירס בחודש הבא.

מסורבי עלייה מתכננים הפגנות נוספות במוסקווה

מסורבי העלייה לב ואינה אלברט החליטו להפסיק, באופן זמני, את שביתת הרעב שלהם שנמשכה 45 יום במוסקווה, כפי שנמסר, בשיחה טלפונית למרכז למידע על יהדות בריה"מ בירושלים. ההחלטה להפסיק שביתת הרעב התקבלה אחרי שנודע לאינה אלברט ממשרד הפנים שבקשתם לערעור הועברה ממשרד הפנים לוועדה מיוחדת של הסובייט העליון, הבודקת את התלונות של מסורבי העלייה.

למשפחת אלברט נמסר שההחלטה בוועדה תינתן בעוד כ־3 שבועות ולפיכך החליטו לב ואינה להמתין ולא להמשיך בשביתת הרעב.

בינתיים, נמשכת שביתת הרעב של מסורב עלייה אחר ממוסקווה אליעזר יוזפוביץ שהתחילה ב־19 במרץ.

יוזפוביץ, שקיבל אזרחות ישראלית והוא אב ל־4 ילדים דורש משלטונות בריה"מ היתר עלייה לישראל בה גרים הורי אשתו.

לכתב עתי"ם נמסר, כי נמשכת פעילות יהודית בכמה ערים של בריה"מ. היום יוצא בפעם השניה להפגנת יחיד בריגה, איגור קפצן שהשלטונות סירבו לתת לו היתר עליה בטענה שאין לו קרובי משפחה בארץ.

מחר מתוכננת הפגנת מסורבי עלייה בלנינגראד וב־26 באפריל אמורה להיערך הפגנת יהודים במוסקווה. (עתי"ם)

בבית האמנים בירושלים מתקיימת תערוכת ציורים של האמן בני זילברמן. האמן מוותר הפעם על הצבעוניות העזה שאפיינה את עבודותיו עד כה, תוך צמצום הפלטה לצבעי מונוכרום. האור, העומק והתנועה בציור מושגים על ידי משטחי הצבע המונוכרומים והזרימה החקוית ביניהם. המוטיב החוזר בעבודותיו הוא ספק חלון ספק פתח, הנותן למתבונן מעין אשלייה של הסתכלות מחלל סגור אל החוץ. אך התבוננות מעמיקה יותר מגלה תהליך הפוך של חדירה מבחוץ — פנימה.

המשכים

ערפאת קורא להמשך

(סוף מעמוד ראשון)

עם זאת, שב ערפאת והביע תמיכה בכינוסה של ועידת־שלום בינ־לאומית, אך בתנאי שישתתפו בה חמש החברות הקבועות במועצת הבטחון ו„כל הצדדים הנוגעים בדבר", כולל „אשף", במעמד של שיוויון.

לאיראן קרא ערפאת לחדול ממלחמתה בעיראק ולשים קץ למרחץ־הדמים, כדי שיהיה אפשר להפנות את כל כלי־הנשק נגד ישראל, למען שיחרורה של פלשתין".

ההסכם — מכשול

בהודעת הוועד הפועל של „אשף" נאמר, כי הסכם רבת־עמון מהווה מכשול להתפתחות היחסים בין העם הירדני והפלשתיני, ושוב איננו מבצעי. לפיכך הוחלט לראותו כמבוטל.

ההודעה מוסיפה, כי הופעלו לחצים על־ידי ארה"ב וגורמים אחרים, במטרה לשבש את התיאום בין ירדן לבין אש"ף ולשתק את הפעולתו של ההסכם בין שני הצדדים. אך „אשף" ימשיך במאמציו למצוא בסיס חדש ליחסיו עם ירדן ועם שאר ארצות ערב.

גם הפרו־סורים

מושב „המועצה הלאומית הפלשתינית" (הפרלמנט הגולה של „אשף") נפתח אתמול בהשתתפות הסיעות הנתמכות על־ידי סוריה. אשר החרימו את מושבו הקודם, ב־1984. ארגון „אל פתח", בראשותו של ערפאת, ואחד הפלגים הראשיים ב„אשף", הנתמך על־ידי סוריה, הודיעו, כי שמונה פלגים של התנועה הפלשתינית הסכימו להשתתף במושב, תוך הפגנה של אחרות.

3 פלגים — בחוץ

מדמשק נמסר, כי שני פלגים החליטו סופית לא להשתתף, והם „החזית העממית לשחרור פלשתין — הפיקוד הכללי" בראשותו של אחמד ג'יבריל, ו„חזית המאבק העממי הפלשתיני" בראשותו של סמיר גוש. ארגונו של אבו־נידאל פרש אף הוא מן המושב, זמן קצר לפני פתיחתו. בהודעה שפורסמה מטעם הארגון נאמר, כי החלטה זו נתקבלה בגלל סירובו של ערפאת לאמץ את מסמך טריפולי, אשר אושר במארס שעבר על־ידי שישה ארגונים פלשתיניים. מסמך זה מחייב לנתק את היחסים בין אש"ף לבין מצרים, בגלל חוזה שלום שנחתם בין מדינה זו לבין ישראל.

חדלה להתקיים

ג'ורג' חבש, מנהיג „החזית העממית לשיחרור פלשתין", הודיע אתמול, כי „חזית ההצלה הלאומית הפלשתינית", המאגדת שישה ארגונים המתנגדים לערפאת, שבסיסם בסוריה, חדלה למעשה להתקיים.

במסיבת עתונאים באלג'יר, אמר חבש: „המצע העיקרי (של „חזית ההצלה") קבע, כי זהו גוף זמני, וכי מטרת מאבקו היא להביא לאיחוד מחודש של אש"ף. שאלה זו באה עתה על פתרונה באורח אוטומטי".

חבש הודה בעובדה, כי לא כל תביעותיה של „החזית" נענו, כגון, שאש"ף ינתק כליל את קשריו עם מצרים, אולם הגדיר כ„משביע רצון" את הסכם הפשרה, הקובע, כי אש"ף ידבוק בהחלטות המועצה הלאומית הפלשתינית ובהחלטות שנתקבלו בוועידות פיסגה ערביות. הקובעות, שיש להימנע מקשרים עם מצרים, כל עוד לא תחזור בה מהסכמי קמפ דייוויד ומחוזה השלום שכרתה עם ישראל.

חבש הוסיף, כי הוועד הפועל החדש של אש"ף, שייבחר באלג'יר, יקפיד על כך, כי החלטות אלה יקויימו הלכה למעשה.

הערכות בירושלים

איחוד השורות באש"ף עתיד להקשות על המאמצים לכינוס ועידה בינ־לאומית — העריכו גורמים מדיניים בכירים בירושלים.

לדבריהם, הצלחתו של מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, להביא להשתתפותם של הגורמים הקיצוניים בארגון בכינוס המועצה הלאומית הפלשתינית, תגרום להקצנה ותנחית מכת־מוות להסכם רבת־עמון.

בירושלים מעריכים, כי גורמים מתונים בשטחים יירתעו עתה ממגעים עם ישראל, וכי מעמדו של ערפאת יתחזק במידה רבה על חשבון תומכי ירדן.

זהירות ברבת־עמון

חוגים יודעי־דבר ברבת־עמון אמרו אמש, כי ירדן מבקשת למנוע קרע גלוי עם אש"ף, בשעה שנעשים מאמצים דיפלומטיים באירופה ובארה"ב לכינוסה של ועידה בינ־לאומית. ועל כן הגיבו חוגים מדיניים בירדן בהסתייגויות זהירה על הודעת הוועד הפועל של אש"ף בדבר ביטולו של הסכם רבת־עמון.

פקידים בכירים ירדניים נמנעו מכל תגובה רשמית, אולם מקור אחראי רמז, כי גילוי־דעת רשמי יפורסם ע"י ממשלת ירדן ככל הנראה לאחר שיסתיימו דיוניה של „המועצה הלאומית הפלשתינית" באלג'יר, ולאחר שגוף זה יפרסם את החלטותיו ברבים.

אותו מקור הביע את הדעה, כי גם בגילוי־הדעת תנקוט ממשלת ירדן נימה מתונה, כדי לחזור ולהדגיש את „תמיכתה באש"ף, כנציג לגיטימי יחיד של העם הפלשתיני". נרמז, כי גם בגילוי־הדעת יובא בחשבון הצורך לשתף את אש"ף בתהליך השלום על כל היבטיו, וביחוד בכינוסה של ועידה בינ־לאומית. (איי.פי. עיר. ע־צ)

מטח קטיושות

(סוף מעמוד ראשון)

המשיכו לחגוג בקבלות פנים את חג המימונה.

תקופה קשה

מקורות צבא בכירים מעריכים כי מטח הקטיושות שנפלו על אצבע הגליל ועל אזור הבטחון אתמול הוא חלק מגל חדש של נסיונות ארגוני המחבלים לפגוע באזור הבטחון ובישובי הצפון.

המקורות מסרו כי כוחות שיעים רבים התפנו לצורך זה לאחר התבססות הכוח הסורי בביירות. לדברי המקורות „נכנס גבול הצפון וישוביו לתקופה קשה בה ירבו נסיונות הפיגוע וירי הקטיושות".

להערכתם צה"ל ערוך להלחם בגלל הנסיונות הצפוי ויסגל לעצמו שיטות מגוונות לשם כך. מקור צבאי בכיר דוחה את האפשרות להגדיל את סדרי הכוחות של צה"ל באזור הבטחון, עקב ארועי השבוע האחרון וטוען כי „ככל שיהיו במקום זה פחות חיילים, כך יהיו פחות בעיות".

פירושו של דבר / פנחס ענברי

„אשף" ידרוש לעצמו הייצוג

● הצלחת ערפאת ללכד מאחוריו שוב את ג'ורג' חבש ונאיף חוואטמה, תביא לידי נסיגה ברעיון של הייצוג הפלשתיני בוועידה הבינ"ל מתוך השטחים. אש"ף המאוחד ירגיש עצמו חזק לדרוש ייצוג פלשתיני של האירגון עצמו, ולפיכך הועלו בעת האחרונה הרעיונות לגבש משלחת ערבית משותפת, שבתוכה ייבלעו נציגי אש"ף, מתוך כוונה לעקוף את התנגדותה של ישראל להיוועד פנים אל פנים עם אנשי אש"ף ממש.

● יחד עם זאת טעות היא לראות באיחוד אש"ף גידול בהשפעתה של סוריה על הארגון, מכיוון שהתהליך הזה הוא למורת־רוחה של דמשק. בעצם באה לידי ביטוי מתיחות בין מוסקבה לבין דמשק ביחס למנהיגותו של ערפאת, כאשר התברר לסוריה כי השפעתה של מוסקבה על חבש וחוואטמה גדולה יותר. האגף הפרו־סורי בחזית העממית, פירסם לפני כמה ימים כרוזים בגנות מנהיגותו של חבש, שהיו חתומים בידי „הקאדרים של החזית העממית."

● מצרים חששה בתחילה מפני ההתפתחות הזאת, אבל אח"כ החליטה לנצל את המצב החדש כדי להרחיב את התמיכה בתהליך המדיני גם על ארגוני השמאל הפלשתיני שהצטרפו אל ערפאת. בשבוע שעבר יצא הדיפלומט המצרי אוסמה אל־באז לרבת־עמון כדי לנסות לשכנע את ירדן להסכים לשינוי הסכם עם ערפאת, באופן שיתקבל גם על דעתם של חבש וחוואטמה.

תם עידן רא"ל משה לוי („מ"יל") בצה"ל

„עברך ואישיותך נותנים בטחון שתצליח להוביל הצבא להישגים"

בתצלום העליון: הרמטכ"ל היוצא רא"ל לוי, רב־אלוף דן שומרון ושר הבטחון בטקס החילופין בקריה בת"א. מנורת שבעת הקנים ועליה סמל צה"ל ניתנה כמתנת פרידה מלוי לשומרון. למטה: לוי סוקר בפעם האחרונה משמר כבוד של חילות צה"ל (תצלומים: בועז לניר)

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בשורת טקסים חגיגיים נכנס ביום ראשון רב אלוף דן שומרון לתפקידו כרמטכ"ל הי"ג של צה"ל. בשל מאורעות ערב החג, עשה רב־אלוף שומרון את יומו הראשון בתפקיד בגבול הצפון.

בשעות הבוקר של יום א' חיבקו ראש הממשלה יצחק שמיר ושר הבטחון יצחק רבין את דרגות הרב־אלוף לדן שומרון, בטקס החגיגי בלשכת רה"מ. נכחו בני המשפחה של הרמטכ"ל הנכנס והיוצא, שרי הממשלה, אלופי צה"ל ואישי ציבור.

ראש הממשלה נפרד במילים חמות ממשה לוי ואמר: „בכל אשר הלכת הקרנת בטחון והזדהות עם תפקידך. ממשלת ישראל מודה לך בשם כל העם ומאחלת לך הצלחה באשר תיפנה". בברכו את הרמטכ"ל החדש דן שומרון, ציין שמיר את מסלולי שירותו המגוון והמפואר בצה"ל, ובמיוחד את מבצע אנטבה שבראשו עמד. „עברך, נסיונך ואישיותך נותנים לנו בטחון, כי תצליח להוביל את צה"ל להישגים חדשים, ולשיאים של עוצמה אשר תרתיע תוקפנות ומבטיח את השלום" אמר רה"מ.

לאחר דברי פרידה של משה לוי, הועבר נס הרמטכ"ל לידי דן שומרון שהפך מאותו הרגע לחייל מספר אחד של צה"ל.

לפני הצהרים ערכו נשיא המדינה ורעייתו קבלת פנים חגיגית לרמטכ"ל הנכנס והיוצא במעמד שרי הממשלה וחברי פורום המטכ"ל.

בשעות הצהרים הגיעו לוי ושומרון אל הקריה בתל־אביב שם נערך מסדר צבאי לקבלת הרמטכ"ל הנכנס ופרידה מהיוצא.

עברנו דרך ארוכה

דן שומרון סקר משמר כבוד של חילות צה"ל, ואחר כך נכנס ללישכתו החדשה וישב לראשונה בראש דיון של המטה הכללי. הוא הודה בשם הפורום למשה לוי על תרומתו רבת השנים לצה"ל והעניק לו שי פרידה — מנורת שבעה קנים עם סמל צה"ל.

משה לוי אמר בהתרגשות: „עברנו יחד הרבה, ואני מבקש להודות לכם על הליכה בדרך משותפת ולאחל לכולכם. דרך צלחה בראשות דן שומרון.

שר הבטחון יצחק רבין שהשתתף בישיבת המטכ"ל החגיגית דיבר בזכות הצורך של צה"ל לקיים זרימה מתמדת של שינויים בצמרת הצבא, תוך העמדת האיש המתאים ביותר בראש.

„כל רמטכ"ל התחיל תפקידו מהקו של הישגי קודמיו. אני מקווה שמעמד מוסד הרמטכ"לות בציבור ובמערכת הממשלתית ישמר כפי שהיה עד כה". לדן שומרון אמר רבין: „אתה נכנס בתקופה לא קלה, אמנם אין איום של מלחמה, אבל כבר הוכח שיכולת החיזוי שלנו מוגבלת. נכנסת לתפקיד בתקופה של אילוץ תקציבי ותצטרך לתת תשובות לבעיות המשתנות. יש בעיה של איום צבאי ויש בעיית טרור. ושתיהן חייבות פתרון, לא אחת על חשבון השנייה". לאחר הדברים הקצרים בלשכת הרמטכ"ל הצדיע בפעם האחרונה משה לוי למשמר הכבוד, נכנס לרכבו ויצא את מחנה המטכ"ל בדרך לאזרחות.

בימים הקרובים יפגש הרמטכ"ל החדש עם מפקדי חילות, זרועות ואגפי הצבא ובחודשים הקרובים יחל במספר שינויים במטה הכללי.

דמות הצבא בעיני האזרחים

בדברים שנשא בטקס הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון הוא מתריע מפני גורל הקיצוץ בתקציב הבטחון ומפני המשמעות המתלווה לכך. בין היתר אמר: „צה"ל עושה כל שביכולתו להתייעל, אולם כשם שקשה להעריך את כמות הכסף הנחסכת בעיתות של שקט יחסי, כך קשה להעריך את מחירו של מחסור בעת לחימה" הוא הוסיף, כי „כשמדובר על איכות אנו מדברים בעיקר על הגורם האנושי. טבעה של מערכת צבאית שהיא שופטת ומעריכה את אנשיה על פי תרומתם למסגרת שבה הם משרתים. ולא לפי יכולתם לקבל או לקחת ממנה כפי שנהוג במגזרים אחרים. חובתנו לשמור שאנשים אלה לא יחושו עצמם נאיביים או כמו שאומרים „פריירים" של החברה הישראלית". אמר רב אלוף שומרון.

סגן יואב שרון וסמל אסף אלון – למנוחות

האב השכול: אין צורך בהוכחות לעבודת הקודש שאתם עושים בגולני

סגן יואב שרון (21) מלוחמי חטיבת גולני, שנהרג בידי מחבלים, הובא ביום א' אתמול למנוחת עולמים בחלקה הצבאית שבבית הקברות שבחוף הכרמל בחיפה.

אחר ארונו עטוף דגל הלאום, נישא על כתפיהם של 6 קצינים הלכו הוריו עדה ודני שרון, אחיותיו יפעת (19.5) ויעל (17), קרובי משפחה, מפקד חטיבת גולני אל"מ ג. קצינים בכירים, חברים לנשק, קרובים וידידים.

מפקדו, מג"ד בדרגת סא"ל שנטל חלק במירדף אחר חוליית המחבלים אתמול לישראל, ספד למנוח והעלה על־נס את מסירותו ודבקותו במטרה כלוחם. סגן יואב שרון שימש כסגן מ"פ בגדוד.

סגן יואב שרון נולד בחיפה, למד בבית הספר „חוגים" בחטיבת הביניים ובשנת 1983 סיים את לימודיו במגמת מחשבים בביה"ס המקצועי שליד הטכניון. התגייס לצה"ל בתקופת מלחמת שלום הגליל, עבר את מסלול הטירונות בגולני ובמרוצת שירותו שהה לסירוגין בלבנון.

בשבועות האחרונים התלבט אם להמשיך את שירותו בצה"ל או להשתחרר ולהמשיך בלימודי מחשבים בטכניון. סגן יואב שרון היה לדברי חבריו חדור ערכי הציונות.

מפקד חטיבת גולני גולל בפני ההורים השכולים את נסיבות האירוע הטרגי והקרב עם חוליית המחבלים, שחצתה את גדר המערכת בין מנרה ויפתח, בדרכה לבצע כפי הנראה פיגוע מיקוח. באחד מישובי הצפון. סגן יואב שרון הסתער עם הכוח שאותו הוביל, על חוליית המחבלים, הוא נפגע ונהרג במקום מכדור שפגע בראשו.

האב השכול דני שרון שירת במשך שנים רבות כקצין חימוש ועובד עתה במפעל תמרוקים בחיפה: למישמע תיאור הקרב שבו נהרג בנו אמר: „אין צורך בהוכחות לעבודת הקודש, שאתם, לוחמי גולני עושים."

האם, השכולה אמרה: „ידענו שזה יקרה. היתה לי הרגשה קשה שזה עלול לקרות. היינו מאושרים כשדיברנו עם יואב רק אתמול בערב".

אבל כבד ירד בליל החג על ערד, עם היוודע דבר נפילתו של בן העיר בהיתקלות: חיילי צה"ל בחוליית מחבלים בצפון. בן העיר, שהיה אחד משני חללי צה"ל בהיתקלות, סמל אסף שלמה אלון ז"ל היה בן 20 בנפלו והוא יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית שאול. הלווייתו תערך היום בשעה 15.00 בצהרים.

לפני כשבועיים ביקר לאחרונה אסף אלון המנוח בבית הוריו בערד. לחבריו סיפר על סיפוק שהיה לו משרותו כחייל קרבי בגולני. בעוד כחמישה חודשים עמד אלון ז"ל לסיים את שרותו בצה"ל.

חבריו של אסף סיפרו עליו, שהוא היה צעיר חברותי, שהתידד במהירות עם אנשים והיה אהוד על חבריו. הוא היה צעיר חסון ובעל כושר גופני מעולה, שהרבה לעסוק בפעילות ספורטיבית. אחרי שסיים את כיתה י' בבית הספר התיכון בערד, הוא המשיך את לימודיו בבית ספר רוגן בתל אביב, אך בילה את כל ימי סופי השבוע והחגים עם בני משפחתו וחבריו בערד.

הוריו של אסף־בן ציון ונעמי, קיבלו את הבשורה הקשה בביתם ומייד לאחר מכן הם יצאו עם בתם בטי (15) לתל אביב. שם יובא אסף ז"ל למנוחת עולמים. (עתי"ם)

בוקעת קרח סובייטית תחלץ מדענים סובייטיים

בוקעת־קרח סובייטית המונעת בכוח גרעיני עומדת להפליג לאוקינוס הארקטי במהלך חודש זה, כדי לחלץ שלושה עשר מדענים סובייטיים, המצויים על קרחון צף שהחל להתפורר — מסר „איזבסטיה".

הקרחון, שאורכו 300 מטר, הפך להיות מסוכן לעבודתם של המדענים, המצויים זה שלוש שנים בתחנת החקר הצפה, שכינויה „קוטב צפוני — 27".

עוד מוסר העתון, כי בוקעת הקרח תונחה בדרכה בנתונים מלוויינים סובייטיים במהלך הפלגתה שתימשך שלושים עד ארבעים יום.

עוד מציין איזבסטיה שתהיה זו הפלגה ראשונה של אניה לאזור ארקטי זה. (עד)

בשורת הנצחון: נשיא ארגנטינה, ראול אלפונסין, בהודיעו ביום א' להמוני נאספים בכיכר דה מאיו בבואנוס איירס על כניעת המורדים בו. בתום התקוממות שנמשכה 72 שעות בלבד (צילום: איי.פי.)

התערבות דרמטית של אלפונסין — שמה קץ למרידה בארגנטינה

כ־600 אנשי צבא שהתבצרו במחנה צבאי אמרו שילחמו עד הסוף משום שהממשלה החליטה להעמיד לדין גם קצינים זוטרים, שהשתתפו בהעלמה וחיסול של אזרחים בימי שלטון הצבא ■ הנשיא אלפונסין טס במסוק ושיכנע את מנהיג המורדים להכנע ■ הרמטכ"ל התפטר

בואנוס איירס. — מרידתם של כמה אנשי־צבא בארגנטינה, שנמשכה ארבעה ימים. הסתיימה ביום א', ללא שפיכות־דמים, בעקבות פעולה דרמטית של הנשיא ראול אלפונסין, שטס במסוק אל מחנה המורדים ו־שיכנע אותם להניח את נשקם.

בהתמרדות השתתפו כ־600 אנשי־צבא, שהכריזו ביום א' בבוקר, כי מנוי וגמור עמהם להילחם עד טיפת דמם האחרונה ולא להיכנע. מפקד הצבא הודיע, כי הוא מתכוון להפעיל את כוחותיו בתוך זמן קצר כדי לחסל את המרידה בכוח. אולם, לאחר מכן, החליטה הממשלה להשהות את הפעולה הצבאית, ובמקום זאת, יצא הנשיא אלפונסין במסוק למעוזם של המורדים — הבסיס הצבאי קמפו דל מאיו. הנשיא נפגש עם מפקד המורדים, לויטננט קולונל אלדו ריקו, ולאחר מכן הודיע, כי בתום שיחה של רבע שעה, הצליח לשכנע אותו ואת חבריו להניח את נשקם.

בשובו מן הפגישה עם מנהיג המורדים, הופיע הנשיא אלפונסין לפני 150 אלף אזרחים, שהתכנסו ליד בית־הממשלה בבואנוס איירס, והודיע על סיום המרידה. המוני הנאספים קיבלו את דברי הנשיא בתשואות סוערות.

הנשיא הודיע כי המתמרדים ייעצרו ויועמדו לדין, אך פרט לזה, לא יינקטו נגדם כל אמצעי דיכוי.

נקודת מוצא להתפייסות

עם זאת נראה, כי ההחלטה בעניין המעצר לא הוגשמה לפי שעה, שכן, לאחר הפגישה עם הנשיא, חזרו מנהיגי המורדים אל בסיס האימונים של חיל הרגלים במחנה קמפו דל־מאיו, ושם הגדירו את חיסול המרידה כנצחונם. מנהיג המורדים התחבק בהתרגשות עם קצינים אחרים מקרב המורדים, ואמר לכתבים, כי אפשר להסיק מסקנות חשובות מתוצאות ההתמרדות. „אנחנו מאמינים, כי הנשיא ומנהיגי המפלגות הראשיות הבינו. כי זו יכולה להיות נקודת־מוצא להתפייסות בין כל תושבי ארגנטינה", אמר ריקו.

במרידה השתתפו חיילים למודי קרבות, שרבים מהם השתתפו במלחמת פוקלנד נגד בריטניה.

אתמול נמסר, כי הנשיא קיבל את התפטרותו של הרמטכ"ל, גנרל הקטור רויוס ארנו. לא נמסרה סיבת התפטרותו. (איי.פי.)

פירושו של דבר

נצחון ראשון של השלטון האזרחי מאז סולקה „חונטת הדמים"

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

„הגיע הזמן להפסיק לדבר על ברית־דמים שאין מאחוריה ברית של שוויון, כי לא תיתכן ברית בין בלתי־שווים" — אמר מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות, בכינוס המוני שהתקיים שלשום בבית־ג'אן, במחאה על כך שרשות שמורות הטבע אינה מאשרת קרקע להמשך פיתוחו של הכפר.

„כחבר מפ"ם המאמינה בשוויון בין עמים, אני מתבייש בתור בן לעם היהודי, כי עד כה לא השכלנו לקיים כלפי העדה הדרוזית את אותו שוויון המגיע לה" — ציין גרנות. מזכ"ל מפ"ם הדגיש כי נציגי המפלגה שותפים למאבק של בית־ג'אן למען פיתוחו של הכפר מראשיתו וציין כי „לא עושים זאת למען רווחים פוליטיים, כי אין היום בחירות. באנו כדי שתדעו שבין הציבור היהודי יש לכם בעלי־ברית ואת כל הכוח שיש לנו נטיל לטובתכם לסייע לכם".

מזכ"ל מפ"ם נפגש עם חברי המועצה המקומית והדגיש את הצורך לנהל מאבק רק בדרך חוקית. הוא קרא להימנע מכל דרך של הפרת החוק, כי הדבר רק יפגע בתמיכת הציבור במאבק של התושבים.

חברי המועצה ציינו, כי רשות שמורות הטבע מסרבת להפשיר קרקע לבניית שיכונים לזוגות צעירים, למרכזים קהילתיים, להקמת בי"ס תיכון בישוב ואף להשלמת פרויקט הביוב הארצי בכפר. על־פי המפה שהוכנה על־ידי רשות שמורות הטבע, מגיעה שמורת הר מירון, למרכז הכפר, וכך חלק גדול מן הבתים מאוכלסים־כביכול שלא כחוק — טוען ראש המועצה, שאפיק אסר. ראש המועצה סיפר כי הוכנה תוכנית־מיתאר לפני כמה שנים ללא שיתופו של בית־ג'אן, ללא ידיעתו ובניגוד לרצון התושבים, ועתה לוחמים אנשי שמורות הטבע לאישור תוכנית המיתאר ולא — לא תופשר קרקע.

שביתת השוטרים והחיילים הדרוזיים

המשתתפים בכינוס הביעו הערכה לגרנות, על היותו האישיות היהודית היחידה שראתה לנכון להשתתף ולהביע הזדהות, יחד עם נציגי מפ"ם. השיך אמין טאריף, מנהיג העדה הדרוזית, אמר כי אם לא ייענו הבקשות — יפתחו הדרוזים בשביתה שתכלול את החיילים והשוטרים בני העדה.

לא השחיתו את הפרחים

ראש מועצת בית־ג'אן הכחיש בתוקף את טענות רשות שמורות הטבע, כאילו תושבי הכפר השחיתו מאות מטרים של פרחי א־מוניות החורף. ראש המועצה הדגיש, כי עד הקמתה של רשות שמורות הטבע, הדרוזים הם אלה ששמרו על הטבע בהר מירון. „אך עכשיו אנו לוחמים על כך שמעדיפים את הטבע על בני־האדם". שוטרים שהגיעו מ־משטרת כרמיאל לבדוק את התלונה, לא מצאו לה הוכחות.

תיקון טעות

בידיעה „משרד הפנים נתן צווי הריסה" שפורסמה בעתוננו ביום א' בעמוד 4 נפל שיבוש. במקום מה שנכתב צ"ל: צווי הפסקת בנייה ולא צווי הריסה.

בהמשך אותה ידיעה שובשו דבריו של אליהו שפירא וצ"ל: אינו סבור שזהו „נוהל תקין (במקום „הינו", כפי שנכתב). אנו מצטערים על הטעויות ומתנצלים בפני מי שדבריו שובשו.

● בצעד יוצא דופן החליטה הוועדה לבחירת יקירי תל אביב להכריז על חסידי אומות העולם הגרים בעיר כעל יקירי העיר. בנוסף ל־12 יקירי העיר שעליהם הוכרז בשבוע שעבר. טקס הענקת האות ייערך בקיץ.

פותח נגיף סינטטי של „איי־ס" כבסיס לתרכיב חיסון אפ"ור

לונדון. — חוקרים באוניברסיטת אוקספורד בבריטניה פיתחו נגיף סינתטי של איידס, שיש לו רוב המאפיינים של המחלה, אך איננו מדבק, ולכן הוא עשוי לשמש כבסיס להכנת תרכיב חיסון נגד המחלה.

ראש צוות המחקר, ד"ר אלן קינגסמן, מסר, שמקורו של הנגיף הסינתטי הוא בגילוי פרוטאין מסויים, המיוצר על־ידי תאים רגילים. נגיף זה גורם להתגברות הנוגדנים בגוף האדם, בצורה העשויה לנטרל את השפעת הנגיפים האמיתיים של מחלת האיידס.

ד"ר קינגסמן הסביר, כי לנגיף המדומה, שנתגלה על־ידי צוותו. תכונות דומות לאלה של נגיף האיידס האמיתי. התוצאה היא, שהמערכת החיסונית של הגוף מזהה אותו כנגיף של איידס ויוצרת נוגדנים כדי להילחם בו. נוגדנים אלה מסוגלים אחר־כך לבלום גם את השפעת הנגיפים האמיתיים של המחלה.

לדבריו, וזוי הפעם הראשונה שחוקרים הצליחו ליצור נגיף סינתטי, העשוי לשמש בסיס לתרכיב חיסון.

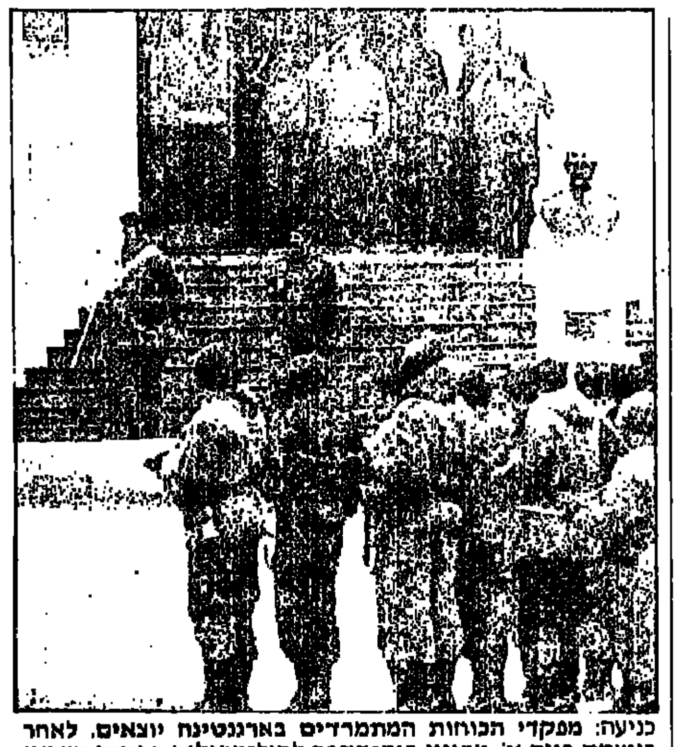

כניעה: מפקדי הכוחות המתמרדים בארגנטינה יוצאים, לאחר כניעתם ביום א', מבניין בית־הספר לחיל־הרגלים בבסיס הצבאי של קאמפו דה מאיו. כשהם נושאים עימם את דגל המדינה וחבריהם מצדיעים לו (צילום: איי.פי.)

אוכלוסיית העולם תוכפל עד 2050

וושינגטון. — אוכלוסיית העולם תגדל פי שניים ומעלה ותגיע ל־10 מיליארד נפש עד שנת 2050. אם לא יוגברו המאמצים לתכנון המשפחה, כדי שהמשפחה הממוצעת תועמד על ארבעה ילדים בלבד — נאמר בסקר של מכון לחקר האוכלוסיה.

הדו"ח הוכן על־ידי מכון האוכלוסייה, מוסד שמרכזו בוושינגטון. בעלי הסקר מציינים, כי יידרשו כ־8 מיליארד מנות חודשיות של גלולות נגד הריון ויותר מ־15 מיליארד קונדומים, בין השנים 1989 ו־1998, כדי למנוע את גידול האוכלוסיה העולמית מ־5 מיליארד כיום ל־6.2 מיליארד בשנת 2000.

במשך עשר השנים, מ־1989 עד 1998, יזדקקו המדינות המתפתחות לסיוע בסך 32 מיליארד דולר, כדי לספק שירותי תכנון משפחה לזוגות המעוניינים בכך.

הועלה שוויים של פרסי נובל לש"ז

שטוקהולם. — השווי של פרסי נובל לשנה זו הועלה בשיעור של יותר מ־8 אחוזים בכתרים שוודיים — מסרה אתמול הנהלת הקרן. אולם בגלל הירידה התלולה בשער הדולר למן השנה שעברה. תהיה העלייה גדולה הרבה יותר לגבי הזוכים האמריקניים.

השווי של הפרסים האינדיווידואליים יועלה משני מיליון כתרים שוודיים אשתקד ל־2,175,000 כתרים שוודיים השנה.

אזרח גרמני רצח את כל משפחתו והתאבד

קלן. — אזרח מערב־גרמני בן 54 רצח במוצאי־שבת את כל בני־משפחתו — בני ארבעה דורות — ולבסוף היפנה את נשקו כלפי עצמו והתאבד.

הנרצחים הם אמו של הרוצח, אשתו, בתו ההרה, נכדו בן שלוש וחמותו בת 89. גופתה של החמות נמצאה בתוך תא המטען של מכוניתו.

המשטרה מסרה, כי כל הנרצחים נורו למוות באקדח, חלקם בעורף, בדירותיהם בקלן.

הרוצח, מתכנת מחשבים במקצועו, הותיר אחריו שני מכתבי התאבדות, שבהם כתב. כי המניע למעשי הזוועה היה בעיות כספיות במשפחה.

המשטרה הוזעקה למקום הרצח על־ידי חתנו של הרוצח, אשר חזר הביתה ומצא את אשתו ההרה ואת בנו הקטן הרוגים בדירה.

שמועות על התמרדות חדשה בפיליפינים

מאנילה. — הפסקת חשמל כללית היתה ביום א' במנילה, בירת הפיליפינים, ובאי הראשי של המדינה, לוזון, והדבר עורר ניחושים מיידיים בדבר נסיון הפיכה חדש נגד המשטר של הנשיאה קוראזון אקינו.

כל השמועות הוכחשו על־ידי עוזריה הבכירים של הנשיאה אקינו, אך פקידים אמרו, כי עדיין אינם יכולים לומר בוודאות אם הפסקת החשמל נגרמה בגלל תקלה או כתוצאה ממעשה זדוני.

הפסקת החשמל והניחושים סביבה אירעו יום אחד בלבד לאחר שכוחות הממשלה דיכאו מרידה של אנשי צבא נגד המשטר של הנשיאה אקינו.

על היום 21.4.87

הלו — האח הגדול מאזין

בצבא טוענים שאין כיום האזנות־סתר למטרות זרות. יש בצה"ל ומחוצה לו כמה שסוברים אחרת

מאת אבי בניהו

בבוקר אחד של תחילת שנות ה־70 קרא אליו הרמטכ"ל דאז, דוד אלעזר (דדו), בבהילות את אל"מ י. אז מושל ברצועת עזה וכיום בעל תפקיד בכיר באוניברסיטת ת"א. דדו הניח על השולחן, מול הקצין הבכיר המופתע, סטנוגרמה שלמה של שיחת טלפון שערך ימים ספורים קודם לכן עם אחד הכתבים הצבאיים הוותיקים. דדו הציג בפני אל"מ י' שתי אפשרויות. הראשונה: לפרוש מייד מצה"ל והשניה: לפתוח נגדו בהליך משפטי.

הקצין בחר באפשרות הראשונה ופרש מצה"ל. היתה זו יחידת ההאזנה של צה"ל, שצותתה למכשיר הטלפון של הקצין או של הכתב. בימים האחרונים חזרה היחידה הזו שוב לכותרות, לאחר חשיפת ההוראה שנתן הרמטכ"ל לשעבר, רפאל איתן, להאזין לשיחות טלפון של קצינים בכירים ושל הממונים עליו בדרג המדיני.

רפול טוען כיום, בבואו לנמק את ההוראה שנתן, כי מכת ההדלפות מדיוני המטה הכללי הגיעו אז לשיאן, וכי לכל אלוף בצה"ל היה „עיתונאי צמוד" שהוזן בידיעות מסווגות. את זה עוד אפשר להבין ולהתווכח על השיטה, אולם תאוותו של הרמטכ"ל רפול להאזין לשיחות של ראש־הממשלה בגין, של שר־הביטחון וסגנו ואולי לשיחות של שרים נוספים היא שערורייה שבוודאי עוד תחקר בכל שהפרשה תתפתח. רפול, על־פי הפירסומים, האזין בעיקר לשיחות טלפון של האלופים דן שומרון ואביגדור בן־גל (יאנוש) ובוודאי לעוד כמה חברי מטכ"ל וקצינים בכירים, כאשר את הציתות עורכים חיילי יחידת ההאזנות.

יחידת ההאזנה הינה יחידה מטכ"לית המשתייכת למחלקת ביטחון־שדה באגף המודיעין. עיקר תפקידה הוא בתחום המודיעין המסכל, שנועד למנוע דליפת סודות צבאיים בשוגג או במזיד באמצעות קווי הטלפון של הרשת הצבאית. היחידה מאזינה דרך קבע לטלפונים ביחידות שונות העוסקות בחומר מסווג, ולא אחת מנתקת שיחה החורגת מהנהלים ומעירה לחייל או לקצין, שיעמוד בוודאי אחר־כך לדין משמעתי על עבירת ביטחון־שדה.

כך, למשל, חשפה וסיכלה היחידה, ערב מבצע חילוץ החטופים מאנטבה, שיחת טלפון של חיילת מזיזה בבסיס חיל האוויר אי־שם, ששוחחה בטלפון ותיארה בהתלהבות את התכונה בבסיס לקראת מבצע אנטבה.

תפקיד היחידה, אם כן, הוא לפקח על ביטחון הקשר בצבא וסביב זה כל עיסוקה. מאז 1981 פועלת יחידת ההאזנה בהתאם ל„חוק האזנות סתר", שנכנס אז לתוקף ותוקן בתקנות. על־פי החוק רשאי לאשר או להורות על ביצוע האזנות־סתר רק אחד מראשי הרשויות הביטחוניות (ראש השב"כ או ראש אמ"ן בצה"ל), רמטכ"ל או כל קצין בכיר אחר מנוע מלתת הוראה שכזו.

למרות זאת הורה רפול ליחידה, שהיתה אז תחת פיקודו של ראש מחלקת ביטחון־שדה אל"מ (מיל.) יגאל לוטן, לצותת לאלופים בהם חשד ולשרי ממשלה, בלי לקבל את אישורו של ראש אמ"ן דאז, האלוף יהושע שגיא. אחת לתקופה הונחו על שולחנו סטנוגרמות של השיחות הללו.

על פי מקורות צבאיים מוסמכים, ביטל רא"ל משה לוי, עם היכנסו לתפקיד ברמטכ"ל, את הוראתו של רפול. לטענתם, אין כיום שום האזנה לטלפון שאינה למטרות ביטחון־שדה, אולם יש כאלה בצה"ל שאינם ממהרים לקבל זאת ולדעתם ממשיך צה"ל לנסות ולאתר מדליפים באמצעות שיטת ההאזנות גם כיום.

בהקשר זה נוכל להזכיר את החקירה שמנהלת המשטרה הצבאית נגד קצין בכיר בחיל־האוויר, על־פי הוראה של מפקד החיל. האלוף עמוס לפידות דחה פניות של גורמים בכירים להפסקת החקירה בטענה כי יש לו יסודות מוצקים לחשדות נגד הקצין. בימים האחרונים נשמעו קולות שקראו לחיסול יחידת ההאזנה ובצה"ל דוחים אפשרות כזו לחלוטין. ליחידה יש תפקיד ממשי בתחום המודיעין המסכל. אולם פיקוח רציני יותר על פעילותה הוא חיוני ולא מזיק, כמו שלא תזיק חקירה בעניין נגד ה"כ רפול.

על הפרק

כולם הלכו לים

מאת בצלאל רובין

נראה שהישראלי המצוי, שאמנם הכיר גם בעבר את אילת, הגיע למסקנה שבכמה מובנים היא עדיפה עתה על חו"ל. אין צורך בדרכון, בוויזה, באישור מצה"ל, בתשלום מס נסיעות ובעוד כמה סידורים והוצאות נילוות. כדי לנסוע לאילת די לך במכונית קטנה. ואם גם זה אין לך, אתה יכול לעלות לאוטובוס, שגומע את המרחק של 370 ק"מ מתל אביב בחמש שעות, או במטוס ארקיע, העושה אותו בשעה אחת.

גם אילת של היום זו לא מה שהיתה פעם. כבר לא עושקים את התייר. העיר נמצאת בתחום שהוכרז כאיזור סחר חופשי והמחירים במסעדות ובבתי הקפה הם מן הזולים [illegible] בארץ.

אילת כיום היא עיר תיירות [illegible] במלוא מובן המילה. האורח שיוצא [illegible] מלונו ויטייל לאורך הטיילת ישמע [illegible] מלבד העברית, בליל של שפות זרות [illegible] והשולטות בכיפה הן האנגלית, הגרמ[illegible] והשוודית.

אילת, פסח 1987. עשרות אלפי מטיילים ממלאים בימים אלה את אילת ואת [illegible] הרחצה שלה, כמעט עד אפס מקום. להערכת המשטרה, הגיעו לאילת בימים האחרונים יותר מ־70 אלף מטיילים ואורחים. [illegible] האומדים את מספרם במאה אלף — [illegible] חמישה נאוכלוסייתה הקבועה של העיר.

המון זה הגיע לאילת באמצעות [illegible] כעשרת אלפים כלי רכב. מכל [illegible] בעיר פקקי תנועה גדולים, בעיקר [illegible] המרכזיים. בשעות מסויימות הגיע אורכם [illegible] פקקים אלה לכ־4 ק"מ. (2 ק"מ בכיוון [illegible] שבדרום ו־2 ק"מ בכיוון צפון). מי שרצה [illegible] לצומת נאלץ להתאזר בסבלנות לפחות [illegible] שעה, עד שהשתלב שוב בתנועה.

אילתי שרצה להגיע למקום עבודתו [illegible] או לחוף אלמוג, נאלץ לנסוע בדרכי [illegible] אלטרנטיביות, שעקפו את הצמתים. [illegible] להגיע לאזור המלונות נאלצו האילתים [illegible] בכביש עוקף דרך מטעי התמרים של [illegible] אילות. על אף שטפון כלי הרכב, שאילת [illegible] ידעה כמותו, אין בעיר רמזורים. את התנועה מכוון שוטר, שמתחלף כל שעה או [illegible] אף על הצורך בהתקנת רמזורים קיים [illegible] ויכוח ציבורי נוקב. המצדדים [illegible] שואלים, כיצד זה ייתכן עיר מודרנית [illegible] רמזורים. ואילו המתנגדים טוענים [illegible] רמזורים תאבד אילת מייחודה.

עברת „הפלונטר" ואתה בדרך לטאבה. החוף מלא ורחוש, באלפי נופשים. אוהל [illegible] באוהל. ריח הגריל והקבאב נישא [illegible] עם ישראל חוגג.

טאבה עצמה נראית כמו עיר אוהלים [illegible] גדולה וססגונית. אוהלים מכל צבעי [illegible]

מעבר לגדר הגבול, בצד המצרי של טאבה, הכל שקט. אין המון צוהל וחוגג, אין [illegible] ואין המולה. ואין עשן הגריל.

בכפרו של רפי נלסון התגיינה [illegible] יותר מאלף בני אדם מבלים שם [illegible] להרגשה זו תרמה ללא ספק תחנת „גלי צה"ל", שבמשך יומיים שידרה מאילת. [illegible] זו עשתה בשבוע שעבר הסטוריה, [illegible] שידרה ממעמקי הים. השדר אלי ישראלי [illegible] לעומק של 15 מטר והצליח, באמצעות [illegible] שידור מיוחד לשדר במשך שבע [illegible] רצופות. המיקרופון וכל מיתקן השידור הותקן בתוך קסדה מיוחדת.

אילת, פסח 1987. שנתיים לאחר [illegible] בראס־בורקה. במסוף הגבול בטאבה [illegible] תנועה של כאלף איש ליום יוצאים [illegible] לדרום סיני. רבים מהם נוידים [illegible] היוצאים לבלות את חג הפסחא במנזר [illegible] קטרינה.

כל התיירים, לרבות הזרים, [illegible] בסיפוק את שירותי התיירות הניתנים [illegible] בה גם האורח החילוני או התייר [illegible] לחגוג ולמצוא את כל מבוקשו.

ספרים כמו תפוזים

שיטות השיווק החדשניות לא דילגו על עולם הספרות. ברב־שיח בוועידת הסופרים התלבטו אם די בכוחו של הטקסט הטוב או שיחצ"נות טובה היא שתקבע מה יימכר יותר

מאת רונית מורגנשטרן

הסופר הישראלי עובר תהליך הסתגלות קשה, נוכח השינוי שחל בשיטת השיווק של ספריו. הוא צריך למכור יחד עם הספר, גם את עצמו לקהל הקוראים. תופעה זו מטרידה את היוצרים הספרותיים. חלקם בעד השינוי. התפוצה הגוברת של ספריהם, העולה לגבהים עליהם לא חלמו, משכנעת אותם. אחרים מזועזעים. הם מודאגים מכך, שלא כוחו של הטקסט יעמוד לו, אלא כוחו של איש יחסי־ציבור שלו.

סופרים מתלבטים רבים חרדים מן ה„וולגאריזציה" של הספרות, אך יחד עם זאת, אינם יכולים להתעלם מההרחבה המשמעותית של קהל־הקוראים. אחד השינויים הבולטים בשיטת שיווק הספרות לקהל הצרכנים בא לידי ביטוי במעבר המוספים הספרותיים אל דפי החדשות והרכילות בעיתונות: ספרות וסופרים הפכו בשנים אלה לאירוע חדשותי וחברתי.

אין ספק שהסופרים עוברים תהליך הסתגלות קשה, אחרת לא היו מקדישים לנושא זה רב־שיח והופכים אותו לעניין מרכזי בוועידת הסופרים העבריים. השתתפו ברב־שיח: פרופ' מנחם פרי, מו"ל „הספריה", שאם צריך „להאשים" מישהו בשינוי שחל בשיטת שיווק הספרות בארץ, הרי זה אותו, פרופ' גבריאל מוקד, שהוא גם מו"ל „עכשיו" והמשורר והעיתונאי משה בן־שאול, שהוא בין הזהירים מן השינוי. הינחה את הדיון נתן שחם.

למרות העמדות המנוגדות שהציגו המשתתפים, לא התפתח הדיון לעימות. כל אחד הציג את עמדתו, כשהוא טורח להדגיש (חוץ ממוקד) שהוא „מתלבט". וכך נמנע העימות.

חרד מהוולגאריזציה

משה בן־שאול פתח את הרב־שיח בהצגת עמדתו המתנגדת בחריפות לשינוי, אם כי טרח להדגיש כי אין לו תשובה איך ספר צריך להיות משווק. הוא חרד מן הוולגאריזציה של הספרות והסופרים, שתורמת לה התקשורת, כשהמו"לים השמחים למכור מספקים לה את החומר. לשם המחשה של הוולגאריזציה העוברת על הספרות הוא מביא סיסמאות אפשריות למכירת סופרים, אותן חיבר: „כל בולי הוא בולי", „כל גרוסמן מלמיליאן", „כל בירלשטיין ברקר־ביץ'", ושואל: „האם יימכרו ספרים וסופרים כמו שמשווקים תפוזים? האם ספרות היא סחורה עונתית שצריך לשווקה או מי מחליט מה סוג א' ומהו ברירה?"

בן־שאול חושש, שכיום אין הסופרים יכולים לסמוך רק על כישרונם היוצר, כי הקהל, לדבריו, מצביע כמצוות התקשורת. „ולא כל משורר יכול להיות בכוחות עצמו מלמיליאן או בננה". כלומר, יוצרים שאינם „אנשי־תקשורת" לא יימכרו. הוא מביע סלידה מ„התשלום עבור התקשורת" שסופרים משלמים כיום, אם בלהיות שותף לרכילות, ואם דחיפת הראש למצלמה. על עצמו הוא אומר „לא אענה לשום דבר רכילות — מדובר בספרות שהיא דבר יצירה, מטכה נפשי, בו כל הקטלוגים הם קטלוגים פרטיים."

כמי ששימש עורך המוסף לספרות ב„מעריב" מספר בן־שאול על כוחו של העורך הספרותי, של איש התקשורת בכלל. „הרגשתי מאוויים אבל גם בוגדתי, כי הייתי נקודה תקשורתית, מוקד כוחני קטן." בן־שאול אינו אוהב את המצב בו מוקד הכוח הוא בידי התקשורת. הוא מסיים את דבריו בהתלבטות: „אין לי תשובה מה יותר טוב: מה הגבול אליו יכול להגיע סופר בחשיפתו".

מנחם פרי פותח בתיאור מצבו של שוק הספרים היום: „יש בום תקשורתי סביב הספרות. הוא קשור בפריחה של חנויות הספרים, בתפוצת הספרים ובהרחבת קהל־הקוראים." פרי קורא לסופרים לצאת מהתפיסה הרומנטית והתמימה, שהסופר כותב בשביל לבטא משהו: „אף אחד לא כותב שיר כדי להתבטא, לפרוק מצב נפשי ואחר כך לשים אותו במגירה. הטקסט עשוי מלים, שצריכות להגיע לקוראים, הוא אובייקט אסתטי, שניתן למימוש רק אם יש לו קולטים. הספר הוא משהו שנושא את האובייקט האסתטי. הוא הכלי ולא האובייקט האסתטי עצמו. אנשים שמוציאים אותו לאור רוצים, מטבע הדברים, שהוא יגיע למקסימום קוראים. גם הסופר רוצה לעשות נפשות לתפיסה המסויימת שלו, גם אם אינו נושא עיניו לצד הכלכלי."

בעד ריאלוג

פרי בעד ריאלוג בין הספרות, התקשורת וקהל הקוראים. אך הוא מסתייג מן האופן בו ריאלוג זה בנוי כיום. לדבריו, התקשורת יוצרת המולה סביב הספרות ולא דיאלוג. עובדה זו צריכה להדאיג את הסופרים, שבידם לתקן את המצב.

אחת הסיבות לוולגאריזציה של הספרות בתקשורת, לדעתו, היא המחסור במבקרים מקצועיים, מחסור שהוא תוצאה של הידרדרות של שנים בביקורת הספרותית. הידרדרות זו הביאה בשנתיים שחלפו לעקיפה של המוספים הספרותיים, כשהספר והסופר עברו אל דפי העיתון האחרים: „מסוכן אם רק זה יישאר", הוא אומר.

את התעניינות התקשורת הפתאומית בעולם הספרות והסופרים תולה פרי גם בצמיחה הפראית של מקומונים ועיתונות חדשה, שהשפיעה גם על הוותיקה. „המקומונים היו צריכים חומר, אז הם הוציאו את הספרות מהמוסף לספרות". הבעייה היא, לדברי פרי, שהתקשורת היום גם קובעת את הטעם הספרותי וככל שספר קונטרברסאלי יותר, הוא נמכר טוב יותר. הוא מבקש מהאיסטניסים לא להתעלם מהעובדה, שספר שנחשף ב„יומן השבוע" שווה למכירת 15 אלף עותקים. „סוף ציטוט „שווה", לדבריו, ל־3000 עותקים, למרות ששום תכנית טלוויזיה או ריאיון גדול עם הסופר לא ימכרו ספר לא טוב.

אומר פרי: „נכון שספר עם עניין סנסציוני ייזכה ליותר תשומת־לב בתקשורת, ולכן יימכר טוב יותר, אך גם ספר שלפחות חלק מהקוראים חושב שהוא מעולה. יש חסרונות רבים למצב הנוכחי, אבל אנחנו לא צריכים לבכות על ההיחשפות הזאת — קונים יותר ספרים, יש פריחה של חנויות בספרים, ובסך הכל הסלקציה אינה גרועה כל־כך. אולי יש ספרים שעשו להם עוול. אבל רוב הספרים שהגל התקשורתי העלה הם טובים. מה לא טוב במצב?"

כוחו של הטקסט

גבריאל מוקד מבקש להדגיש, שהוא אינו שותף לחרדות שהעלו חבריו לדיון. לטענתו, קשה מאוד להשתיק או להעלים יצירות ספרות חזקות: „לא קורה לעתים קרובות שיצירות חשובות נרחקו הצידה, ובחברה דמוקרטית עם חופש דפוס בוודאי". מוקד לא שותף להסתמכות על קבלה וקליטה של ספרות: לדעתו קובע הטקסט עצמו: „עיתונות יכולה לזרז תהליכים, להביא לתשומת־לב, אך רק לטווח מוגבל. מי שיישאר לדורות ומי שיבקיע הוא הטקסט החזק.

„אני מכבד את תפקיד מקדם המכירות של התקשורת, אבל לא מגוים בערכו. עוד לא נוצר טקסט גרוע, שמסע תקשורתי המליך אותו ליותר מעשר שנים, פחות או יותר. כל עוד יש משא ומתן חופשי בין טקסטים, קשה יותר לכוון מלמעלה את הדברים."

מוקד סומך על כוחו של הטקסט, הפלורליזם והדמוקרטיה, ומציע לסופרים להרים קולם לא נגד שיטת השיווק של ספריהם, אלא לצאת מאחורי שולחן הכתיבה ולהתבטא נגד השתלטות החמרנות בכלל על החברה ועל ההשחתה הנוראה, כדבריו, של העם בישראל מההנהגה ועד לאזרח הקטן.

ראש דסק לעניני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי חגים: עמית [illegible]

המועצה הפלשתינית באלג'יר: מתלכדים ומקצינים

בסימן „אחדות השורה"

בכינוס ה־18 של המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר ישתתפו, כנראה, רוב האירגונים הפלשתיניים החשובים. האופטימיות נשענת בעיקר על הבטחות סוריה לבריה"מ להניח למועצה להתקיים ללא איומים סוריים מסורתיים

נאום ערפאת במועצה הפלשתינית ברבת־עמון (1984). באלג'יר צפוי ביטול ההסכם עם חוסיין צילום: אנדרה ברוטמן

מאת עוזי מחנימי

פייצל עווידה, נציג אש"ף בלונדון היה אופטימי, שעה ששוחחתי עמו ערב יציאתו לכינוס ה־18 של המועצה הלאומית הפלשתינית (המל"פ) באלג'יר. עווידה סיפר בשימחה, כי הובטחה השתתפותם של ג'ורג' חבש ושל נאיף חוואתמה בכינוס, וכי הפלשתינים, כמעט על כל אירגוניהם, יתכנסו באלג'יר בסימן „אחדות השורה" של אש"ף. הייתה לו, לנציג אש"ף בלונדון, כנראה סיבה טובה להיות אופטימי.

הייסורים המסורתיים של הפלשתינים ערב כינוס המועצה הנוכחית באלג'יר היו באופן יחסי קלים, בהשוואה לכינוסים הקודמים. למרות שערב הכינוס יכולה להיות דחייה מסיבה זו או אחרת, נראה כי המל"פ אכן תתכנס באלג'יר, כאשר ההנהגה הפלשתינית יכולה להתברך בהשתתפות של כמעט כל האירגונים הפלשתיניים החשובים.

המל"פ האחרונה התכנסה בעמאן, בנובמבר־84'. טרם אותו כינוס ראשון מאז המכה שספג האירגון בלבנון, נאלץ המנהיג יאסר ערפאת לחזור על הפתחים של מדינות־ערב, כדי למצוא לו מקום אשר יאות לארח אותו ואת אנשיו. המשימה אז, לפני יותר משנתיים, לא הייתה קלה. הסורים לחמו בחירוק שיניים נגדו, איימו עליו והיה אף חשש, כי ינסו לחבל במהלך הכינוס הפלשתיני.

לאחר שורה של דחיות הצליחו הפלשתינים, באופן די מפתיע, להתארח דווקא אצל הירדנים. בנובמבר 84', לראות את ערפאת ואבו־ג'יהאד מתנשקים עם המלך חוסיין היה מחזה לא צפוי. מאז הגיעו הפלשתינים להסכם עם חוסיין הספיקו להתחבק ולריב. ועתה שנתיים וחצי אחרי, הם עומדים להודיע במל"פ באלג'יר על ביטול ההסכם הירדני פלשתינאי מפברואר־85'.

משלחות למוסקבה

ההימנעות הסורית מלגנות ולסכל הפעם את כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית, סייעה לערפאת. האדישות היחסית, בה קיבלו הסורים את כינוס המל"פ, על־ידי שנוא נפשם ערפאת צריכה היתה להיות מוסברת על רקע מעורבותם בימים אלה בלבנון, ובעיקר במישור היחסים עם ברית־המועצות. בתחילת החודש, כשבועיים לפני כינוס המל"פ, יצאה לברית־המועצות משלחת פלשתינית, שאחת ממטרותיה הייתה לקבל אישור מחדש מהסובייטים, כי הסורים לא יינסו לסכל את כינוס המועצה, באופן בו פעלו נגד כינוס המועצה הקודם. חברי המשלחת הפלשתינית ביקשו רק אישור מחדש, כיוון שחודש קודם הגעתם למוסקווה ביקר שם בחשאי נשיא סוריה חאפז אל־אסד והבטיח לסובייטים, כי לא יעכור הפעם בדרכם של הפלשתינים לכנס את מועצתם.

האמת היא, שהפעם לא היו צריכים ללחוץ על הנשיא אסד יותר מדי, כדי שיניח את הפלשתינים לנפשם. אחת הסיבות לכך היא, כי על פי דבריו של מנהיג אש"ף יאסר ערפאת במסיבת עיתונאים בבגדד בתחילת החודש, אסד היה זה שהורה אישית ללחוץ את הפלשתינים במחנות ביירות וכמעט השיג שם „רצח עם". כלומר, יתכן כי די היה לו לאסד השנה בטבח הפלשתינים והוא היה מוכן להותיר להם את התענוג לקיים ועידה ללא האיומים הסורים המסורתיים.

להניח את ערפאת לנפשו

לנשיא אסד היו כמובן גם כמה סיבות יותר רציניות לא להטריד את הפלשתינים, סיבות הקשורות במדיניות הסורית בשנה האחרונה. הסורים, שפתחו באחרונה במאמץ יוצא דופן לאכוף את נוכחותם בלבנון ולנסות להשליט בה סדר, לא היו מעוניינים (וגם יכולים) להשקיע מאמץ כה רב בשיבוש במהלכים לכינוס הוועידה הפלשתינית.

סיבה נוספת היתה כמובן, הבקשה הסובייטית מאסד להניח את ערפאת לנפשו וההתחייבות של הנשיא הסורי לכך.

אולם הסיבה החשובה ביותר, ככל הנראה לכך שאסד הניח הפעם לערפאת, היא מדיניות ה„פיוס" הבין־ערבית, בה נוקטת סוריה בזמן האחרון ושביטוייה מאז המועצה שעברה היו, בין השאר: חידוש היחסים עם ירדן, השתתפותו של הנשיא הסורי בוועידה המוסלמית בכוויית, נכונות סורית להגיע, בנסיבות מסויימות, לפיוס עם עיראק, וכן שמועות (לא מבוססות במאת האחוזים) המגיעות מדמשק, כי הנשיא הסורי מנסה לבחון אופציות להגיע להסכם עם ישראל, ואשר הדרך הנבחרת לכך היא בראש וראשונה דרך כינוס ועידת שלום בין־לאומית אשר בה ישתתף גם ערפאת.

הפלשתינים, אם כן, מתכנסים באלג'יר עם סיסמת „אחדות השורה" בראש. ככל הנראה, ישתתפו הפעם במל"פ שני חברים חשובים, אשר לא השתתפו במועצה שעברה: ג'ורג' חבש, מנהיג החזית העממית, ונאיף חוואתמה, מנהיג החזית הדמוקרטית. הסורים, אשר נתנו אור ירוק לשני אלה, לא היו ותרנים למנהיגים פלשתינים „פרו סורים" אחרים, אשר הוזהרו כי יקבלו דרכון „לכיוון אחד" אם יצאו לאלג'יר, ביניהם אחמד ג'יבריל, מנהיג „החזית העממית־המפקדה הכללית", ארגון א־צאעקה, וה„פורשים" מהפת"ח. „אחדות השורה" הפלשתינית, שתהיה כנראה סיסמת הכינוס, נצרבה בחודשים האחרונים בלחימה משותפת עיקשת של כל הפלגים הפלשתיניים במחנות הפליטים בביירות נגד שליחי הסורים, אשר ניסו, ללא הצלחה, לעקור את הפלשתינים מביירות.

אבו־איאד התבטא, שבועות מספר טרם כינוס המל"פ, ואמר, כי הוא מעריך כי המל"פ תתכנס, אך לא הוועידה הבין־לאומית לשלום. המנהיגים הפלשתינים הם בין המפוכחים שבמנהיגי העולם הערבי, אולם על הצהרתו של אבו־איאד כנראה לא יחלקו רבים מחבריו. זו לא יכולה למנוע מהפלשתינאים, להתחיל ולהתכונן לאפשרות של קיום ועידה כזו. ההזדמנות של כינוס המל"פ תאפשר לפלשתינים לנסות וללבן את הנושא ולהיערך לקראת השתתפותם בוועידה כזו. בנושא זה לא יגיעו הפלשתינים לכל החלטה מחייבת ויש להניח, כי אי־הבהירות בעניין יצוגם במשלחת תאפיין החלטות בנושא זה.

כינוס המל"פ ה־18 עומד בסימן ניסיון פלשתיני להדגיש את האחדות בשורותיו. שנתיים וחצי אחרי מל"פ עמאן יש לפלשתינים סיבה טובה להיות אופטימיים. הכינוס באלג'יר הוא עבורם שלב נוסף בריפוי המכאיב מההלם של קיץ־82'.

החלטות צפויות

על מה עשויים הפלשתינים להחליט במועצתם?

על פי שורה של החלטות, שהתקבלו באלג'יר לפני שבוע בעת כינוס מוקדם של ההנהגה הפלשתינית, מה שכונה „הדיאלוג הלאומי הפלשתיני", ניתן להעריך כי המועצה הלאומית הפלשתינית תחליט או תביא להחלטה בנושאים הבאים:

● המישור הפלשתיני

יאושרו מחדש הסיסמאות העקרוניות בדבר זכות ההגדרה העצמית לפלשתינים. בהדגשה כי הפתרון היחיד הוא הבטחת זכות השיבה והקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית. דבקות ברעיון הוועידה הבין־לאומית כאפשרות יחידה לפתרון הבעייה, והשתתפות עצמאית של אש"ף בוועידה, בהיותו הנציג החוקי והיחיד של העם הפלשתיני. הפלשתינים בוועידתם ידגישו, כי אין כל תחליף לאש"ף, ויעמדו על כך, כי לא יתנו (למדינות־ערב) להתערב בעניינים הפנימיים של הארגון. הפלשתינים בוועידתם ידגישו שוב את התנגדותם להסכמים נפרדים נוסח „קמפ דייוויד". הפלשתינים ידגישו שוב את סירובם לקבל את התניה של הכרה בהחלטת האו"ם 242, כתנאי מוקדם לכל משא ומתן, או כפי שביטא זאת לפני שבוע בעירק יאסר ערפאת: „קודם שהיהודים יכירו בקורבנות הפלשתינים". הפלשתינים יודיעו על המשך המאבק המזויין נגד ישראל, וככל הנראה תאשר המל"פ את ביטולו של „הסכם עמאן" עם הירדנים מפברואר־85'.

● השטחים הכבושים

על פי החלטות, שהתקבלו בוועידה המכינה לפני שבוע, תקרא המל"פ להמשך המאבק של העם הפלשתיני נגד ישראל בשטחים, והתנגדות למאמצים השונים להקים הנהגה חלופית לאש"ף בשטחים. הפלשתינים יקראו להידוק הקשר עם מה שהם מכנים „הכוחות הדמוקרטיים" בישראל לפעולה ולקריאה להקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית.

● הפלשתינים בלבנון

הפלשתינים יקראו לעמידה שכם אחד עם העם הלבנוני, במאבקו לסלק את ישראל מדרום־לבנון. הפלשתינים יתנגדו לכל ניסיון להצר את צעדיהם בלבנון, לפרוק את נשקם או לסלקם מבתיהם.

● יחסים עם ירדן

על פי החלטות הוועידה המכינה צפויות גם להתקבל ההחלטות הבאות: הדגשת היחסים המיוחדים בין ירדן לפלשתינים. ותשובה נגבל — הדגשה כי אש"ף הוא הנציג החוקי והיחיד של הפלשתינים בשטחים ומחוצה להם, וכי כל הסכם משותף בין הירדנים לפלשתינים יתבסס על קונפדרציה בין שתי מדינות עצמאיות.

● סוריה

המל"פ תקרא לסוריה לחדש את יחסיה עם אש"ף, במגמה לעמוד יחד נגד האימפריאליזם ונגד „הציונים".

ע.מ.

... והידיים ידי רבין

מאת פנחס ענברי

כולם יודעים כי שמעון פרס הוא שר החוץ ויצחק רבין הוא שר הביטחון, אבל בנושא מדיני מן המעלה הראשונה, אולי אפילו הנושא המרכזי שממנו נגזרים ענייני מדיניות החוץ האחרים, לא פרס הוא האדריכל, אלא יצחק רבין.

שמעון פרס יכול לסכם עם נשיא מצרים חוסני מובארק מהלכים מדיניים מרחיקי־לכת, להצהיר כאוות־נפשו על „הפלשתינים האותנטיים", ולהיוועד עם תומכי אש"ף בשטחים — את מדיניות החוץ בעניין הפלשתיני, את המדיניות הפלשתינית בכלל, מנהל שר הביטחון יצחק רבין — ואת תוצאות מדיניותו הרת האסון אנו רואים לנגד עינינו בימים אלה.

יש קשר הדוק בין ההתלקחות הפוליטית בשטחים לבין מעגלי מדיניות החוץ הישראלית, כשם שיש קשר בין התארגנות פוליטית פלשתינית בתוך השטחים לבין המהלכים שהובילו להתפייסות בין פלגי אש"ף השונים, ולכינוסה של המועצה הלאומית באלג'יר. כיוון ההתפתחות, גם בשטחים וגם בתוך אש"ף, יכול היה להיות אחר לגמרי, אילו את המדיניות הפלשתינית של ישראל לא ניהל חכם הביטחון יצחק רבין.

גודל הכשלון הביטחוני של ישראל בשטחים נמדד במספר ההרוגים בתקריות הדמים ובמספר המעצרים הפוליטיים. ככל שגדלה רשימת ההרוגים הפלשתינים, וככל שמשליכים לבתי הכלא יותר עסקנים פוליטיים מסוגם של פייסל חוסייני ממזרח ירושלים ומאמון א־סייד מראמאללה, מזדקר ובולט כשלון המדיניות. מי שמגיע לצעד הזה כמוהו כמי שמודה כי נסתתמו לפניו הדרכים האחרות, והוא מאבד את רסן השליטה על מהלך העניינים.

פינה חסרת־מוצא

לכשלון המדיניות בשטחים סיבות רבות, ואנו נייחד את דברינו כעת להיבט אחד, הקשור לנסיבות שהביאו לדיוני המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר.

טעות פוליטית מן המדרגה הראשונה היא להכניס את היריב הפוליטי לתוך פינה חסרת־מוצא, שממנה יוכל להיחלץ רק על־ידי צעדים בלתי צפויים. וזה בדיוק הקו שנקטה ישראל כלפי אש"ף ותומכיו בשטחים.

הודות למדיניות המצרית, להתפתחות קו ירדני פרגמטי בתוך אש"ף ולהתגבשות הכרה כי בלי אש"ף לא יוכן פתרון לבעיה הפלשתינית, פיתחו חוסיין וערפאת מדיניות משותפת של הליכה לתהליך המדיני במשלחת משותפת, כאשר הייצוג מן השטחים הוא הקו הבולט המאפיין מדיניות זו.

קו זה הביא לידי גיבוש קבוצת אישים בתוך השטחים, שנועד לה תפקיד חיובי בתהליך המדיני, בהיותה מקובלת הן על ירדן הן על אש"ף — וגם על ישראל. מן הצד התומך בירדן בלטו בקבוצה הזאת אישים מרכזיים כמו חיכמת אל־מסרי בשכם או ראש עיריית בית־לחם אליאס פרייג'; מן הצד התומך באש"ף — עורך העיתון אל־פג'ר ממזרח־ירושלים חנא סניורה או ראש עיריית חברון המודח מוסטפא נתשה.

להסכמת אש"ף, שתומכיו בשטחים יופיעו

> **שר החוץ יכול לסכם מהלכים מדיניים עם מובארק ולהצהיר הצהרות כאוות־נפשו — את התהליך המדיני מנהל בעצם שר הביטחון, דרך מישקפת של איש צבא ■ מדיניות כושלת בשטחים**

בקבוצה אחת עם תומכי ירדן, יכלה להיות השפעה ממתנת על הפעילות העויינת של אש"ף נגד ישראל, ואפילו בהרגעת התסיסה נגד הכיבוש, אילמלא נתן רבין להתפתחות הזאת משמעות הפוכה. לא הפוטנציאל הפוליטי של התקדמות לקראת הסדר מדיני, והסיכוי להביא לידי הרגעת התסיסה בגדה המערבית על־ידי סיוע לתהליכים פוליטיים הממתנים את אש"ף עמדו לנגד עיניו.

כאיש ביטחון, המביט על הפוליטיקה מבעד למשקפתו של איש הצבא, ראה רבין את הסכנה „במפקדות המחבלים ברבת־עמון". לאחר ששרון איים בהפצצת רבת־עמון, ורבין הזהיר את ירדן מפני הקשר עם ערפאת, מה הפלא שחוסיין לא לקח סיכונים מיותרים. מצא תירוץ לסלק את אש"ף מבירתו, הלך להתחבר עם סוריה, והקפיא את התהליך המדיני. (בישראל מאשימים את אש"ף בקיפאון המדיני, בכך שאיננו מקבל את החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338. אבל האמת היא שאש"ף מוכן להכיר בהחלטות האלה תמורת הכרה בזכות העם הפלשתיני להגדרה עצמית, ואת המחיר הזה לא ירדן ולא ישראל מוכנות לשלם).

איחוד והתנגדות

סילוק אש"ף מירדן פתח תהליך שלילי מבחינת האינטרסים של מדיניות הביטחון הישראלית, בכך שפלגי אש"ף, שגם נלחצו יחדיו במחנות הפליטים בלבנון, באו לידי כמה הסדרים משותפים, והדבר בא לידי ביטוי גם בתיאום הפעילות נגד המימשל הצבאי הישראלי בשטחים. מדובר בשורת הסדרים שהחלו במוסקווה לפני כשנה, ואחר כך התגבשו בהסכם פראג. כאשר הבחינה מערכת הביטחון הישראלית בטעותה, כבר היה מאוחר מדי.

גל המעצרים החדש איננו מיקרי — מדובר הפעם באישים המרכזיים של השמאל הפלשתיני. מערכת הבטחון הישראלית הבינה קצת באיחור, כי תהליך איחוד אש"ף משמעו הגברת ההתנגדות לישראל. אבל ספק אם יש מספיק מקום בבתי הכלא, כדי לעצור את הפעילים המסוגלים לעורר בעיות. שר הביטחון צריך היה לחשוב על זה לא עכשיו, אלא כאשר היה צריך לבדוק את ההשפעות הביטחוניות של הקו הפוליטי, שהיו טמונות בהסכם רבת־עמון בין המלך לבין ערפאת.

גם שמעון פרס לא מעמיק מספיק בהבנת חומרת המדיניות הפלשתינית המנוהלת בידי שר הביטחון. מאוד מפליא היה לשמוע אותו מגיב על הפיוס בתוך אש"ף בהצהרה שכעת האישים בשטחים ייטלו יוזמה ויצטרפו לתהליך המדיני בעצמם.

מן ההצהרה הזאת השתמעה ביקורת על ערפאת על הליכתו עם הקיצונים הפלשתינים ולא עם הקו של התהליך המדיני. מן הביקורת הזאת ערפאת עשוי להתייאש: כאשר הלך עם חוסיין, ראתה זאת ישראל בעין רעה. כעת, כאשר הוא הולך עם חבש וחוואתמה — שוב נמתחת עליו ביקורת בישראל. ערפאת יכול איפוא לשאול עצמו: מה הישראלים האלה רוצים מחייו? כל מה שאעשה לא ימצא חן בעיניהם!

נזק ביטחוני

זאת איננה שאלה סתם, שכן ערפאת הסכים להצהרת קאהיר, המדברת על הפסקת האלימות נגד ישראל באירופה, לא מעט כדי להפיס את דעתה של ישראל. כוח 17 של פתח הכחיש כל קשר לרצח המזועזע של המתנחלת ליד קלקיליה, מה שעשוי להביא לידי הרהורים שמא את הצהרת קאהיר ניתן היה, על־ידי מדיניות נכונה, להרחיב לכלל הפסקת־אש מוחלטת בין אש"ף לישראל.

כל עוד קיווה ערפאת לחזור לרבת־עמון ולתפוס את מקומו בתהליך המדיני, הוא לא הקשיב לדרישות השמאל הפלשתיני לבטל את הצהרת קאהיר, אבל כעת העניין הזה הועלה על סדר היום של המועצה הלאומית הפלשתינית. זאת עוד דוגמה כיצד מדיניות הביטחון המוטעית בשטחים גורמת נזק מדיני וביטחוני לישראל. במקום להרחיב את הצהרת קאהיר להפסקת מעשי האיבה בכלל — עצם ההצהרה עומדת שוב לדיון בתוך אש"ף.

אבל התמיהה על הצהרות פרס קשורה גם במדיניות הקונקרטית בשטחים, ערב כינוס המועצה הלאומית הפלשתינית. הדיאלוג הירדני־פלשתיני הוליד את המשלחת המשותפת, אשר הבליטה את תומכי אש"ף

(המשך בעמוד 9)

בעריכת יצחק שור

ילדים כבני אדם

ראש עיריית ירושלים טדי קולק אימץ את הדוגמא של נורבגיה ושוודיה ולפני כחצי שנה תנהיג גם כאן את מוסד האומבודסמן לילדים ולנוער. את התפקיד ממלא ד"ר מנחם הורוויץ, לשעבר מראשי משרד העבודה והרווחה ומומחה לעבריינות ולסטייה חברתית של מבוגרים ובני נוער אחר. לאמיתו של דבר, הפך ד"ר הורוויץ לנציג קבילות ארצי. שני שלישים מן הפניות באות מחוץ לירושלים.

מנהל מחלקת החינוך העירונית, מיכאל גל, מתאמץ להביא את דבר קיומו של המוסד החדש לידיעת בתי־הספר ושלח חוזר ל־120 בתי־ספר בירושלים. התרשמות ראשונה ושטחית מצביעה על חוסר התלהבות מצד המנהלים לקיומו של גורם נוסף המתערב בענייניהם. בכמה בתי־ספר תוייקו החוזרים. באחרים הם נתלו על לוח המודעות בחדר המורים. מטרתה של רשימה זאת היא להביא את דבר קיומו של האומבודסמן גם לידיעת התלמידים והוריהם.

בינתים זכה ד"ר הורוויץ לברכת מבקר המדינה. תוך שנה הוא מתחייב להגיש חוות דעת בדבר זכות קיומו של מוסד זה, והאם יש לעגנו בחקיקה. בינתיים ידיו של ד"ר הורוויץ מלאות עבודה. את התלונות הוא מסווג לסוגים הבאים:

יופי תמורת הפגז'

הסיבוכים המשפטיים המתפתחים בבתי דין רבניים, או בערעור לפני בתי־דין מחוזיים יוצרים אפשרויות בלתי מוגבלות של ערעור, בקשת צווי ביניים, ושינויים במעמד האישי ובגורל הילדים. יש אימהות מיואשות אשר סבורות כי בבתי הדין הרבניים אין מי שיגן על זכויות ילדיהן. ההתדיינות בבתי הדין תופסת את כל יישותם של ההורים המתגרשים ושל ילדיהם. במקרים רבים משמש הילד משכון בידי אחד ההורים: „אתה תיתן לי את יוסי ואני אתן לך את הפגז'".

בכמה מקרים אבות בקשו לבקר את ילדיהם, אך האימהות סירבו. האב רשאי לפנות להוצאה לפועל ולממש את זכותו לבקר את ילדו, כאשר הוא מוסע בניידת משטרה. במקרה אחד סירבה אם להתיר לבעלה לשעבר לבקר את בנם המשותף משום שהאב ביצע מעשים מגונים בבנו. הורוויץ מציע להיעזר בפקיד סעד, שיחליט אם להזמין משטרה כדי להסיע את האב לראות את בנו. במקרה כזה מן הדין הוא שהשוטרים יבואו במכונית אזרחית ויהיו לבושים אזרחית.

עבודה עדיפה על לימודים

יש בישראל ילדים העובדים בניגוד לחוק. במקרה אחד הגיעה תלונה על תחנת דלק, אשר מעסיקה ילד ערבי. „אם אסלק אותו ממקום העבודה אשלח אותו לגנוב" — גורס ד"ר מנחם הורוויץ. במקרה אחר שיכנע אב, בעל מוסך, את האומבודסמן, כי יאשר העסקת הבן במוסך. שלוש שנים למד הבן בבית־ספר. הוא עלה מכיתה לכיתה ונשאר אנאלפבית. במקרים אחרים הוברר שילדים משוטטים בירושלים הערבית משום שבתי הספר שלהם אינם מציעים להם מסגרת של חינוך מיוחד.

זכות התלמיד לפרטיות

תלמידים אחרים קבלו על פגיעה בפרטיות שלהם: נער שלח פתק אהבה לנערה. המורה תפס את הפתק. התלמיד ביקש שהמורה לא יפתח את הפתק, אך המורה גם פתח וגם קרא את הפתק לפני כל הכיתה. נערה נקראה למחנכת. „התנדבה" לספק לנערה מידע על יחסי מין. הנערה התקוממה וטענה, שזהו נושא הנוגע לצנעת הפרט, ואין למורה כל זכות להציע לה את שירותיה הטובים. אם יהיה לתלמידה צורך במידע — היא כבר תידע להיכן לפנות. תלמידה אחת אמרה שאין לה כסף לטיול. על כך השיבה מורתה: „לכי לישכת הסעד". במקרה אחר סיפר תלמיד למורה שאביו נלקח לטיפול נמרץ. על כך הגיבה המורה: „אתה צריך להתרגל לכך, שמטיפול נמרץ לא יוצאים".

בקניון דרש קצין בטחון מנער חשוד בגניבה להתפשט. במקרה אחר הוכנסה נערה שנחשדה לחדר המנהל ובנוכחות קהל רב היא נתבקשה להריק את תכולת ארנקה. היא סירבה לעשות כן משום שארנקה הכיל קונדומים.

חשבון בנק לבן 18

בן 13 ביקש לפתוח חשבון בנק וביקש את חוות דעת האומבודסמן. בדיקה העלתה כי הנושא נמצא בבדיקת המפקחת על הבנקים. הנציג מתכוון לפעול למען הסדר שיאפשר לילד לפתוח חשבון משותף עם הוריו, ולקבוע סכום גג להוצאה בידי הילד.

ד"ר מנחם הורוויץ – כתובת לקבילות

בשלב הנוכחי נהנה ד"ר הורוויץ מהעדר סמכויות מוחלט, אך גם מעצמאות מליאה. הוא משתדל לא „לפתור בעיות", אלא לתווך בין הפונים לבין המוסד או האיש שעליו נסבה התלונה. כאורח עקרוני מוצא הנציב, כי ילדים ובני נוער משמשים אובייקט להגנה ולהשגחה, אך אין הם נחשבים כבני אדם בעלי זכויות. הנסיון שיצטבר יורה, אם יש צורך בשינויים בחוק בתחומים שעניינם ילדים ובני נוער.

המען לפניות: האומבודסמן לילדים ולנוער, המועצה למען הילד, רחוב אגריפס 111 טלפון 4"227173, ירושלים.

ספר בכל יום

„סדרי ההחלפה בבית־הספר מהווים צוואר בקבוק המונע שימוש אינטנסיבי יותר מצד הילדים בשירותי הספריה" — זוהי אחת ממסקנותיו המרכזיות של מחקר שערכה יעל אופיר, מבית־הספר לחינוך של אוניברסיטת חיפה. ממצאיו הוצגו לפני באי כנס לעידוד הקריאה, במסגרת יריד הספרים בירושלים.

כמעט בכל עשרים הספריות שנסקרו במחקר הוקצו להחלפה זמנים קבועים ומוגבלים. לכל ילד הותר להחליף פעם או פעמיים בשבוע. הצרה היא, שפעמים רבות מתבטלת ההחלפה מסיבות שונות. ודווקא בחופשות, שבהן עומד לרשות הילדים זמן רב יותר, הספריה סגורה. נוסף לכך ישנם בבתי־ספר אירועים מיוחדים, כגון טיולים ומסיבות. לעתים נעדר הילד או שכח את הספר בבית.

ברוב ספריות התלמידים שנסקרו נערכת ההחלפה בזמנם הפנוי של התלמידים — בהפסקה או אחרי שעות הלימודים. לעתים קשורים התלמידים להסעה, והם ממהרים לאוטובוס. ישנם ילדים המעדיפים לאכול או לשחק בזמן ההפסקה ולא להחליף, ואלה הם ילדים אשר זקוקים יותר לקריאה עצמית.

במקרים רבים שוררת בספריית בית־הספר צפיפות רבה. מחמת מחסור בכוח אדם מקצה בית־הספר זמן מועט להחלפה. ליד המדפים או ליד הספרנים נוצר דוחק, המרתיע ומרחיק דווקא את הקטנים, ואת אלה שהמוטיבציה שלהם לקריאה איננה חזקה. שיטת ההחלפה הכיתית מבטיחה לכל ילד תשומת־לב גדולה מצד המורה, אבל יש בכך משום בזבוז שיעור. אי־אפשר לחזור על ההחלפה יותר מפעם בשבוע. המורות שנהגו להחליף במסגרת כיתתית אמרו לחוקרת: „אילו נתנו להם, הם היו מסכימים להחליף כל יום".

כיצד ניתן להיענות לתיאבונם של ילדים לקרוא, בלי לפגוע בסדרי הלימודים? הצעתה של יעל אופיר היא אנטי־ביורוקראטית: יש לוותר על רישום ההחלפה. כל תלמיד רשאי להחליף מתי שליבו חפץ. תמיד יהא בתיקו ספר אחד. בדרך החלפה זאת יוכל התלמיד לקרוא לפני השיעורים, בהפסקות, או בעת השיעור, אם הקדים את חבריו וסיים את הכנת העבודה העצמית.

יעל אופיר מצאה, כי כמות הספרים שבכל ספריה אינה משקפת את המצאי הממשי של הספרים. בספריות רבות נמצא „חומר מת", ספרים המונחים על המדפים כאבן שאין לה הופכין. ברוב הספריות לא נמצאו עיתוני ילדים. לדרך אירגון הספריה נודעת השפעה על יכולת ההתמצאות של התלמידים. ברוב הספריות סודרו הספרים לפי שמות המחברים, ואילו שהתלמידים מכירים את הספרים לפי שמותיהם, ולא לפי שמות המחברים.

רמת האחזקה של הספרים קובעת את יחסם של הילדים אליהם. לעתים […] הכריכה המקורית מתחת לעטיפת נייר שקופה. לעתים נעלמת הכריכה המקורית והצבעונית מאחורי עטיפה עבה, נטולת כיתוב או איור. מצויים ספרים שדפיהם קרועים או חסרים.

אפשר לקרב את הספריה הבית־ספרית או הכיתתית לילד, בדרכים שונות. נוסף לשיטת המדף הפתוח וההחלפה החופשית הציעה יעל אופיר ל־520 תלמידי כיתות ג' שהשתתפו במחקר להאזין עשר דקות מדי יום לקריאת סיפורים בהשמעה של המחנכות. כתוצאה מכך גברה הקריאה העצמית בנוירה ניכרת: ילדים שהשתתפו במחקר קראו במשך שלושה חודשים […] ספרים בממוצע, לעומת שלושה ספרים ילדים שלא השתתפו במחקר. אחת התוצאות המבורכות של הפעולות לעידוד הקריאה, שנתגלו במהלך מחקרה של יעל אופיר, היא ריבוי בקשות ילדים למורות, שימליצו על ספרים מתאימים כמתנות לימי הולדת ולחגים. נמצאו ילדים שביקשו כי המורה ימליצו גם על ספרי מדע מתאימים לגילם.

בכמה בתי־ספר, שבהם מצויה ספריה מוסדית, ולא ספריות כיתתיות, הקדישו המורות שיעורים מיוחדים להכרות […] הילדים לספריה. בכמה כיתות הוכנו פינות קריאה ותצוגות ספרים. הקירות קושטו בכרזות הקשורות בספרים או במעשות תלמידים הקשורות בקריאה ובספרות. […] בתי־הספר הטילו המורות על התלמידים לכתוב חיבורים או יומני קריאה על ספרים שקראו במסגרת הקריאה החופשית.

„שבוע הספר" שימש סיבה להזמנת סופרים להתארח בבית־הספר, ולהרצות לפני התלמידים על ספריהם. לפגישת הסופר עם התלמידים קדמה פעולת הכנה, קריאה והתייחסות בכיתות על היצירות. בבתי־ספר אחדים נוצל שבוע הספר כדי לגייס תרומות ספרים לספריה וכן מופעים מיוחדים כגון הצגות תלמידים בקטעי מחזות והדרכים ספרותיים.

אחת ממסקנות מחקרה של יעל אופיר היא, שרמת השימוש בספריה, היקף הקריאה ותדירות ההחלפה מותנים בגורמים אינדיבידואליים, ובראש ובראשונה במוטיבציה לקריאה ובמוטיבציה של כל ילד. בכל כיתה נמצאה כל הקשת — מניצול מיטבי של הספריה ועד להתעלמות ממנה. אבל מעבר לממוצעים הכיתתיים של הקריאה […] שקיימים גורמים מוסדיים, אשר משפיעים על רמת השימוש בספרים. גורמים אלה הם הם הפעילות העשייה לעידוד הקריאה ודרכי ההחלפה.

אנאלפבתים בכיתה ז'

לחטיבות הביניים באיזור תל־אביב מגיעים בוגרי בתי־ספר יסודיים שבקושי יודעים קרוא וכתוב — אמר לי היו"ר החדש של ועד ההורים המרכזי, משה מורחי.

היו"ר החדש נבחר לאחרונה לתפקידו במקום יצחק עפרון, שסיים את תפקידו. משה מורחי מכהן כחבר הוועד הפועל של ההסתדרות וכחבר מזכירות מפ"ם. לדבריו, ציבור ההורים יהדוף את נסיונות שר האוצר להטיל על ההורים תשלומים חליפיים לאגרת החינוך.

משה מורחי מגדיר את מצבה של מערכת החינוך כמי שנמצאת בפשיטת רגל. הגיע איפוא, הזמן לשנות כיוון ובמקום לקצץ בהתמדה יש להגדיל את חלקו של החינוך בתקציבים הציבוריים. לקיצוצים הנוכחיים יש כבר תוצאות הרות אסון בכל הנוגע ליכולת המורים להתמודד עם ילדים ממשפחות במצוקה. לטווח ארוך צופה משה מורחי השפעה קשה של הקיצוצים על רמת השכלתו של דור העתיד.

ללמוד ולא לשכוח

מוזיאון יד מרדכי: לימוד על־ידי הפעלה

ימי ריכוז להמחשה

זו השנה השלישית מפעיל בית העדות ע"ש מרדכי אנילביץ, „מורשת", שני מרכזים להוראת השואה והמרד: האחד פועל בגבעת־חביבה זו השנה השלישית והוא משרת את אוכלוסיית התלמידים באיזורי המרכז והצפון, השני פועל בקיבוץ יד־מרדכי, ליד המוזיאון, והוא משרת את איזור הדרום. מדי שנה נעזרים במרכזים אלה אלפי ילדים ובני נוער.

התלמידים באים למרכז הלימודי ליום אחד או יותר. כל יום מוקדש לנושא אחר בלבד. יציאת התלמידים מבית־ספרם מאפשרת להם להינתק מבעיות היום־יום. ביום העיון משתמשים המדריכים בדרכים מגוונות כמו מפגש עם עד מאותם ימים, עדות מוקלטת והקרנת סרטי וידיאו. שיאו של יום העיון משמש דיון סביב דילמה, אחת מאלה שניצבה לפני היהודי […]יחנה, בגיטו, בעיר, או באזורים הא[…]יקה זאת של

הפעלת התלמידים ממחישה לתלמידים את עוצמת הבעיות שלפניהן ניצבו בני גילם או מבוגרים מהם, בתקופת השואה. שיטה זו מתאימה הן לתלמידים ברמות הגבוהות והן לתלמידים משכבות חלשות — מדווחים לנו הפעילים.

ימי ריכוז אלה מתקיימים במסגרת נושא השואה, המשמש חומר לימודים לקראת בחינות הבגרות בהסטוריה ישראלית. הנחת היסוד של אנשי גבעת־חביבה ויד־מרדכי היא, שיש להמחיש לנוער את דרך ההתמודדות של בני עמנו בתקופת השואה עם הסכנה לקיומם. אחת השאלות המטרידות היא, האם בנסיבות מסוימות עלולה להתפתח תופעה דומה גם בארצות אחרות. ההתמודדות עם הבעיות שעלו בתקופת השואה עשויה לסייע לתלמידים להיות ערים לסכנות הטמונות בהתפתחות ונגועה גזענית בכל זמן ואתר.

תנועות הנוער:

המנהיגים והמורדים

תנועות הנוער החלוציות היו גורם מוביל ומנהיג בתקופת השואה ואחריה — קובע מוני אלון בספרו רב הכמות והאיכות, „הסיכוי הנצחי — נוער ושינוי חברתי", שראה אור אשתקד בהוצאת ספריית־פועלים.

כוחה ומנהיגותה של תנועת הנוער החלוצית נתגלו בימי המשבר של ערב המלחמה, ובימי השואה. התנועות היו מנותקות כליל מן המרכזים בארץ. המנהיגים הרשמיים והנבחרים של יהדות פולין נעלמו משם כמעט כולם עם פרוץ המלחמה. האזהרות הראשונות כנגד מכונת ההשמדה הנאצית נשמעו מפי אבא קובנר, מנהיגו של „הארגון היהודי הלוחם" בווילנה, אשר קרא ליהודים לאחוז בנשק, בניגוד לדעת „מועצות היהודים".

תנועות הנוער הן שהצמיחו את רוב מפקדי המרד בגיטאות, כמו מרדכי אנילביץ, יוסף קפלן, טוסיה אלטמן, צביה לובטקין ואנטק צוקרמן. כמה מהם עברו מרצונם משטח הכיבוש הסובייטי לשטח הכיבוש הנאצי, כדי להיות קרובים לחברי תנועתם ולהמוני היהודים. הם חיפשו דרכי הצלה, הוכיחו כושר ניתוח ריאליסטי, דביקות בעם ועצמאות מחשבתית.

גם לאחר השואה, כותב מוני אלון, התייצבו פעילי תנועות הנוער החלוציות בראש הפעולות למען אירגון בתי־ילדים ליתומים, ובארגון „הבריחה", דרך גבולות סגורים אל מחנות העקורים בגרמניה, ומשם לערי נמל, במגמה להגיע לחופי הארץ. בשליחותו מן הארץ, מטעם הסוכנות ועליית הנוער, למחנות הגירוש בקפריסין ב־1947, הכיר מוני אלון את הטיפוס החדש של המדריכים התנועתיים, אשר הפכו לאחים בוגרים לחניכיהם בדרכי אירופה האבלות ובמחנות שהקימו הבריטים לשארית הפליטה בקפריסין. אותם מדריכים ניסו לשקם את חניכיהם ולעורר בהם את התקווה לחיים מחודשים בארץ.

ניתוחו ההסטורי והסוציולוגי של מוני אלון מתבסס על עדויות רבות, בעל־פה ובכתב. כמה מהן מופיעות במקראות שנתחברו לשם הוראת נושא השואה והגבורה, כמו יומנה של יוסטינה מאת גוסטה דוידסון בהוצאת הקיבוץ־המאוחד, והפרק על תנועת הנוער במחתרת ובמרד הגיטאות בעבודתו של ישראל גוטמן, „העמידה היהודית בתקופת השואה", בהוצאת יד — ושם.

כל מחנך שעסק בנושא השואה יודע עד כמה קשה לנוער הישראלי להזדהות עם בני עמנו המושמדים. „למה הלכו כצאן לטבח", והיכן היו היישוב היהודי והעם היהודי? תשובות, ולו גם חלקיות, לשאלות אלה, תהיינה מובנות יותר לנוער הישראלי במסגרת לימודיו את פרק תנועות הנוער בתקופת השואה. אופיים המרדני של בני הנעורים ושאיפתם העזה להינתק מן המסגרת ומעולם הערכים של דור ההורים סייעו בידי בני הנוער בתקופת הכיבוש הנאצי באיחוד להורים את נס המרד ולהתייצב בראש הלוחמים. הרגשת פרק תנועות הנוער בנושא השואה וימי הזכרון תסייע לנוער הישראלי להבין, לחוש ולהזדהות.

מרדכי אנילביץ – דוגמה להזדהות

גיטו וארשה בווידיאו

לקראת יום הזכרון לשואה ולגבורה הפיק מוזיאון בית התפוצות בתל־אביב סרט וידיאו, המתאר את החיים ואת מהלך המאורעות בגיטו וארשה, החל מפרוץ המלחמה ועד לקיץ 1942. הסרט מיועד לשימוש בבתי־ספר ובמרכזים קהילתיים.

אורכו של הסרט 42 דקות והוא מבוסס על קטעי עדויות של ניצולים, אשר צולמו במסגרת פעולות בית־התפוצות לתיעוד עדויות של ניצולי שואה החיים בישראל. הראיונות נערכים בידי הסטוריונים ופסיכולוגים. מטרתם היא להעמיד חומר תיעודי לרשות מכיני תוכניות וספרי לימוד.

הסרט, „בגיטו וארשה", הינו ראשון אשר הופק מעדויות שמטרתן היא לימודית. הסרט כולל עדויות שלושה ניצולים, המתארים את חוויותיהם מאז המצור על וארשה, כניסת הגרמנים, ההגבלות על היהודים, הקמת הגיטו, המעבר אליו ומצוקותו. הם מתארים את תנאי הדיור, צפיפות ורעב, התנהגות המשטרה היהודית, הפעילות התרבותית, החיים בצל המוות, תחילת האקציות והגירושים.

במקביל להפקת הסרט הכין המרכז להוראת השואה בסמינר הקיבוצים בתל־אביב מקראה מיוחדת לשימוש המורים והתלמידים. המקראה ערוכה על־פי הנושאים המופיעים בסרט, והיא מכילה לוח תאריכים, רשימת מונחים, מפת הגיטו, תצלומים, קובץ תעודות, זכרונות ורשימות מחיי היהודים בגיטו וארשה בין השנים 1940־1942. קלטות הווידיאו והמקראות מוצעות למכירה בבית־התפוצות.

מרדכי ואנונו כותב מן הכלא:

בנצרות אין עם „נבחר"

„אני בוחר לראות את הצד ההומניסטי בנצרות, לעומת הדת היהודית והעם היהודי... הרבה יהודים כאן צריכים להתנצר במובן שלי — להיות יותר הומניסטיים" — טוען ואנונו במכתב ששיגר מן הכלא לידידו. לדבריו, עו"ד זכרוני לא טיפל בתנאי מעצרו ודרך הבאתו ארצה. הוא מקווה שפלדמן „יעשה עבודה טובה"

מכתבו זה של מרדכי ואנונו נשלח לידיד מחוץ לכלא. בלי קשר ליחסינו למעשהו של ואנונו, יש במכתב כדי לשפוך אור על תנאי מעצרו, החלטתו להחליף את עורך הדין שלו ויחסו לנצרות.
המערכת

„התנאים בכלא לא השתנו. 22 שעות ביום בתוך התא, בלי כל קשר עם אסירים או סוהרים, שתי שעות טיול בחצר קטנה. לבד, בהשגחת סוהר קבוע, שהוא היחיד שמביא לי ארוחת־בוקר בשבע וארוחת־צהריים.

„לשמור על צלם אנוש"

„אחרי סיום שביתת רעב התחלתי לרוץ ולעשות תרגילים. אני רץ, מקיף את החצר במשך כשעה, אין לי ברירה אחרת אם אני רוצה לשמור על צלם אנוש. חלפו כבר כשישה חודשים בתנאים האלה, ואני לא יודע עד מתי יחזיקו אותי בתנאים האלה. כשאסיר־ציון בסוביט נידון לחודש צינוק, כאן כולם צועקים ומפגינים. אני בתנאי צינוק בלי משפט. במעצר לפני משפט. עוד לא הורשעתי בשום עבירה.

„קשה לי. קשה לי עוד יותר כשאני יודע שנעשה לי עוול. אי־צדק. ההרגשה שאני אורח קטן שאינו יכול להילחם במנגנון. המנגנון מנצל את המושג „בטחון המדינה" כדי להשיג את מה שהוא רוצה. אם החזקתי מעמד עד עכשיו זה, רק בגלל האמונה ומצפוני הנקי. אני מאמין שהאמת תצא לאור.

„כתבתי מכתב לתנועה לזכויות האזרח בנושא תנאי המעצר. כמו כן הגשתי עתירה לבג"ץ בנושא מכתבים. פסלו מכתבים, מעכבים מכתבים ממני ואלי. עכשיו מונעים ממני גם לקבל קסטה מוקלטת מהחברה שלי. לא מספיק שאני לא נפגשתי איתה פה, עכשיו גם לשמוע את קולה מונעים ממני. גם על זה הגשתי עתירה לבג"ץ. הגשתי תלונה למשטרה בנושא דרך הבאתי לארץ, במטרה לתבוע את ממשלת ישראל תביעת נזיקין, וגם לתבוע את אלה שהביאו אותי לארץ, אם הם עברו על החוק.

„אני לא יודע איך המשפט שלי יסתיים ומתי אהיה חופשי. אני מקווה ומתפלל שייעשה צדק ושיתנו לי לצאת בשלום מהכלא. זה אחד הדברים שאתם, שתומכים ודואגים לי, צריכים להמשיך לשמור על קשר איתי. ולדאוג שהנושא הזה ימשיך להיות במוקד בארץ ובעולם.

„זכרוני לא מילא את תפקידו"

„בקשר לעו"ד זכרוני. הוא לא מילא את תפקידו. אני לא ויתרתי על שירותיו הרבה זמן לפני שעשיתי את זה. מהסיבה שלא ידעתי מה קורה בחוץ ואיך ניתן לממן עו"ד אחר. כי זכרוני אמר שהוא כבר יסתדר עם נושא המימון. הסיבות העיקריות שאני לא מוכן שימשיך וייצג אותי הן שקו ההגנה שהוא נקט אינו מקובל עלי. הוא לא התייעץ איתי, לא זימן עדים. לא טיפל בנושא הדרך בה הובאתי ארצה. לא טיפל בתנאי המעצר. הוא הסכים למעצר מינהלי שהוצא נגדי בתחילת המעצר. לא מנע פרסום קטעים מהיומן. הדבר העקרוני זה קו ההגנה במשפט הזה. אני מקווה שפלדמן יעשה עבודה טובה. לדעתי, צריכים להיות בתיק הזה לפחות שני עורכי־דין, כי יש בו הרבה עבודה והסודיות מקשה על כל הטיפול בתיק.

„אשר לנקודה הנוצרית.

מוסיקה קלאסית ועוגב

„אפשר להגיד הרבה דברים על נצרות. אבל אני רואה, ובוחר לראות את הצד ההומניסטי, לעומת הדת היהודית והעם היהודי. אין בנצרות „עם נבחר" ולמצוות והחוקים אין ערך בפני עצמו. בנצרות יש „אהוב את שכנך" אל תשנא את האויב, אלא תנסה לעשות שלום עם כולם. ואל תחשוב על „מה יקרה לי אם אעזור לך", אלא „מה יקרה לך אם לא אעזור לך". לדעתי, הרבה יהודים כאן צריכים להתנצר במובן שלי — להיות יותר הומניסטים — ובשלב ראשון הם צריכים להתחיל לשמוע הרבה מוסיקה קלאסית ועוגב. מאחל לך כל טוב. תמסרי ד"ש לכל מי שחושב וחשוב לו עניני.

„בברכה וידידות, מוטי."

שמיר ופרס
מעמדים מצחיקים ומסע הכפשה

החירות האמיתית

העיסוק בפרשת פולארד מסיח את הדעת מן הצורך לרכז את המאמצים בנושא השלום. לנוכח האפשרויות הנפתחות, זו עלולה להיות החמצה ללא תקנה של הממשלה הנוכחית

מאת נפתלי בן־משה

אני מסכן את שבעים שנותי, כדי לומר שאינני אוהב את העיסוק המתוח והלהוט של האנשים הנאורים והשפויים, מן האופוזיציה ומן הקואליציה, בפרשת פולארד. עם כל הכבוד הראוי לפרשת פולארד, אין לשכוח שהיא אינה מגיעה לבהונות הרגליים של הרפתקת הדמים בלבנון, לקרסוליו של מחדל יום הכיפורים ואפילו לא לחוטמו של „עסק הביש". לא צריך איפוא לאבד פרופורציות.

פאשלת הריגול של פולארד, ותהיינה השלכותיה חמורות ככל שתהיינה, היא בבחינת פאשלה נייטראלית, שאין לה מקורות יניקה רעיוניים ולא השלכות אידאולוגיות והיא טובה לכל הלוקים בתיפקודים ובשכלם ללא הבדל דעה, השקפה ומפלגה. וכבר היו דברים מעולם, ולא רק בישראל. הפיכתה של פאשלת ריגול למשבר פוליטי מרכזי, הכורך והדן יחד אנשי צמרת מהליכוד ומ„העבודה" בנוסח האהוב כל־כך, שכולם שארלטאנים וכולם מושחתים — משבשת את סדר העדיפויות של המאבק הציבורי, מסיחה את הדעת ומסיטה את המאבק מן החרות האמיתית, הלא היא חרות השלום והמלחמה.

מתרחשים דברים

דברים מתרחשים לא רק בבריה"מ, אלא אפילו בסוריה, שממנה מביא לנו מי שהיה נשיא ארה"ב, קארטר (שהחלפתו ברייגן קטע את תנועת השלום באזורנו), מסר על ריכוך בעמדת אסאד כלפי ישראל ועל נכונותו להשתלב בתהליך השלום, ואפילו בדרך של מו"מ ישיר עם ישראל. אוזן רגישה המעוניינת לשמוע יכולה להבחין בנעימה חדשה אפילו אצל מיודענו עראפאת, המוכן להכיר כאש"פית שאינה מוגדרת במשלחת פלשתינית במו"מ עם ישראל, שהודיע זה עתה על נכונותו להפסיק את מה שמכונה בפיו המאבק המזויין נגד ישראל עם פתיחת הוועידה הבינלאומית.

אם לא נקדים את פני האפשרויות הנפתחות — גם לעלייה נרחבת מבריה"מ — ותבוזבז את שעת הכושר שהזדמנה לנו, שהיא מיפגש חד־פעמי בין תנאים מדיניים שהבשילו לבין אישיות מנהיגה או הנהגה בעלת השראה היסטורית היודעת להכות בברזל ההיסטורי כל עוד הוא חם, כפי שידעו לעשות הרצל, וייצמן ובן־גוריון, ואולי גם בגין (השלום עם מצרים) — זו לא תהיה עוד אחת מן ההחמצות המדיניות הרבות שאנו מורגלים בהן, אלא אולי איבוד שעת כושר היסטורית לכינון שלום בין ישראל לשכנותיה הערביות, שעת כושר שלא תחזור עוד. המצב לא ישוב לקדמותו: הוא יחמיר ללא ספק והוא עלול להידרדר בסופו של דבר למלחמה רבתי, שבה גם מצרים לא תוכל לעמוד מן הצד.

סרבני השלום נושפים בעורף

אז מצד אחד ניצב מי שמכונה ראש הממשלה, הטורח הרבה כדי לא לעשות דבר מלבד להצטלם במעמדים מצחיקים ולהפריע לשמעון פרס במאמציו המדיניים. כשבעורפו נושפים סרבני שלום ידועים כמו ארנס ושרון, הלהוטים להצמית בעודו באיבו כל ניצן של שלום; ומצד שני שמעון פרס, שעם כל הביקורת שיש לנו נגדו ועל אף מעורבותו הכובלת בפרשיות הידועות, אי־אפשר שלא לשבחו על עמידתו האמיצה במשימת השלום כמעט לבדו, מול מסע הכפשה והסתה מאורגן ללא תקדים, המזכיר את תקופת הבחירות משנת 1984, כשהוא אינו חוסך במאמצים לקדם את סיכויי השלום בתנאים בלתי אפשריים כמעט, ולא להניח לחם לדעוך ולהתבזבז.

בזמן כזה, אני מציע לאנשי השמאל ולאנשי השלום (והיכן „שלום עכשיו"?) להניח למסע הצלב סביב פרשת פולארד, שרק מפריע לפירוק ממשלת האחדות ומכביד על מאמצי השלום, ולרכז את המאמץ הציבורי במאבק לפירוקה של ממשלה בלתי אפשרית זו בנושא השלום. וזוהי החירות האמיתית.

כמנהג הגלות

מאת תא"ל (מיל.) יואל גונן (גורודיש)

בהיותי מפקד חטיבה בחיל השריון, פיקדתי על כוח שהיה מורכב מטנקי־של"ל רוסיים. חודשיים לאחר תום קרבות יום הכיפורים ישבו אצלי נציגים של צבא ארה"ב וליקטו כל פירור של מידע על הטנקים האלה. הקשרים עם אותם אמריקנים נשמרו, ומאוחר יותר הגיע אלי אחד הקצינים, מלווה כקצין בכיר מטעם צה"ל, על אף שבתרגיל זה נוסו אמצעי לחימה מסווגים.

כלפי מה דברים אלה מסופרים כאן? לא חלילה כדי לפגוע בקשרינו הצבאיים עם ארה"ב, אולם כדי להראות כי במסגרת קשרים הדוקים כל־כך קשה, קשה מאד אפילו להיתמם ולומר כי חריגים כאלה או אחרים אינם נעשים בין צבאות, אפילו הם נחשבים ידידותיים אחד לשני.

התנהגותם של מנהיגי ישראל, ותגובתם לאירועים האחרונים הקשורים באמריקנים, מזכירה לי את ימי הגלות הרחוקים — הפחד מפני החוק, מפני התגובה ה„נוראה" של האמריקנים. מה קרה? האם יקום מישהו ויאמר כי בעולם האכזר, הנתון לסכנה יומיומית של מטורפי הטרור, אין רוכשים מידע תמורת כסף? האם לא כל האמצעים כשרים במסגרת המלחמה בטרור או במדינות המסייעות לו?

ועדות החקירה הפכו בישראל למארה המקשה על תיפקוד רגיל של קברניטים. מחדלים צריכים וחייבים להיחקר. אולם עלינו לזכור כי אין לנו צבא אחר. אין לנו שב"כ אחר ואין לנו „מוסד" אחר. ועדות חקירה, אם הן נעשות בלחץ של דעת־קהל או כדי לזכות בפופולריות, עלולות להחטיא את מטרתן ולגרום נזק שאינו ניתן לתיקון. האם ניתן להעלות על הדעת שאנו נפקיר טייס מצטיין, קצין מבריק, למדינה כלשהי, גם אם היה ירידה של ישראל?

אני מעדיף אביאם סלע אחד, עם כל הטעויות שעשה או לא עשה, על פני אלף חוקרים אחרים. עו"ד רוטנשטרייך, עם כל הכבוד, אינו יכול לאיים עלינו השכם והערב במיטוטים אם כל העדים לא יופיעו.

כבר נכתב פעמים רבות על כך שכיום, כל קצין היוצא לקרב, חייב לקחת עימו עורך־דין צמוד. האם כלל זה יחול עתה גם על כל עובד של שירותי הביטחון או זרועות הביטחון? הרי תופעה כזאת עלולה לסגור את זרועות הביטחון, להבריח את הטובים. יש לחקור, יש לבדוק אבל כל דבר בפרופורציה הנכונה. ולא כדאי לשפוך את המים יחד עם התינוק.

ישראל, עם כל הכבוד, צריכה לנהל מדיניות עצמאית. בראש זקוף, ולקבל החלטות בהתאם לאינטרסים הבלעדיים שלה. לא יעלה על הדעת לנהוג כמנהג הגלות. כטרם היינו למדינה עצמאית.

השוה הקורא

הורסים את הנוף למטרות „לאומיות"

יבורך ישראל זמיר על מאמרו „ארץ חמדת אבות לדיסנילנד".

גם אני זוכר את אל־חמה כאתר נפלא, כאשר עדיין לא שופץ, כאשר היה סביבו צומח פראי ויפה.

אבל, לרוב הישראלים אין כאן שורשים אמיתיים, והארץ היא הפקר ושטח פתוח לכל מזימה. ההתיישבות החדשה, מכל הסוגים, משתמשת בקרקע כיעד לצבירת רווח פוליטי.

מעניין שאפילו החברה להגנת הטבע עוצמת עין לנוכח ההרס הזה, וכמעט כל בטאונה מוקדש לענייני טבע מקצועיים, במקום להילחם בפיתוח המתקדם שפירושו — הרס.

אין אצלנו בארץ מלחמה אמיתית נגד ההרס, נגד זיהום הנחלים וזיהום הסביבה. שכן אפילו חובבי הטבע מסתגלים לזיוף — כי אם יתברר שהם נאמנים ליפי הארץ, אז הם בוגדים בהכרזות, שהוא כמובן להמשיך ולהרוס את ארצנו למען מטרה „לאומית" כביכול.

ישי נאור, שער העמקים

הממשלה יזמה, הרבנות משפילה

בתוכנית הטלוויזיה „נקודת מבט" (9.4.87) נחשף מצבם הבלתי נסבל של יהודי אתיופיה, שעלו ארצה ביוזמת ממשלת ישראל.

דווקא כאן, במדינה המתיימרת להיות מתקדמת ומודרנית, הם נתקלים במצב אבסורדי בו מפקפקים ביהדותם. אפליה זו, הגובלת בהשפלה מכאיבה, מקורה ברבנות ובמימסד הדתי, אשר ברוב חוצפתו מביא חלק מהעולים האתיופים לכלל יאוש, ולעיתים אף עד כדי שליחת יד בנפשם.

האם אין זו קנאות דתית?

דורון ספקטור, מרחביה

איך נהפכים לסמל לאומי

צר לי שגם בעיתוני שלי, „על המשמר", הפכה קבוצת הכדורסל של „מכבי תל־אביב" לנושא לוויכות. סוף־סוף פעם אחת העז מישהו לתקוע סיכה בבלון הנפוח ולכתוב נגדה (גדי יציב, „מול המסך עם צביטה בלחי", „על המשמר", 2.4). ומייד קמו עליו האיומים. מה עם חופש הדיבור, שלמה בר־יוסף מרשפים?

היות שבמכבי תל־אביב משחקים גם שחקנים ישראליים, מזמנים אותם לנבחרת ישראל — אך הם מתחמקים, כי שם אינם זוכים בשכר, שלא לדבר על שכר שמן. שמת לב לכך שלמה בר־יוסף?

מכבי ת"א בכדורסל לא הפכה להיות סמל לאומי — העיתונאים, המתואמים על־ידי העסקנים השורצים סביבה, הם שהפכו אותה לכזאת. בספורט האירופי, אליו אנו שואפים להגיע, אין תופעה דומה, בה מטפחים רק קבוצה אחת. כאשר נשיא איטליה בא למשחק הגמר בכדורגל על גביע העולם (מדריד 1982), הוא תמך בנבחרתו הלאומית.

כאשר בדרבי האחרון ב„גמר סל" התייחס הקהל אל „הפועל" תל־אביב כאילו היתה „הפועל ברצלונה". ובעליל שכבר מזמן שכחנו את הספורט, בכל הנוגע למכבי ת"א כדורסל.

סועה סורביץ, הרצליה

... והידיים

(המשך מעמוד 7)

הפראגמטיים כמו חנא סניורה. הקו הזה היה לצנינים בעיני השמאל הפלשתיני, ופגישת פרס עם חברי המשלחת המשותפת הביאה למשבר־זוטא בשיחות ההתפייסות באלג'יר. ככל שהתקדמו שיחות הפיוס של אש"ף, זנח אש"ף את הקו של הבלטת האישים הפלשתינים בתוך השטחים, וכעת אש"ף מדבר על נוסחה חדשה של הייצוג הפלשתיני — לא במשלחת ירדנית־פלשתינית, אלא משלחת כלל־ערבית, שבה לא ייצגו האישים מן השטחים, אלא אש"ף עצמו. אם כך, הערכותיו של פרס היו קצת מוקדמות, שכן ההתפתחויות בתוך אש"ף הביאו לנסיגה במדיניות הרצויה לישראל — לא מעט בגלל מדיניות הביטחון בשטחים.

אבל מלכתחילה, המדיניות הרצויה לפרס לא היתה בת־ביצוע בגלל מדיניות הביטחון האומללה. תומכי אש"ף, כמו חנא סניורה, אינם יכולים להתבלט בתפקידי הנהגה כל עוד הפגישות עמהם מלוות בצעדי דיכוי. כאשר נועד פרס עם חברי המשלחת המשותפת החל גל המעצרים הנוכחי, והוחל בצעדי גירוש נגד מנהיג סטודנטים בא־נג'אח. הסטודנטים תומכי אש"ף פירסמו כרוז בגנות סיניורה, שהוא עורך ביטאון אש"ף בשטחים. כלומר, הנסיבות המיוחדות של המדיניות הישראלית בשטחים אינן מאפשרות להנהגה פראגמטית לתפוס את מקומה הראוי, והאישים המוכנים להשתתף בתהליך המדיני אינם יכולים לתפוס את מקומם המיועד בתהליך המדיני הרצוי לישראל.

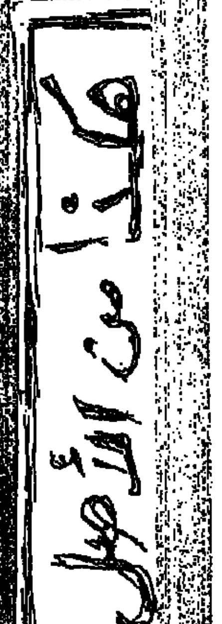

מאת יוסף שמי

מבט שני בניתוח נוסף

על ניתוח, לשם מבט חוזר, אחרי ביצוע ניתוח־בסרטן החלחולת, הכרכשת והשחלות ממליצים הרופאים ב. פיורה ומ. גלזרמן „מסורוקה" בבאר־שבע. הם מצטטים בעלי שם, אשר אף הם ממליצים על פתיחת הבטן פעמים מספר, בריווחי זמן קצובים, וזאת לשם איתור השאת הנשנית עוד בשלביה המוקדמים.

יש להוסיף, שהרופאים מסורוקה זהירים יותר בנוגע לאימוץ רעיון הפתיחה החוזרת ונשנית של הבטן. הם מסתייגים מדרך זו של אבחון. אך אין הם שוללים אותה. ליתר דיוק הקרינתי.

עם ההתקדמות הרבה בשנות ה־70, בטיפול הציטוטוקסי בסרטן השחלה והמיגוון הגדול של התרופות, החלה הרפואה להיעזר בפתיחות בטן חוזרות, כאמצעי לבדיקת התגובה לתרופות. אם אחרי פתיחת הבטן הסתבר, כי התרופה האמורה להרוס את תאי הסרטן אינה די יעילה, שינו הרופאים את התרופה או את „סט התרופות".

ניתוח לשם מבט חוזר מבוצע בחולות עם סרטן השחלה, שכהן אחרי הניתוח והטיפול התרופתי הציטוטוקסי לא מוצאים, בעזרת צילומי רנטגן, טומוגרפיה וכיו"ב, ממצאים, אודות המשך קיומו או צמיחתו החוזרת של השאת. מטרת הניתוח כאמור, קביעת דרכי

הצצה חוזרת בניתוח, לשם אבחנה בלבד

מקבלים על תנאי.

ידועה זה מכבר התפתחות הרעיון של ניתוח חוזר, לשם איבחון בלתי־אמצעי של המצב. מסתבר שאת השיטה אימצו בבתי־החולים ידועי־שם, כאשר הופיע חולה לאחר ניתוח של סילוק גידול השחלות, במחלקה כירורגית פחות מפורסמת. הנימוק במחלקות אלה לא רשמו בסיכום המחלה את שלב המחלה, ליתר דיוק שלב ההתפתחות של הסרטן. האם דובר בשלב ראשוני, מתקדם יותר או מתקדם מאוד. לקביעה זו חשיבות רבה בנוגע לתחזית הופעה חוזרת של הגידול, אחרי הניתוח והטיפול הציטוטוקסי או טיפול. כיום, אין תשובה ברורה לגבי תוצאות שימוש בשיטת „המבט החוזר", מבחינת משך היוותרותה של החולה בחיים. אין גם דעה אחידה לגבי הזמן המתאים לביצוע בדיקת מבט חוזר. אך אחרי כמה סידרות טיפול כימוטרפי יש לעצור ולבצע בדיקה חוזרת, כולל פתיחת־בטן. הדבר הוא חשוב, שכן הטיפול הכימוטרפי כרוך בנזק לגוף, במקביל להרס תאים סרטניים. אם התרופה אינה יעילה מספיק נוצר מצב, שהנזק הנגרם למערכות שונות בגוף, אף אינו מלווה ב„רווח" של חיסול הגידול. ניתוח לשם מבט חוזר הגיוני, כשאין נתונים ברורים לגבי יעילות התרופות או לגבי הופעתו החוזרת של הסרטן. אין זה מן התבונה לבצע ניתוח מסוג זה, כשבאמצעים לא ניתוחיים או פולשניים מקבלים תשובה אודות הופעה חוזרת של הסרטן כמו לבחור טיפול תרופתי, או ואהר חילופי לשם השגת תוצאות מיטביות.

שיעור תמותה אפסי

אפשר להקדים ניתוח חוזר לאפארוסקופיה, בדיקה ניתוחית פחות רחבה, פחות פולשנית. התוצאות עשויות אף לחסוך מהחולה את הצורך בניתוח לשם מבט חוזר.

מחברי הסקירה טוענים, כי בשנים האחרונות שיעור התמותה, כתוצאה מניתוח חוזר, הוא אפסי ושיעור התחלואה מינימלי.

תוצאות הבדיקה, בשיטה של ניתוח חוזר אצל חולים שכבר נותחו לשם סילוק גידול, תלויות בשלב אליו הגיע הגידול, גודלו ושאריות שנותרו בגוף בתום הניתוח. ככל שהגידול הוא „בשל" יותר, גדול יותר כן אחוז הממצאים יהיה גבוה יותר. הוא הדין לגבי הכפיפות שבין הממצאים ובין כמות הריקמה הסרטנית שנשארה בתום הניתוח.

ניתוח חוזר אינו אלא שיטה של איבחון. בדרך זו אפשר לבחור בדרך טובה יותר של טיפול־תרופתי, קרינתי וכמובן כירורגי. ככל שהניתוח הראשון הראה מידה גדולה יותר של התפתחות הגידול, התפשטותו, עמידתו לתרופות, כן יש פחות צורך בניתוח חוזר. ולהפך, יתכן מצב שדווקא בגלל העובדה שהניתוח הראשון „תפס" את הגידול בראשית התפתחותו, כדאי לבצע ניתוח חוזר ולוודא את המצב. האיבחון מאפשר קבלת החלטה נכונה בכל הקשור בסוג התרופה, הקרינה ושילוב של השניים. יש לזכור, שרובר באמצעים הגורמים נזק לגוף, במקביל לתועלת שבחיסול התאים הסרטניים או הגידולים.

בסיכומו של דבר אומרים הרופאים ב. פיורה ומ. גלזרמן, כי כל עוד אין בידי הרופאים אפשרות לקבל תשובה על סמך בדיקת דם פשוטה לשאלה, אם יש או אין שאת ממאיר בשחלה, תצטרך הרפואה להיעזר בניתוח לשם מבט חוזר. זה ניתוח לשם אבחנה ולא לשם ריפוי או טיפול.

מי „עוברת" את ההתקן התוך רחמי?

ההתקן התוך רחמי נחשב לבטוח, זול יחסית וכן אינו כרוך בהתערבות שוטפת של הגינקולוג. ההתקן גם אינו גורם לשיבושים במערכת ההורמונלית. עם זאת יש לשמור על עירנות לגבי תופעות לוואי וסיבוכים אפשריים. לא פעם מופיע דימום רב מברגיל, לתקופה ארוכה יותר בעת הווסת.

יש והדימום מאלץ את המשתמשת בהתקן לוותר על אמצעי מניעה זה. בין 15 ל־40 אחוז מהנשים סובלות מכאבים. כשהכאב מתארך יותר משבוע הימים, שלאחר החדרת ההתקן, אין מנוס מסילוקו. לא נדירים הם מקרי פליטת ההתקן. הפליטה נובעת מסיבות שונות כגון: כישוריו של המטפל, עיתוי ההחדרה, גיל האשה ולידות קודמות: פליטות ההתקן קורות במהלך החודש או החודשיים מזמן החדרתו, או בעת הווסת. הדבר שכיח יותר אצל צעירות. אחוז מסויים של נשים אף אינו חש בפליטת ההתקן. קורה גם שהוא „הולך לאיבוד" בתוך הגוף. פליטת ההתקן או החלקתו ממקומו מסתיימים לא פעם בהריון בלתי רצוי.

מסיבה זו וגם מסיבות אחרות יש לשמור על קשר הדוק עם רופא שהתקין את ההתקן. לעבור בדיקה תקופתית, ועל האשה גם לשמור בעצמה על הימצאות ההתקן במקומו. הרופא נותן הדרכה מתאימה ועוזר לאשה המשתמשת להבחין בתופעות חריגות.

פדרציה אמריקנית ללידה מתוכננת שירטטה תרשים של מועמדת (אידיאלית) לשימוש בהתקן. אשה כזו צריכה להיות לפחות אחרי לידת ילד אחד, יש לה מחזור סדיר, אין עבר של זיהומים באברי־המין, אשה המקיימת יחסי מין מונוגמיים, היא מוכנה לבדוק בעצמה את נוכחות ההתקן במקומו ושיש לה נגישות לשירותים רפואיים. לפי חוות דעת של אותה פדרציה, מומלץ ההתקן לנשים מבוגרות, שכן אין הוא מתערב בפעילות הורמונלית. לעומת זאת אצל צעירות ההתקן אינו מומלץ, בשל סיכון של הופעת דלקות או ניקוב הרחם. כל זה עלול לפגוע בפוריות האשה. לכן כאמור, מעדיפים רופאים גינקולוגים, שמועמדת להתקן התוך רחמי תהיה אחרי לידת שניים, שלושה ילדים. התקן תוך רחמי יש להוציא גם בעת הופעת דלקת ורידים עמוקה בגפיים התחתונות, במקרה של דלקת כליות כרונית, סוכרת, מחלות לב או מחלה אונקולוגית.

תרופה חדשה נגד פסוריאזיס

חברת „תרופרם" מהרצליה החלה לשווק תרופה חדשה, בשם „דיטרוקרם" כנגד הפסוריאזיס. התרופה פותחה על־ידי חברה „דרמל" בריטית והמשווקת, כאמור, היא חברת „תרופארם". לפי המידע שנמסר בשם המשווק, התרופה בצורת המשחה נספגת מהר לתוך העור, והטיפול נמשך חצי שעה לפני האמבטיה היומית. תוצאות טובות נצפות תוך שבוע ימים או שבועיים מהתחלת הטיפול, הכל תלוי במצבו של החולה. התרופה האנגלית מונעת הישנות המחלה תוך זמן ארוך למדי. אין כמעט תופעות לוואי, ואם ישנן הן מזעריות ואפשר לטפל בהן. המשווק מעניק תוכנית הדרכה, שיקופיות ועזר. הדבר נעשה אצל רופאי עור.

חולה, שיפנה ישירות לחברה, יקבל מידע מפורט וחוברות הדרכה לגבי הטיפול בתרופה. למי שזקוק לעזרה יפנה לטל. 052-553 982. אין באמור כאן, כדי להמליץ על הטיפול, אלא רק מידע. מובן, שיש להתייעץ עם הרופא המטפל ולשאול לדעתו. בחומר, שנשלח מהחברה, נאמר כי הטיפול במשחה עדיף על שיטות מקובלות כגון: טיפול בסטיאורידיים או בהקרנות.

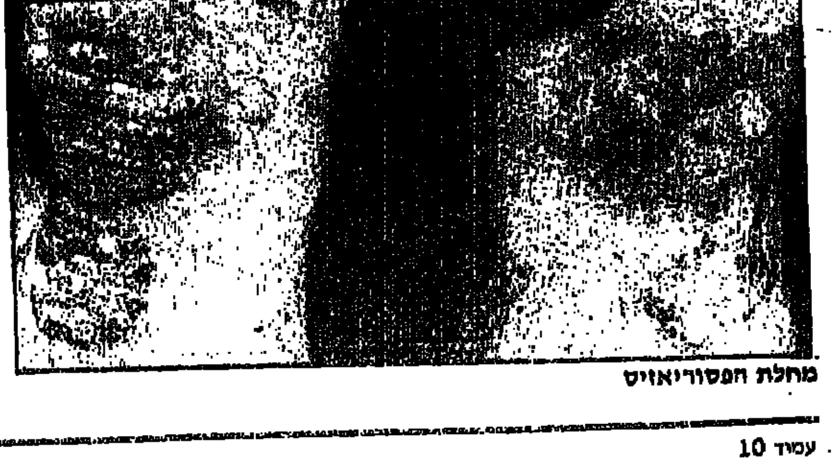

מחלת הפסוריאזיס

אצבע לחוצה מדם

הצורך בבדיקת לחץ דם היא כמעט נחלת הכלל. הרוב כבר יודע, שיתר לחץ דם מהווה סיכון גבוה לשיכבות רבות של האוכלוסיה. באנגלית מכנים את הגורם הזה „סיילנס קילר", בתרגום חופשי „הרוצח המתגנב". אך הבדיקה המקובלת היום מטורבלת למדי. החולה צריך לפשוט בגדים, והבדיקה היא ארוכה יחסית.

קבוצת רופאים מבית־החולים, סנט ג'ונס, שבסאורי בריטניה, מציעים בשבועון „בריטיש מדיקל ז'ורנל" שיטת מדידה של לחץ הדם באצבע, במקום הזרוע. בשיטה זו מורכב מכשיר למדידה על אצבעו של החולה ונמדד לחץ דמו באצבע. הרופאים מסנט ג'ונס מצאו קורלציה מצויינת בין שיטה זו ובין מדידת לחץ הדם, בשיטה המקובלת. רגישותה של השיטה הייתה 98.2 אחוזים והספציפיות שלה 98.5 אחוזים. יתכן ושיטה זו תחליף את הקיימת לסריקה המונית של יתר לחץ דם.

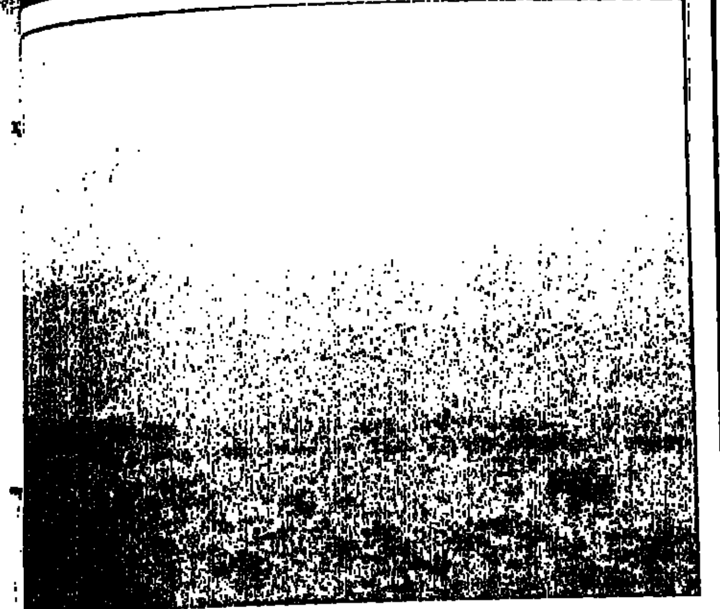

שלגי הקילימנג'רו – מקור למטבע חוץ

פריחה על הקילימנג'רו

בטנזניה, בהנהגת נשיאה החדש, עלי חסן מוויני, חלים שינויים מהפכניים. החלום הסוציאליסטי נפוג לטובת רפורמות ושיפורים כלכליים ■ גם לתיירות עדנה מחודשת

מאת ירון אמיתי

בעדינות, כמעט בחשאי, מתנערת טנזניה מהחלום הסוציאליסטי. בהנהגת נשיאה החדש, עלי חסאן מוויני, עולה המדינה המזרח־אפריקנית העניה על נתיב הרפורמות, ומתרחקת מכורשתו החברתית והכלכלית של יוליוס ניירירה, מי שהוביל את טנזניה לעצמאות ב־1961, וכיהן ברציפות כנשיאה עד אוקטובר 1985.

בשנה וחצי שחלפו מאז חילופי השלטון ביצע מוויני שורת שינויים מהפכניים בכלכלה הריכוזית, הכושלת, של המדינה. הוא הכין תוכנית להבראת המשק, וחתם הסכם ל־18 חודשים עם קרן המטבע הבינלאומית (IMF). בתמורה זכתה טנזניה להלוואת חירום ולמענק מיידי. בסך־800 מיליון דולר. ניתנו תמריצים כספיים לחקלאים. תמורת יבולים גדולים יותר של כותנה וקפה, גידולי הייצוא העיקריים של המדינה. אחרי שנים רבות של קיצוב בדלק ובמצרכים בסיסיים, שוב יש בקופת האוצר די כסף, כדי לרכוש חלקי חילוף למכונות חקלאיות ולמשאיות, שהחלידו מחוסר שימוש.

המגזר הפרטי, שרוכא קשות בידי ניירירה בעשרים וחמש שנות נשיאותו, זוכה עתה לפריחה מחודשת. כמו במדינות אחרות במזרח אפריקה, רבים מאנשי העסקים העצמאיים הם הודים ופקיסטאנים, שהתיישבו באזור בתקופת השלטון הבריטי. עד לאחרונה נאלצו אלה „להוריד פרופיל" לטובת חברות ממשלתיות בלתי־יעילות, שהסבו לכלכלת המדינה נזק עצום, וגרמו לטנזניה לפגר מרחק רב אחרי קניה, שכנתה המשגשגת.

חזרה למפת התיירות

התחום שנפגע באופן המשמעותי ביותר הוא התיירות. לטנזניה פוטנציאל המשיכה התיירותי הגבוה ביותר באיזור, ואולי גם ביבשת כולה: בתחומה נמצאים הר קילימנג'רו המושלג, ערבות סרנגטי, בהן נמצא ריכוז חיות הבר הגדול בעולם, שמורת העופות באגם נגורונגורו, את התבלינים וזנזיבר וחופיו הקסומים של האוקיאנוס ההודי. אבל אלה לבדם אינם מספיקים. דרושה גם תשתית תיירותית, וזו התנוונה במשך השנים עד להתפוררותה המוחלטת.

בתי־המלון והלודג'ים של שמורות הספ־ארי, אותם ירשה טנזניה מהשלטון הקו־לוניאלי הבריטי, התדרדרו כתוצאה מתחזוקה גרועה. מים זורמים הפכו כהם למוצר מותרות. עקב הקיצוב בדלק דממו הגנרטורים, ואספקת החשמל נפסקה. מספר התיירים בטנזניה ירד מ־168,000 ב־1976 ל־92,000 ב־1985. ההכנסה במטבע זר מענף זה הסת־כמה ב־15 מיליון דולר בסך הכל — סכום עלוב ביותר בהשוואה ל־300,000 מיליוני הדולרים, שהכניסו 436,000 מבקרים בקניה באותה שנה.

המבקרים המעטים, שהגיעו לפתוח [illegible] לטנזניה, נאלצו לסמוך על שרותיהן [illegible] חברות תיירות זרות, אשר הקימו לכן [illegible] עצמאית של כלי־רכב, מחסני דלק, [illegible] ומזון. הכל, לרבות נייר הטואלט [illegible] מקניה.

הנשיא החדש מנסה לשפר את [illegible] הלוואה מיוחדת מהבנק העולמי, [illegible] מליון דולר, נועדה לשפץ את [illegible] הקיימים ולהכשיר צוותים מקצועיים [illegible] ספר לתיירות בשוויץ. 90 אחוזים [illegible] הטיולים המאורגנים הועברו לידיים פר[illegible] לודג'ים בשמורות הספארי ינוהלו [illegible] מומחים זרים. חברת „שרתון" [illegible] תפעיל בתי־מלון, בדאר א־סלאם [illegible] הפיחות בשער השילינג הטנזני [illegible] שרותי התיירות זולים יותר, בייחוס [illegible] קניה.

זנזיבר נגד ניירירה

הרפורמות, ובמיוחד ההסכם עם ה[illegible] ומדיניות הפיחותים הזוחלים בשער ה[illegible] (מ־16 ל־56 שילינג לדולר. בשוק ה[illegible] השער הוא 150 שילינג לדולר) ה[illegible] לקיתונות של ביקורת מצד הנשיא ה[illegible] יוליוס ניירירה מנסה למתן את ה[illegible] הכלכליים של יורשו מן העמדה ה[illegible] ששמר לעצמו, כיו"ר המפלגה ה[illegible] היחידה במדינה.

מאחורי הקלעים מתפתח מאבק [illegible] ניירירה ליורשו מוויני. חוגים רחבים [illegible] תומכים במוויני, ומתנגדים להמשך [illegible] של ניירירה בראשות המפלגה. [illegible] ההתנגדות הוא כאי האוטונומי [illegible] שהצטרף ב־1964 לטנגנייקה העצמאית [illegible] נוצר אז האיחוד הידוע בשם „[illegible] 600,000 תושבי זנזיבר מתפרנסים על [illegible] וייצוא תבלין הציפורן. הירידה [illegible] התבלין, בשוק העולמי, הביאה לשפל [illegible] באי, ותושביו מבקשים נחת [illegible] המתאוששת. וזנזיבר מחפשת סיוע גם [illegible] הערבי, עד המאה ה־19 היא הייתה [illegible] באימפריה של נסיכות עומן. לאחרונה [illegible] כי הסולטאן קאבוס מעומן יעניק [illegible] בסך־40 מיליון דולר.

תיירות ישראלית

פרישתו של ניירירה מתפקידו [illegible] מתוכננת לשנה זו, אם אכן יפרוש, [illegible] דרכה של טנזניה, לשיקום כלכלי, קלה [illegible] ייתכן שגם ישראל תהנה מהסתלקותו [illegible] הפוליטית: ביוזמתו היו גבולות [illegible] המוסלמית סגורים שנים רבות בפני ישראלים [illegible] בשנה שעברה, זמן קצר לאחר [illegible] הנשיאים, ביקר בטנזניה, בהזמנה [illegible] רשמית, נציג חברת הנסיעות הישראלי[illegible] „נאות הכבר". הביקור לא שינה את [illegible] האשרות, אך היה אולי סנונית [illegible] המבשרת שיפור קרוב ביחסים בין [illegible] המדינות.

ברזיל — בחמישייה הפותחת

בשנה האחרונה הפכה ברזיל ליצואנית הנשק החמישית בעולם ולדברי פירסומים בחו"ל תפסה בכך את מקומה של ישראל

מאת יהודה צור

בשנה האחרונה הצליחה ברזיל להפוך ליצואנית הנשק החמישית בגודלה בעולם, לאחר ארבע המעצמות הגדולות וכך דחקה הצידה את ישראל, שעל פי הפירסומים בחו"ל עמדה בכבוד במקום החמישי.

לפני עשר שנים בלבד היתה ברזיל רחוקה ממקומה הנוכחי בדרוג מוכרי־הנשק בקנה־מידה עולמי. להיטותו של הנשיא קארטר לדחוף לשמירת זכויות האדם בברזיל דירבנה את הכת הצבאית השלטת אז לפתוח את תעשיית הנשק של ארצה. קארטר הרחיק לכת כאשר התנה אספקת נשק אמריקני בדמוקרטיזציה ובקיום זכויות האדם בברזיל. תשובתם של הגנרלים הברזילאים היתה בניתה המהירה של התעשייה הצבאית, ש־50 אחוז ממנה שייכים למדינה. הדבר יצא לפועל תוך סיוע פיננסי נרחב מהמדינה ופיקוח קפדני של אנשי צבא, ששלטו בברזיל עד לפני שנתיים, במשך 21 שנה. אי תלותה הצבאית של ברזיל הושגה בינתיים כמעט לחלוטין, והיום למעלה מ־70 אחוזים מצורכי הנשק של צבא ברזיל מיוצרים בתעשייה המקומית. מטבע החוץ המגיע לברזיל הודות ליצוא הצבאי משמש עם זאת ברובו — קרוב ל־65 אחוזים — לתשלום ריבית ולפרעון חובות החוץ המגיעים היום ל־108 מיליארד דולר. גורמים בברזיל האשימו את התעשייה הצבאית בהצטברות גדולה של החוב עקב הצורך לייבא ידע תעשייתי יקר ורכישת היתרי יצוא. היום עובדים קרוב ל־130 אלף ברזילאים ב־300 מפעלים לייצור ציוד צבאי, החל מתת־מקלעים ועד טנקים, טילים ומטוסי־קרב. יותר מ־90 אחוזים מכלל הייצור מופנים ליצוא.

יותר נשק — פחות חשמל

המרכז התעשייתי הגדול ביותר שוכן מזרחית לעיר סאן פאולו. גורמים בברזיל, המבקרים את הרחבתה של התעשייה הצבאית בקצב ללא תקדים, גורסים שהדבר נעשה על חשבונם של מיליוני ברזילאים. לטענתם, מיליוני משפחות בברזיל נאלצות להתקיים ללא חשמל בבתיהן, בעוד המרכז של תעשיית הנשק צורך לבדו חשמל הדומה בכמותו לזה שניצרך ב־16 המדינות הפחות מתועשות של ברזיל. באותו מרכז תעשייתי, השוכן בסאן ג'וזה דוש קאמפוש, שוכנת גם חברת המטוסים הלאומית. בעשור השנים האחרונות זינקה החברה הלאומית למטוסים מחברה המייצרת על פי זכיונות מארצות חוץ, לחברה המייצאת. אפילו אנגליה, יצרנית מטוסים ותיקה, מייצרת על פי הסכם מיוחד עם ברזיל 130 מטוסי „טוקאנו" מטוס אימונים צבאי שפותח בברזיל ונמכר בעולם כולו. 120 ממטוסי „טוקאנו" הורכבו במצרים, אשר מיהרה לשגר 80 מהם לעיראק. החברה הלאומית הברזילית לייצור מטוסים „אמבראר" הקימה לא מזמן משרדים בצפון אירלנד כדי לנהל משם את ייצור מטוסי „טוקאנו" באנגליה, בשיתוף עם המפעל האנגלי „שורט ברדרס". מדובר במטוס אימונים לא סילוני. הראשון מסוגו בעולם, אשר תיכנונו החל ב־78' ואב־טיפוס שלו טס כבר ב־1980. חיל־האוויר הברזילאי קיבל את המטוסים הראשונים ב־83'. יש לציין, שעל פי פרסומים מקצועיים ה„טוקאנו" אינו מטוס יוצא דופן אלא להיפך, מטוס פשוט שייצורו אינו מחייב ידע טכנולוגי מיוחד. חיל־האוויר האנגלי העדיף לקנות מטוס אמונים שווייצי, „פילטוס", אך ממשלת אנגליה העדיפה לייצר את המטוס על אדמתה של אירלנד הצפונית, הסובלת מאבטלה החמורה אף מזאת שבאנגליה. לאחר שנכשלו מאמצים לייצר מכונית ספורט ומטוסים קלים אמריקנים, החליטה ממשלת אנגליה להעדיף את ייצורם של 130 מטוסים קלים בשיתוף־פעולה עם ברזיל כדי לפתח את השוק הפנימי בנוסף לכך ברזיל רוכשת ב־100 מיליון דולר באנגליה.

מנות קרב על־פי האיסלאם

ברזיל מכרה בשנה האחרונה ציוד צבאי ביותר מ־2 מיליארד דולר. בכך היא תפסה את מקומה של ישראל, המוכרת על פי פרסומים שונים, בקרוב ל־1.8 מיליארד דולר. ברזיל מדורגת איפוא במקום החמישי, לאחר בריה"מ עם עשרה מיליארד דולר, ארה"ב עם 8 מיליארד, אנגליה עם 6 מיליארד וצרפת עם 5 מיליארד דולר. הקטלוג שמחלקת ממשלת ברזיל לקונים הפוטנציאליים מפרט את הציוד הצבאי שהיא מוכרת. מלבד מטוסי קרב ואימונים, טנקים וציוד רפואי מדובר גם במנות קרב „המוכנות במיוחד על פי נורמות דת האיסלאם, תחת פיקוחם של טכנאים ערביים". לא פלא כי העסקים הגדולים ביותר של ברזיל טמונים במלחמת המפרץ. לקוחתה החשובה ביותר היא עיראק, שהזמינה בחמש השנים האחרונות נשק ב־3 מיליארד דולר, שחלקו מומן באספקות נפט. עיראק גם רכשה מטוסי „טוקאנו", יותר מ־1000 שיריוניות והמרג"ט המנווט במחשב „אסטרוס־2". גם איראן משתמשת בנשק ברזילי, שרובו מגיע אליה דרך לוב, כדי למנוע מחאות מצד עיראק. ברזיל נמצאת איפוא „בחברה טובה" של יתר מתחריה בעולם הנשק, כפי שהתברר כאשר ארה"ב מכרה נשק לשני הצדדים.

לאחר המזרח התיכון, השוק השני בחשיבותו עבור ברזיל הוא באמריקה הלטינית. שני שלישים ממדינות היבשת מצויידים בנשק מברזיל, שצמחה בינתיים למעצמה אזורית. לאחר גילוי רימונים מברזיל במחנה אימונים של ה„קונטראס" נמסר רשמית כי ממשלת ברזיל „נוקטת אותן שיטות כמו רייגן". מערכות הנשק הברזיליות נעשו להיט בעיקר בעולם השלישי. מטוסי „טוקאנו", שיריוניות „אורוטו" ומסוקים מופעלים במרוקו נגד „חזית פוליסריו", בפרו נגד ארגון הגרילה „הנתיב הזוהר" ובקולומביה נגד לוחמי תנועות הגרילה המקומיות.

בברזיל הגיעו לא מזמן למסקנה, שאמנם הרווחים מן היצוא גדולים אך תועלתה של התעשייה הצבאית בפיתוח הארץ מוטלת בספק. כלכלנים, המבקרים את הרחבתה ללא תקדים של התעשייה הצבאית, טוענים שהדבר נעשה בהשקעות אדירות של מיליארדי דולרים, אשר היו נחוצים במגזרים אחרים כדי לעלות את רמת החיים הכללית של האוכלוסיה.

חיילים מצבא ברזיל ליד טילים מתוצרת עצמית

הצוללות שיטביעו את ממשלת הודו

מאת ד. ק. ג'ושי, ניו־דלהי

התפטרותו של שר ההגנה ויטוואנת פראטאפ סינג מממשלתו של ראג'יב גאנדי תהווה כנראה נקודת מיפנה במדיניותה של הודו.

העילה הבלתי־אמצעית להתפטרותו היתה החלטתו לקיים חקירה על עמילות בסך 25 מיליוני דולר שניתנו על עיסקה עם מערב־גרמניה לאספקת צוללות, שהוחל בה בעת כהונתה של אינדירה גאנדי. אך בשבועות האחרונים העומד סינג באור הזרקורים בעקבות המחלוקת שהתעוררה בפרלמנט מסביב לעובדה שבהיותו שר האוצר הזמין אצל סוכנות חקירות אמריקנית, „פיירפאקס", חקירה של עסקות מפוקפקות של בתי־עסק מסויימים.

אלה שמכירים את סינג היטב אינם מייחסים לפעילותו מניעים בלתי־כשרים. הם עומדים על כך שאינו בשום אופן טיפוס תככן. מראשית דרכו הפוליטית כשר בממשלת אינדירה גאנדי, בשנות השיבעים, הוא רכש לו שם כאדם הגון וישר. ההזדמנות שלו לנקוט יוזמה ולמשוך תשומת־לב כללית באה כאשר התמנה לשר האוצר בממשלתו של ראג'יב והתייחס ברצינות למשימה להילחם בשחיתות בעולם העסקים, בפוליטיקה ובממשלה. בעקבות פשיטות על בתי־עסק גילה את השפעתם של הללו על חוגים פוליטיים וביורוקרטיים. הערכה זו זכתה לאישור באמצע 1986 כאשר גילה את שיטות הפעולה של בתי־עסק מסויימים, כגון תאפאר ורילייאנס. ואת קשריהם החזקים אל עולם הפוליטיקה.

הגילוי הזה הגביר את נחישותו והוא החל לפעול בחשאי בהבטיחו כי אך מעט מאוד ייוודע על אופן פעולתו. על רקע זה הוזמנה סוכנות החקירות האמריקנית „פיירפאקס".

דרך מסובכת

כיום נראה שהבין בדיוק מה־מסובכת הדרך אשר בה הוא הולך. העברתו ממשרד האוצר למשרד ההגנה, בינואר האחרון, היתה מבחינת אות אזהרה. שיחק לו המזל כי קיבל את תיק ההגנה הכרוך בקניית נשק בסך מיליוני דולר. באפו עלה ריח של ריקבון שנודף מעסקות מסויימות.

איסוף חומר על עסקות צבאיות היה מלאכה שנעשתה אך ורק על־ידי משרד ההגנה. הרעש שקם סביב ההזמנה של „פיירפאקס", ההטרדה אשר לה היו נתונים פקידיו במשרד האוצר, וההחלטה למנות ועדת חקירה על התנהגותו, הניעוהו להקדים את התפטרותו.

עיסקת צוללות, הכרוכה בדמי עמלה בסך 25 מיליון דולר, העלתה על פני השטח חשדות ל„עסקים מפוקפקים" העלולים לזעזע את השלטון בהודו בחומרה חסרת תקדים

סינג הורה לפתוח בחקירה על קנייה צוללות ממערב־גרמניה כאשר ראש הממשלה היתה עדיין אינדירה גאנדי. הודו אמורה היתה לקבלן יחד עם ציוד צבאי אחר. עד כה הוזמן הצי ההודי שלוש צוללות.

העובדה שהסידור לתשלום דמי עמלה בשעור של 7 אחוזים עודנו קיים, התגלתה כאשר התנהל מו"מ על הורדה נוספת של המחיר. היתה זו כנראה שגרירות הודו בבון שמסרה על כך למשרד ההגנה. קשה להאשים את סינג על כך שפתח חקירה בחריגה, שהרי כבר ב־1980 הוחלט שלא לערב סוכנים בקניות בטחוניות.

מקורות יודעי דבר מטעימים כי הרוגז של שרי מפלגת הקונגרס ושל עסקני המפלגה נובע בעיקר מן הפחד ששמו הטוב של סינג לא יוכתם, תהיה אשר תהיה הפסיקה של ועדת תאקר נטאואג'אן. החוקרת בפרשת „פיירפאקס". ואכן לא זו בלבד שאין להטיל בו רבב אלא שבידיו שוט אשר בו הוא מסוגל להטיל פחד ממיד על יריביו. אומרים כי כמה שרים פוחדים מן השלדים העלולים לצאת ממרתפיהם... לאחר התפטרותו אמר סינג לחסידיו שימשיך בחשיפת עבריינים כלכליים.

מיסמך מסבך

אומרים כי לראג'יב גאנדי נמסר שסינג נתקל במיסמך העלול לסבך גם אותו. ראג'יב אולי אינו כה מודאג מן העיסקה עם מערב־גרמניה מאשר מן העיסקה עם שבדיה, שהוא חתם עליה כאשר היה שר ההגנה וכראש הענייניים בשבדיה עמד ראש הממשלה אולאף פאלמה. העיסקה עם שבדיה היתה על כמה מאות תותחי הוביצר בקוטר 155 מ"מ והסתכמה במאות מיליוני דולר. עיסקת הנשק הגדולה ביותר של הודו בשנים האחרונות. ראש הממשלה ראו עצמה השלימה את העיסקה.

ביחס לעיסקה הזאת נשמעות כמה האשמות: המחיר ששולם היה גבוה. התעלמו מהצעות טובות יותר, הן מבחינת איכות הנשק והן מבחינת מחירו. מצד מדינות אירופיות אחרות. ולבסוף: נציג החברה השבדית בהודו, ארם בשם צ'אדה, בעל אזרחות אמריקנית, ברח מהודו בנסיבות מסתוריות.

מעולם עוד לא התחולל משבר כזה בקרב ממשלת הקונגרס ויתכן כי ההתפתחויות בעתיד הקרוב יהיו בעלות משמעות היסטורית.

חבילות בכחול ואדום — לבחירת מין הילוד

מאת דליה רפאל, וושינגטון

ערכה אחת, צבועה ורוד והשניה — בכחולה, על שתיהן תמונת גבר ואשה המחבקים תינוק.

חברה שבסיסה במדינת קולורדו משווקת ערכות אלו ל„בחירת המין" (של התינוק), מחירן כ־50 דולר כל אחת. בתוכן ניתן למצוא דפי הסבר הכוללים את הטענה, שהשימוש במוצר יגדיל משמעותית את הסיכוי לזכות בתינוק מ„המין הרצוי". (מחקרים מורים על הצלחה בשיעור של 98־77 אחוז — כך כתוב בהם).

אולם דעת ה־F.D.A., הרשות האמריקנית הממשלתית, המפקחת על שיווק מוצרי מזון ותרופות — שונה בתכלית. דו"ח רשמי שלה קובע, כי „ערכת בחירת המין" היא „הטעיה גסה של הצרכן". קונים־בכוח מוזהרים מפני שימוש במוצר שיעילותו „בלתי־מוכחת".

חבילת בחירת המין כוללת מד־חום חד־פעמי, למדידת שינויים בחום גופה של האשה בעת הביוץ, אמצעים לנטילת מרגמים מרירית הרחם, כדי לקבוע מתי בדיוק חל הביוץ, והוראות מדוייקות לגבי מועד ואופן קיום יחסי המין, כדי להגדיל את סיכויי לידתו של תינוק מהמין הרצוי.

בבסיס העניין כולו עומדת תיאוריה ישנה ושנויה במחלוקת, לפי מין התינוק מושפע מעיתוי המגע המיני וממיקום תאי הזרע. תאי הזרע שיביאו להולדת בנים זכרים, קטנים ומהירים יותר מאלו שיולידו בנות, שהם גדולים יותר, איטיים ותקופת חייהם ארוכה יותר. לדברי החברה המשווקת, יש יותר סיכוי להרות בן כאשר מתקיים המגע המיני קרוב ככל האפשר לשעת הביוץ. הסיכויים ללידה גדולים מקיום מגע במועד מוקדם או מאוחר יותר לביוץ. העיתוי וסוג המגע המיני משפיעים גם על חומציות ובסיסיות הרחם, שגם הם משפיעים על תהליך „בחירת המין" — טוענת החברה.

התיאוריה שיכנעה את נשיא החברה, רוברט מארסוק ורעייתו לפני 11 שנה. לזוג היה כבר בן והם רצו מאוד בת. הם השתמשו בטכניקות של תיאוריית בחירת המין ואמנם זכו בבת. מאוחר יותר, החליט האב המאושר לשווק טכניקות אלו לציבור הרחב. נסיונות ראשונים נתקלו בהתנגדות קשה מצד ה־F.D.A. הערכה האחרונה היא „מהדורה חדשה ומתוקנת". המציעה ערכות של „כסף בחזרה". אם לא הושגו התוצאות הרצויות. בינתיים ב־F.D.A. מקווים שהציבור יאזין לאזהרות נגד השימוש במוצר ושוקלים נקיטת צעדים לאיסור מכירתו.

ד"ר פרנק יאנג, נציב הרשות, אב לשלוש בנות ואחריהן שני בנים, מאמין שמין הילוד הוא עדיין בחזקת „פיפטי־פיפטי". עצתו היא „להמשיך לנסות לאהוב את כולם, בנים ובנות כאחד".

מה חדש?

האם בואי יופיע בישראל?

מאת עופר ניר

יבוא או לא יבוא להופעות בישראל? הסיכויים לבואו של דייוויד בואי נראים, נכון לעכשיו, טובים מאי־פעם. במסיבת־עיתונאים נדירה שערך בלונדון, הודיע בואי על מסע־הופעות ארוך שיימשך למעלה מחצי־שנה ויקיף למעלה ממאה ערים ברחבי העולם. אחת מערים אלה עשויה להיות תל־אביב. פארק הירקון עשוי להיות אחד מאתרי ההופעה שלו. בינתיים, מי שלא מוכן לסמוך על המזל ועשה טוטו (וגם בה), יכול לתפוס את בואי בלונדון, באיצטדיון וומבלי, ב־20 ביוני.

מסע־ההופעות הנוכחי יקדם את תקליטו החדש, „לעולם אל תאכזבי אותי", שיוצא בחוץ־לארץ ב־21 באפריל. בסי.בי.אס. ישראל מקווים לעמוד בלוח־הזמנים העולמי ולהוציא את התקליט בהדפסה מקומית באותו תאריך, או סמוך ככל האפשר. בתקליט הזה מופיע, בקטע אחד, השחקן מיקי רורק („שנת הדרקון", „שכרון חושים") וגם ידידו הותיק של בואי, פיטר פרמפטון, מנגן גיטארה.

התקליטון הראשון מתוך האלבום החדש, „יום אחר יום", כבר עורר בעיות בארצות־הברית ובאנגליה, בגלל סרטון הווידיאו, שבוים על־ידי ג'וליאן טמפל. בסרטון נראה נוור משתין על הכוכב הנושא את שמו של השחקן שהיה לנשיא, רונלד רייגן, בשדירת הכוכבים המפורסמת בהוליווד. בסצינה אחרת, אלימה, מושלכת יצאנית, עירומה למחצה, מתוך מכונית נוסעת. רשת הטלוויזיה — בכבל „אמ.טי.וי." כבר הודיעה כי לא תאפשר הקרנת הקליפ הזה במשדריה וגם דובר הבי.בי.סי. מסר כי צופי הטלוויזיה לא יוכלו לצפות בסרטון זה ברשת הממלכתית.

במסיבת־העיתונאים דיבר בואי על הכל ולא כלום. כך התרשמו כתבים שנכחו במקום. הוא סיפר כי נבדק לגילוי נוגדני איידס בדמו ויחזור על בדיקה זו שנית. אם וכאשר יחליף בת/בן זוג. בואי גם עשה פרסומת־חינם מבורכת ליצרני הקונדומים, כאשר המליץ בפני הכל להשתמש באמצעי המניעה האלסטי הזה למען השלווה הנפשית. בעניין אחר נשמע בואי מאוד סנטימנטלי, כאשר דיבר על בנו, זואי, והכריז „היחסים בינינו יוצאים מן הכלל ואני גאה להיות אביו." וואו.

אשר לקולנוע, הכחיש בואי שתי שמועות שהסתובבו בחלל זה זמן רב. הוא לא יופיע לצידו של מיק ג'אגר בגירסה חדשה לקומדיה „חמים וטעים" (של הבמאי בילי וילדר, בה כיכבו טוני קרטיס וג'ק למון) וגם לא יגלם את דמותו של פרנק סינאטרה בסרט אוטוביוגרפי על חיי הזמר הקשיש. הוא גם הביע את רצונו לביים בעצמו איזה סרט קולנוע באורך מלא, אם רק יתנו לו. כרגיל, כמו בכל מסיבת־עיתונאים, נמצא החכם שאינו יודע לשאול, שביקש לדעת אם יש לבואי תוכניות לפנסיה מוקדמת. „אין לי שום כוונה כזו", הרגיע בואי את המעריצים. „למזלי, אני עוסק בדבר שגורם לי הנאה רבה ביותר." וגם למזלנו.

דייוויד בואי – מסע מסביב לעולם

מה יצא?

„מיאמי וייס", היום בתקליט, מחר בטלוויזיה

מאת עופר ניר

„מיאמי וייס" היא אחת מסדרות המתח המצליחות בארצות־הברית. לא מעט בזכות הפסקול שלה, המעודכן בלהיטים חדשים. אחד הגימיקים בסדרה זו הוא שילוב זמרים מפורסמים בתפקידי־אורח. לפני כשנתיים ראה אור באורין פסקול הסדרה. בעת, מנגנו למני שתעלה להקרנה על המרקע המקומי, יצא תקליט נוסף, „מיאמי וייס 2" (החברה הכללית למוסיקה).

יאן האמר, הקלידן המצוין, מבצע את נעימת־הנושא לסדרה, שהלחין בעצמו. פיל קולינס, גלדיס נייט ו„הפיפס", ג'קסון בראון, „הארורים", „רוקסי מיוזיק" — כולם תורמים שיר אחד לתקליט הזה. מן הדור הצעיר יותר, אנדי טיילור, יוצא „דוראן דוראן" ומן האנרכיסטים הוותיקים — סטיב ג'ונס, איש „אקדחי הסקס" לשעבר.

החברה הכללית הוציאה שני פסקולים נוספים, הפעם של סרטי קולנוע. „צבע הכסף", שכבר מוקרן אצלנו, מציג, בין היתר, שירים של דון הנלי, רוברט פלמר, אריק קלפטון, מארק קנופלר, בי.בי.קינג ועוד. „עמדי לצידי", סרטו של רוב ריינר, עדיין לא הגיע לאקרנים, אך שיר־הנושא, להיטו המוכר והנצחי של בן.אי.קינג (נא לא לבלבל עם בי.בי), כבר שב וטיפס לצמרות מצעדי הפזמונים באנגליה ובארצות־הברית. הפסקול הזה מורכב מלהיטי רוקנ'רול משנות ה־50 המאוחרות וביניהם „כדורי אש גדולים" של ג'רי לי לואיס, „כל יום" בביצוע באדי הולי המנוח, „יקאטי יאק" של להקת „הקוסטרס" ועוד ועוד, למשוגעים על התקופה ההיא.

שני תקליטי־אוסף מנסים לעשות נפשות לסגנון ה„האוס", שגעון הריקודים החדש, לסגנון זה, אבל לא רק לו, גם ל„ראפ, גם לדיסקו וגם ללהיטי פופ טובים „סתם". תקליט האוסף של „פונוקול" הוא „קולוסיאום בשחור לבן, בית הראפ" ותקליט מקביל, של „סי.בי.אס", נקרא „היפ הופ ועוד...". בתקליט הראשון, בין היתר, אחד מגדולי הראפיסטים בעולם, קרטיס בלו, שלישיית „ראן די.אמ.סי", וגם, מכיוון שונה לחלוטין, „הקומונארדס" עם „כה קר הלילה", „פפסי ושירלי" בלהיט „כאב לב", להקת „סווינג אאוט סיסטר" בלהיט „כביעה" ועוד. בתקליט השני, מוביל קטע מטרף לריקודים ושמו „השסך". עוד בתקליט הזה, להקת הראפ „ביסט בויז", המתחרה העיקרית של „ראן די.אמ.סי" ויוצאת—דופן מבין שאר הרכבי הראפ בכך שחבריה לבנים ויהודים... שני תקליטי מסיבות מצוינים.

תקליטים נוספים שראו אור לאחרונה: „ידיד נצחי", הקאמבק של ריצ'רד הקטן, הצמד הבריטי „תיבה אדומה" בתקליט הבכורה שלו עם הלהיטים „הישען עליי" ו„למען אמריקה"; להקת הרוק האמריקנית „קנזס" (זו מ„אבק ברוח", למי שעדיין זוכר) בתקליט חדש ושמו „כוח". כל אלה, בהוצאת „החברה הכללית למוסיקה".

חברת „הליקון" הוציאה את תקליטו החדש של בריאן אדמס „לתוך האש" ותקליט ראשון בהדפסה מקומית לזמרת האמריקנית רוזי וולה, הנקרא „זאזו". בחברת „פונוקול" יצא התקליט הכפול „פנטום האופרה" בהפקתו האמביציוזית של אנדרו לויד־וובר עם שרה ברייטמן, רעייתו. עוד באותה חברה: תקליט חדש ל„סטייל קאונסל" ושמו „יוקר המחיה", ולראשונה בהדפסה מקומית להקת "THE MISSION" שתוכלו לתרגם גם כ„משימה" וגם כ„מיסיון". התקליט שלה נקרא „התרופה האלוהית". עד כאן.

ג'אז

שקוף ורומנטי

מאת יוסי וננו

מכון גיתה ממשיך בסדרת המפגשים של מוסיקאי ג'אז צעירים מגרמניה עם הקהל הישראלי, שלא בדיוק אמון עליהם. הפעם מגיע ארצה אולי לניץ, פסנתרן יליד פרנקפורט שעובד היום בברלין וזוכה להצלחה באירופה.

לניץ, בן להורים פסנתרנים בתחום המוסיקה הקלאסית, הגיע לפסנתר בגיל צעיר יחסית. מאז הספיק ללמוד באקדמיה של פרנקפורט פסנתר, הלחנה ולהוליך את ההרכב של האקדמיה. בברלין הוא יסד את להקות הג'אז Inner Urge Jazz ו־Tide. הוא מקליט ב־Enja [illegible] ב־1980 בפסטיבל הג'אז [illegible] הוא מגיע לשתי הופעות [illegible] 30.4 ב־22:00 [illegible] ב־14:30.

אולי לניץ – מיטב מסורות הג'אז

תקליט

מפגש פסגות

מקס רוץ וסיסיל טיילור, קונצרטים היסטוריים, Soue Note Sn 1100/1

מאת יוסי וננו

הסיבה שאני ממליץ על התקליט הזה היא ההופעה הקרובה של סיסיל טיילור בפסטיבל ישראל. אבל גם ככה, ללא קשר, התקליט הזה מומלץ. תקליט היסטורי, מופע חד־פעמי, שנערך ב־1979 בניו־יורק, של שני מוסיקאים מהטובים שידע הג'אז. מוסיקאים מהחבורה שהנהיגה את המהפכה בג'אז בשנות ה־60, גם הבי־בופ והג'אז המודרני שבא אחריו. המופע, אגב, הפך לתקליט רק כמה שנים מאוחר יותר.

מקס רוץ, מתופף, הספיק לנגן עם גדולים באמת: צ'ארלי פרקר, באד פאוול, קליפורד בראון וסוני רולינס. סיסיל טיילור הוא פסנתרן ענק, אולי הטוב ביותר שחי היום. סגנון ייחודי, משלב יכולת נגינה וירטואוזית עולה בכמה רמות על כל פסנתרן אחר, עם הבנה מוסיקאלית, יכולת הלחנה וחדשנות שמרחיבה את גבולות הג'אז כל פעם מחדש. טיילור הושפע בנגינתו מנגנים כמו אלינגטון, מונק, פאוול וולר, אך בנוסף הוא הביא יכולת אינטלקטואלית מהסוג של פאוול.

גם רוץ, כמו טיילור, מנגן מהראש בנוסף לבטן. בתקליט הזה הוא מגיע להישגים שקשה להניח שאיזה מתופף הגיע אליהם. הריצה אחרי טיילור היא מבצע כמעט בלתי־אפשרי, ורוץ עומד בה בכבוד.

כדאי להדגיש, טיילור בכלל והתקליט הזה בפרט לא קלים להאזנה. טיילור לא עושה הנחות. המוסיקה שלו לא הולכת לשום מקום, אין בה התחלה, אמצע וסוף, היא עוסקת בעצמה. טיילור מחטט במהלך הנגינה אחרי צבעים נוספים, ממלא את החללים בין האקורדים, משנה את הקצב ואת עוצמת הנגינה, שובר כל מבנה הארמוני ומלודי מקובל. הנגינה שלו אישית, מופנמת ולכן המפגש עם רוץ כל־כך מפתיע. טיילור נוהג בדרך־כלל לעבוד עם מוסיקאים לאורך זמן. כך הוא משיג תיאום מלא. אחד מהם, אגב, הוא אנדרו סיריל, איתו מנגן טיילור קרוב ל־20 שנה ואיתו הוא יופיע בפסטיבל ישראל.

נראה לי שהצלחת התקליט נובעת בין היתר מהפתיחות של מוסיקאי ברמה של מקס רוץ, שהוכיח לאורך כל הקאריירה הארוכה והעשירה שלו את הרצון להקשיב לסגנונות חדשים וללמוד אותם. הוא עשה דרך ארוכה מהביג־בנד והבי־בופ ועד לג'אז החופשי של טיילור. התוצאה ביחד מרשימה.

בתקליט הזה מקופלת כל ההסטוריה של הג'אז, מאלינגטון ועד היום, מבוצעת בידי וירטואוזים אמיתיים ומה שחשוב יותר — מוסיקאים בנשמה. לא תקליט לכל אחד, אבל למי שרואה את עצמו כפריק אמיתי של ג'אז, תקליט חובה!

מופע

אש על הבמה של רמי קלינשטיין

רמי קלינשטיין – הסינרמה לא מפחידה אותו

מאת עופר ניר

ב־27 באפריל יעלה רמי קלינשטיין לבימת הסינרמה, לבכורה התל־אביבית שלו. צריך, כמובן, לסייג ולהזכיר שרמי קלינשטיין אינו טירון גמור על הבמה וכבר עשה את הסטאז' שלו כאשר ניגן קלידים בהופעה של דני בסן ושרון ליפשיץ. אבל סינרמה? זה חדש בשבילו, חדש לקהל. שקנה את תקליטו „ביום של המצבה" ביותר מ־20 אלף עותקים והעניק לו את הזהב המיוחל. מחות, אמנם. מריטה אבל יותר. הרבה יותר, מכמה זמרים אחרים.

הסינרמה לא מפחידה אותו, והוא יודע ששאר ההופעות יהיו באולמות קטנים יותר. „לא צוותאות, אין אפשרות. „לא עשיתי תקליט ל„צוותא', בכל האמור לחומר שמופיע בו", הוא אומר. „בעתיד, אני חושב שארצה לנסות חומר כזה. אבל השירים במופע הזה אינם אינטימיים. לא לקהל של 150 איש. אני לא רוצה להגיד בומבאסטי, אבל חמישה איש — אנחנו על הבמה — זה לא בשביל צוותא".

אנחנו, פירושו קלינשטיין בקלידים (ושירה, כמובן שירה), משה לוי במערכת קלידים נוספת, נאור דיין, חבר ותיק, מנגן גיטארות. אלון הלל יתופף וצוף פילוסוף מנגן באס. יחד, אולי לא באותו הרכב בדיוק ואולי בתוספת נגנים, תעבור הלהקה הזאת לנגן במופע של ריטה, לכשיוחלט להעלותו על הבמה. זה יקרה, כפי הנראה, בחודש יולי, זמן קצר לאחר שייצא אלבומה העברי, השני.

במבי, זה שעשה את התאורה לשלמה ארצי והיתה לו יד, ויותר מזה, בהצלחת הדימוי האחר שלו — יעשה את המלאכה גם במופע הזה. „אבל, קלינשטיין רוצה להדגיש, זה לא הולך להיות בומבאסטי. במבי זה לא רק שלמה ארצי. כולנו רצינו בו. מכירים אותו, העניין החברתי חשוב לנו מאוד. חשוב שנרגיש נוח זה עם זה".

„אש על הבמה", כך ייקרא המופע שלו. יושמעו שמונה שירים מתוך התקליט ועוד שבעה חדשים. מכובד מאוד, הוא אומר, מרוצה מכמות החומר הטרי. את „שבועה", הדואט שלו עם ריטה, לא כללו בהופעה. „אין לי אותה על הבמה וזה קצת קשה", הוא מחייך. היא תהיה מיוצגת, איך שלא יהיה, בשיר חדש שכתבה לו, „מטומטם עליך", נשמע מבטיח.

„השירים מן התקליט נשמעים כל כך טוב על הבמה..." קלינשטיין נלהב. „צריך רק לעלות ולנגן. יש שירים מסויימים שקיבלו מן נוסף בהעברה לבמה, הם נשמעים חיים יותר. אם תרצה. אבל, כללית, החומר כולו נשמע טוב ואני מדבר כרגע על חזרות, עוד לא כתוב את התגובה של הקהל".

חשוב לו להדגיש שאין מדובר כאן במופע של זמר כוכב וארבעה מלווים, מדובר בהרכב. בלהקה אחת וכך הוא רוצה שהקהל יתייחס אליה. אם הוא נרגש לקראת המופע הראשון, קשה לראות את זה. הוא מקווה לטוב ואובייקטיבית, אין סיבה שלא יהיה כך. חומר טוב, נגנים טובים, הפוטנציאל קיים וכעלות ייחשב להפתעה לא נעימה.

„בפעם הראשונה מוטלת עלי האחריות הזאת, לעמוד במרכז הבמה, לשיר לקהל שבא לראות אותי" הוא מסיים, לפני שובו אל אולם החזרות בקיבוץ שפיים. „אני מקווה לעמוד בכך, לפחות מבחינת הדרישות שאני מציב בפני עצמי. לאט לאט, אני מתרגל לזה."

הנשים חברותיות יותר

30 אחוז נשים לעומת רק 14 אחוז גברים יוצרים קשרי חברות של ממש עם אנשים מן הסביבה הקרובה לבית. עולה מסקר של עוזר פלדי ומקס וולפסון, מן היחידה לתכנון ערים במשרד הבינוי והשיכון, שהקיף שבע שכונות ירושלמיות, חלקן חדשות־יחסית.

בעזרת תצפיות וכן שאלונים מצאו עורכי הסקר, כי גברים ונשים בשיעור שווה 41 אחוז אומרים שלום לאנשים בסביבת ביתם, 23 אחוז נשים ו־21 אחוז גברים אינם יוצרים שום קשרים עם הסביבה, 44 אחוז נשים לעומת רק 32 אחוז גברים יוצרים היכרויות. הכוונה להיכרויות שאינן כוללות הזמנה הביתה, שלא כחברות שבה מדובר בחברות ממש.

הסקר, שנושאו „סביבת המגורים כזירה של התרחשויות וקשרים חברתיים", הוצג בכינוס הסוציולוגי האחרון באוניברסיטה העברית, ומטרת עורכיו הייתה למצוא את קשרי הגומלין בין צורות שונות של המרקם הסביבתי לבין העוצמה והאופי של האירועים בחיי יומיום, והקשרים החברתיים הנוצרים בסביבת המגורים. הם בחרו בשבעה סוגים של מרקמים שכונתיים, כלומר, צורות בנייה שונות.

נמצא, כי בשכונה שבה הבתים בנויים בשיטת הדור החדש של „דגם חצרות", כלומר רצף מבנים תוחם ומגדיר היטב בתוך חצר את השטח הפתוח במרכזם, תוך שילוב הרוק של החצר עם צירים לתנועה רגלית, יש עוצמה רבה יותר של התקשרויות חברתיות. גורם אחר הוא ותק נמוך של השכונה. כאשר התושבים נכנסים לגור בבתים חדשים, הם נפנים ליותר מן הרגיל לקשרים חברתיים לשם קליטתם במקום. יש להניח, שלאחר זמן מביא עמו המשך המגורים במקום החדש אמות־מידה סלקטיביות יותר באשר להתקשרויות. גורם נוסף הוא מגורים בקומות קרקע או קומות נמוכות, המעוררים יותר התקשרויות.

המצב השכיח ביותר ביצירת קשרים סביב הבית הוא אמירת שלום והכרויות. זהו „יחס אורבני", המשלב נכונות לתקשורת ועם זאת שמירה על מרחק מסויים בין המתקשרים, דבר אופייני לעיר גדולה, אך מתבטא יותר בירושלים שלה אופי מופנם ומאופק יחסית. (כותבת שורות אלה, היושבת בירושלים זה עשר שנים, היתה מוסיפה מנסיונה גם את גורם האקלים, המכתיב שהייה מועטת יותר בחוץ מאשר בשפלה, בגלל מזג האוויר ההררי והקר).

רמת השכלה משפיעה אף היא על קשרים עם הסביבה. בעלי השכלה גבוהה — בין גברים בין נשים — נוטים פחות להתקשרויות. גם משפחות גדולות כמשפחות, יוצרות קשר פחות עם הסביבה. אך הנשים שבמשפחות אלה מרבות לקשור קשרים חברתיים. ככל שצעירים יותר שוהים יותר בחוץ. בני־5 עד־14 מהווים יותר ממחצית השוהים בסביבת הבית.

מרים גורן

כך נבחרו מלכות אבוקדו

במשך כל החורף התבקשו מאזיני התוכנית הפופולרית „סטודיו מס. 1", לשלוח מירשמים למאכלי אבוקדו. התחרות אורגנה על־ידי מועצת הפירות. באמצעות משרד הפרסום „אלפסתאני" (מקבוצת אריאלי לתקשורת) וקול ישראל בערבית. צוות שופטים, המורכב מעקרות בית מומחיות בישול, נציג מסעדת „מונטה קרלו" בעכו, נציגי מועצת הפירות וחברת הפירסום, בחר מדי חודש את המלכה התורנית. בראש הצוות עמד יצחק בן עובדיה, מנהל תוכניות ברדיו בערבית, שבהתחלה לא התלהב מהרעיון לעשות פירסומת חינם. אבל כשהשתכנע נוכח שהיה כדאי.

המירשמים זרמו בשטף, ממדינת ישראל ומהשטחים — ניתן היה לאמוד בעזרתו את מידת הפופולריות של התוכנית בכל איזור. הגיעו 20 מכתבים ממצרים ואחד מירדן, שבו מבקשת הכותבת להעביר את הפרס — אם תזכה בו — לקרוביה בעזה. בסך הכל התקבלו, במשך שלושת חודשי המבצע, 5000 מירשמים, 20 אחוזים מהם — מגברים.

שלוש המלכות שנבחרו הוכתרו רשמית בטקס מיוחד, שכלל ארוחה רצינית, במסעדת „יונס" שביפו. היו אנשים חשובים, היתה התקשורת, והגברת נגואה בסיוני, רעיית השגריר המצרי, שהעניקה לזוכות את תעודת המלכות דמוי „רוזטה" ירוקה (מעין פרח שטוח עם סרטים, שקושרים לסוסים הזוכים בתחרויות חשובות), נתנה בתמימותה גם הצהרה פוליטית, כהביעה משאלה, שהתחרות הבאה תערך במצרים. עזרא מאיר, מנכ"ל מועצת הפירות היה קצת נבוך, אבל מיהר להסכים אתה, כן, הוא מאוד ישמח אם המצרים ייחדשו את יבוא האבוקדו, שהופסק עם פרוץ מלחמת הלבנון... בינתיים הקשר בין אבוקדו ומצרים — פרט לגברת בסיוני — הוא בהצגת פרי זה, בתערוכה חקלאית בקהיר ובפרסים למלכות: נסיעה — עם בן־זוג — למצרים, כולל אירוח בן שבוע.

גם המלכות היו קצת נבוכות מהרעש סביבן ומהבזקי המצלמות. אבל נשאו זאת בגבורה, כשהן אלגנטיות, מטופחות, חייכניות, כאילו זה עתה יצאו ממכון יופי ומספרה. עאידה אליאס זבאנה, בת 45, היא מורה מעזה, באסמה זוהדי אל חלילי, בת 42, מרמאללה, היא אם ל־12 ילדים והצעירה (24) מבין המלכות, האלה עלי קאסם עתאמנה אם לשניים, היא תושבת כפר רנה, שבגליל העליון. האם רק במקרה מייצגת כל אחת אזור אחר?

אצל „יונס" הוגשו למוזמנים הרבה נאומים והרבה הקדמות (מאזה), שהמסעדה מתפארת בהם וכמנה עיקרית — שלושת המאכלים של אבוקדו, שזיכו את הגברות בכתר. כשנשאלו המלכות האם זה מה שהן מכינות בבית, חייכה אחת מהן, קצת במבוכה, והודתה שזה דומה, רק בלי הטעם הביתי.

עכשיו התנצלות: כל זה, התחרות, הטכס והחפלה, קרו לפני יותר מחודש. הבטיחו לי תצלומים של המלכות. כי אכן מגיע להם פירסום. לא שלחו עד היום. החלטתי, שזאת לא סיבה לגזול מהקוראים את השאנס לנסות אבוקדו מלכותי.

צב"ש

אבוקדו כיד המלכה

„סינייה" עם אבוקדו

המירשם של האלה עלי קאסם עתאמנה.

ל־6 מנות: 1 ק"ג אבוקדו בשל; 1 ק"ג תפוחי אדמה; 1/4 ק"ג בשר אדום טחון; 50 גרם צנובר; 100 גרם פיסטוק חלבי; כ־200 גרם זיתים ירוקים, חתוכים לרצועות דקות, מעט מרגרינה; מלח; פלפל שחור; אגוז מוסקט.

מבשלים את התפודים. בינתיים מטגנים את הבשר במעט מרגרינה. מורידים מהאש. מטגנים את הצנוברים והפיסטוקים עד שיזהיבו ומערבבים עם הבשר. מתבלים במעט מלח, פלפל ואגוז מוסקט. מוסיפים את הזיתים. מקלפים את האבוקדו. מועכים את התפודים המבושלים עם האבוקדו. מתבלים במעט מלח ופלפל, מי שרוצה — יוסיף מעט שום כתוש ושמן זית. משמנים תבנית אפייה בשמן. משטחים בתבנית מחצית מהעיסה, עליה — שכבה של בשר ופיסטוק ומכסים בשכבה שנייה של תפודים ואבוקדו. מקשטים בפיסטוק חלבי ומכניסים לתנור ל־30 דקות. מגישים חם עם סלט ירקות.

אבוקדו ממולא בשר ואגוזים

מירשם של באסמה זוהדי אל חלילי

4 אבוקדו; 300 גרם בשר אדום, חתוך לקוביות קטנות; 125 גרם בצל; 150 גרם אגוזי פקאן; 125 גרם אגוזי לוז; 12 גרם צנובר; פטרוזיליה; מלח; פלפל שחור; אגוז מוסקט. רוטב טחינה עם מיץ לימון.

קוצצים את הבצל, מטגנים על אש קטנה יחד עם הבשר. מוסיפים תבלינים ופטרוזיליה ומערבבים. מורידים מהאש. מטגנים את הצנובר והאגוזים. מוסיפים לבשר ומערבבים. חוצים את האבוקדו לאורך, מוציאים את הגלעין וממלאים במלית. מסדרים בתבנית אפייה, מכסים ברוטב טחינה ומכניסים לתנור חם לשתי דקות. מגישים חם עם אורז מקושט באגוזים ושקדים.

מקלובה עם אבוקדו

המירשם של עאידה אליאס זבאנה

המקלובה היא תבשיל, המבוסס על שכבת בשר וירקות, שעליה מוסיפים [illegible] ולאחר הבישול הופכים את הסיר [illegible] גדול, כך ששכבת הבשר היא למעלה.

2 אבוקדו; 1/2 ק"ג בשר אדום לקוביות; 2 כוסות אורז; [illegible] בצלים בינוניים; 3 עגבניות; 1 כפית כורכום; שמן לטיגון; מלח; פלפל שחור; אגוז מוסקט. 2 כפות מרגרינה.

חותכים את הבצל לקוביות קטנות ומטגנים בשמן עד שיזהיב. מורידים מהאש. מטגנים את קוביות הבשר מכל הצדדים. מוסיפים מים, מכסים את הסיר ומבשלים על אש קטנה עד שהבשר מתרכך קצת. מוציאים אותו מהמים, מערבבים עם הבצל ומוסיפים תבלינים. פורסים את העגבניות לרוחב לפרוסות בעובי של 1 ס"מ. מסדרים את הפרוסות בתחתית סיר משומן. מעל העגבניות משטחים את הבשר והבצל. שוטפים את האורז ושמים על הבשר. מכסים במים, שבהם בושל הבשר, (ואם יש צורך — מוסיפים), מתבלים ומרתיחים על אש גדולה. מקטינים את האש, מכסים את הסיר, וממשיכים לבשל עד שהאורז מוכן. לקראת סוף הבישול קולפים את האבוקדו, חותכים לקוביות, מערבבים מעט עם האורז ומורידים את התבשיל מהאש. הופכים את הסיר בזהירות על כלי הגשה. מקשטים בעיגולי אבוקדו ומגישים חם עם יוגורט קר.

ראש המלכה האפריקנית

זו כבר השנה השנייה, שאנחנו מתהלכות בבגדים בהשראת הסרט: „זכרונות מאפריקה". ועכשיו נוספה עוד תספורת. לא ה„אפרו־לוק". שיער קצר מאוד מתולתל, המקנה לראש צורת כדור מנופח שחור. הפעם הממציא הוא הספר הגרמני קלאוס פטר. אשר הגיע בהתאם להזמנת חברת וולה לישראל. התספורת, לפי דבריו: מלכה אפריקנית. השיער ארוך, תלתלים גדולים המסתדרים כגלים. אם אין תלתלים טבעיים, קלאוס פטר מציע סילסול תמידי, ואפילו משאיר חלק מן השיער ללא תלתלים, כדי לעצב תספורת א־סימטרית. צבע השיער גם כן מושפע מן הגוף האפריקני. גווני חול, בז', חום ואפילו אדום.

פטר מציע לשלב גוונים שונים, ובמקרה ואין השיער ארוך די הצורך, לחבר על־ידי זו קטן, צמה ארוכה. שיער ארוך נשי יותר, אומר קלאוס, ולמרות שהיום התספורת הקצרה אופנתית מאוד ונוחה מאוד, במיוחד בחודשי הקיץ. אומר קלאוס, שהאשה הישראלית אוהבת את שיערה ארוך. אומרים, שהוא יודע כי הוא ספר הבית של וולה, ומסתובב בכל ערי העולם, כדי ללמוד ולהציג מה חדש ומה יפה.

חיה יוסף

זה מה שיש

שוויון המינים במגזר הערבי

משרד החינוך והתרבות פתח סמינר מהפכני ראשון מסוגו, במגזר הערבי בישראל, שיעסוק בשוויון בין בנים ובנות בחברה הערבית. הסמינר יימשך כחמישה חודשים ויתקיים בסמינר הממלכתי למורים ולגננות ערביים. בחיפה: הסמינר אורגן ביוזמת הוועדה למעמד האשה במערכת החינוך בראשות הגברת זהבה מלכיאל. מנהלת אותו הגברת מג'דה סרוזי. משתתפות בו 30 מורות וגננות ערביות. בסמינר ידונו וילובנו נושאים הקשורים למתן הזדמנות שווה לבן ולבת, הפסיכולוגיה של הבת, האשה והחינוך המיני ודימוי האשה הערביה בספרות ובאמצעי התקשורת. סמינרים דומים נערכו כבר בקרב מחנכים יהודיים — מוסר דובר המשרד.

סדר באמבטיה

פטנט נחמד ושימושי מציעה חברת הלן קרטיס כדי לסדר את התמרוקים שבחדר האמבטיה. זהו מתלה בעיצוב מעוגל ובו ארוזים מוצרי רחצה: סבון, גזול לפנים ולידיים, שמפו, מעצב שיער — הכל, כמובן, תוצרת הפירמה. המוצרים ארוזים ביחד עם ספוג רחצה צבעוני ונמכרים עכשיו במבצע, במחירם הבסיסי, למי שקונה את המתלה תמורת 20 ש"ח.

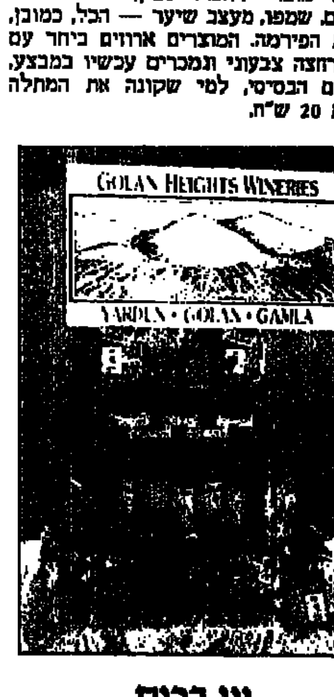

יין בכוס

פעם כשרצית לשתות יין במסעדה הזמנת בקבוק שלם. בשנים האחרונות התפתחה בעולם מגמה של „כוס יין". אולי כהשפעה הפלבית של הפאבים למיניהם. בתי־המלון והמסעדות נכנעו, אבל לא לגבי יינות יוקרתיים. מאלה ניתן להזמין רק בקבוק שלם ובצדק, כי לאחר שפותחים אותו — טעם היין אובד, ולעולם אין לדעת אם עוד מישהו יזמין ממנו כוס באותו יום. הפטנט שפותר את הבעיה נקרא Vine Despencer ותפקידו לשמר את היין אחרי פתיחת הבקבוק. המכונה עובדת על בסיס חנקן. היא מוציאה את החמצן מהבקבוק ושומרת על טריות היין. היא נראית כמו מקרר־בר ובהזדמנות זו גם שומרת על הטמפרטורה הרצויה של היין.

לאחרונה הביאה חברת יקבי־הגולן כמה מכונות כאלה בשביל בתי־מלון יוקרתיים. הן משמשות, כמובן, את יינות הגולן — ירדן, גמלא וכו'. ומי שרוצה — פשוט מזמין כוס יין אחת. לראשונה, הוצגה המכונה במלון הילטון והביקוש ליינות הגולן עלה בצורה משמעותית. מחיר המכונה כ־3000 דולר. לא משהו לבית פרטי, גם לא לחדר אוכל צבאי, המגיש ישקרנושן פעמים בשנה.

אצבעות ממולאות קרם

חדש בשוק, לילדים: חטיף בשם „חלב לי" דוגמת „אצבעות" במילוי קרם וחלב. נמכר בקיוסקים תמורת 58 אגורות. לצד „חפלה" — אפיפית (ופלה) בת 60 גרם, הכוללת 6 „אצבעות" ממולאות בקרם (יש 4 טעמים), ומחירה רק 41 ו־43 (מילוי שוקולד) אגורות. ועוד חדש — שוקולד ממולא בקרם תפוחי עץ. הכל של עלית.

כלים חד־פעמיים למקרוגל

מודיעים לי, שגם לישראל הגיעו כלים חד־פעמיים לתנור מקרוגל. שבו, כידוע, אי אפשר להשתמש בכלים מצופים אלומיניום. בעולם זה לא חידוש, עכשיו גם אנו ככל העמים. קוראים לזה „כליגל" והם עשויים מחומר מיוחד, אל תשאלו אותי איזה. הטוב שבפטנט הוא שניתן גם להקפיא בכלים אלה את המזון ואחר כך — ישר לתנור. אפילו לשולחן, כי צורתם נאה. מבטיח יעוז פרץ. מנהל השיווק של מפעל „הגביע" בבני ברק. אין לי מושג אם הם מייצרים את ה„כליגל" או מייבאים. גם לא משנה לי. הכלים נמכרים ברשתות השיווק, עכשיו במחיר היכרות מיוחד. פחות מ־3 ש"ח אריזה של כלים אחדים, הכמות ביחס הפוך לגודל.

תלושים לאכסניות נוער באנגליה

תלושי „סע וטייל כאוות נפשך" הוצגו לאחרונה על־ידי אכסניות הנוער של בריטניה. במחירים של 33 ליי"ש ל־7 לילות, 65 ליי"ש ל־14 לילות ו־95 ליי"ש ל־21 לילות. כל תלוש מבטיח מקום לינה באחת מאכסניות נוער. והן משמשות את המטיילים ברכב, באופניים וברגל. לצורך המבצע הוציאה החברה חוברת עם רשימת האכסניות, וכל הפרטים לגבי השירותים שהן מעניקות.

ביצים — רק שש

מקו־אופ הריבוע הכחול מודיעים בגאווה שמאז חזרו אצלם לשווק את הביצים באריזות של 6 עלו המכירות באופן משמעותי. כזכור פעם נהגנו לקנות ביצים בתפזורת. הן נשברו לעתים קרובות. אחר כך עברו לתבניות בנות 6 ביצים, מקרטון, וכולם התלהבו מזה, בפרט הגננות שניצלו אותן לפיתוח יצירתיות הילד. פתאום, ללא הודעה מוקדמת, נעלמו מהרשתות התבניות הקטנות ואת הביצים מוכרים באריזות כפולות של 12 ואף של 18. בחנויות מכולת, אפשר לקנות בתפזורת, אפילו אחת, אבל ברשתות עברו לתריסר, בהחלט לא בסדר לגבי אנשים בודדים, הסובלים מעודף כולסטרול. שצורכים חצי תריסר ביצים בחודש. מה עושים בקו־אופ? חזרו לאריזות של שש: הידעתם מי היהודי מאושר? כשהוא מאבד ומוצא. אגב — קו־אופ: במסגרת מדיניות הרחבת קו מוצרי הנותג הוסיפו קפה נמס קו־אופ 200 גרם, בצנצנת זכוכית. נמכר תמורת 5.75 ש"ח ובחנויות הרווחה של הרשת 10 אגורות פחות.

מדריכים לצרכן

הרשות להגנת הצרכן פתחה במבצע פירסום חוברות „מדריך לצרכן", חוברות קטנות, מאויירות, צנועות, אבל עוסקות בדברים חשובים. אחת מהן, בעריכת ד"ר יורם מלבסקי, עוסקת בהרעלות מזון — מה הן וכיצד ניתן למנען. אחרת — „צעצועים בטוחים". החומר הוכן על־ידי רות קרינגל והצעצועים נבדקו במכון התקנים הישראלי. להשיג במשרדי הרשות ובמועצות הפועלים, אצל פעילי הצרכנות.

לצלצל מהבית ולחייב את המשרד

פטנט לעצמאיים, החייבים לנהל שיחות טלפון ארוכות ורחוקות מהבית ומס ההכנסה לא מכיר בהן כהוצאות עיסקיות. ובכן מכשיר המכונה קולפקטון מאפשר לטלפן מהבית ולחייב את המשרד. יעקב סולן, מנהל חברת סולן תקשורת, שפיתחה את המכשיר מסביר, שהדבר מתבצע באמצעות קוד, שאינו מאפשר לאנשים זרים לנצל את הפטנט ויש עוד כל מיני צ'ופארים מעניינים. לא נראה לי שמישהו ירוץ לקנות, מבלי לבקש הסבר מדוייק ביותר, רק שתדעו שיש דבר כזה.

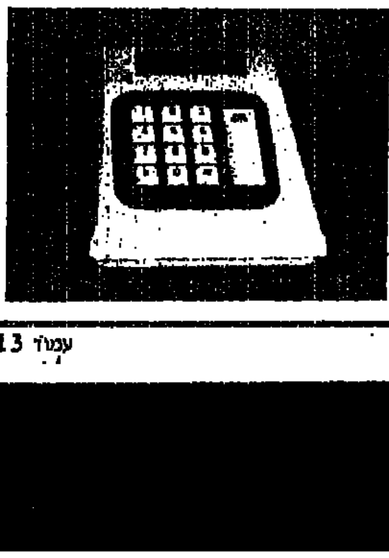

מערב־גרמניה זכתה בטורניר־האביב בלוזאן

ישראל במקום השביעי הביסה את שוויץ 0:3

● כדורעף

מאת יצחק ויסהוף, מיוחד ל"על המשמר"

נבחרת הכדורעף של ישראל דורגה במקום הז' בטורניר־האביב בשוויץ, לאחר שגברה במשחקה האחרון בלוזאן על שוויץ — 0:3 (5:15, 9:15, 5:15). המשחק ארך 70 דקות.

לאחר הפסדים בבית ו־8 לשבדיה (3:0) ולתורכיה (3:1) עלו הישראלים למשחקם האחרון בשאפתנות רבה לגמול לשוויצים על נצחונם בשלב הראשון — 3:2, במשחק רווי שערוריות.

אמיר אקרמן ורפי רולניק גילו משחק מעולה. אורי חבר, בקבלת כדורים, ואליעזר כגן, במשחק קרקע הוציאו את העוקץ ממשחקם של השוויצים. גיל פישל והמוסר עמיחי ברם השלימו שישייה מוצלחת.

שפט הספרדי פרנצסקו פארלי, לעיני 600 צופים, בלוזאן.

מאמני הנבחרת, מאיר כץ וגיורא הלפרין, יחד עם השחקנים, היו בסיום תמימי־דעים שהנבחרת מיצתה את כוחה והעניקה "פייט" טוב ליריבותיה.

הישראלים קיבלו הזמנות להופיע בטורנירים בפורטוגל, נורבגיה ואוסטריה.

מערב־גרמניה זכתה בטורניר־האביב בנצחה בגמר את ספרד — 1:3. בחצי־הגמר גברה גרמניה על יוון — 0:3, וספרד על שבדיה — 1:3.

הדירוג הסופי: 1. מערב־גרמניה; 2. ספרד; 3. שבדיה; 4. יוון; 5. תורכיה; 6. פורטוגל; 7. ישראל; 8. שוויץ; 9. פינלנד; 10. נורבגיה; 11. דנמרק; 12. צרפת ב'; 13. אוסטריה; 14. אנגליה; 15. גיברלטר.

הנשים ללא נצחון

נבחרת הנשים של ישראל בכדורעף שהשתתפה בטורניר־האביב בשבדיה סיימה במקום ה־15, האחרון, בלי שהשיגה נצחון אחד.

ישראל נוצחה בשני משחקיה האחרונים ע"י אנגליה — 3:0 ולוכסמבורג — 3:2 (16:14, 16:14, 10:15, 14:16, 16:14). במערכה החמישית הוליכה ישראל 0:10 — ונוצחה.

בטורניר זכתה מערב־גרמניה, שניצחה בגמר את פינלנד.

הצעה לכגן מ...ארגנטינה

אליעזר כגן לא יחזור הערב עם הנבחרת ארצה. הוא ייצא לצרפת ולאיטליה כדי להיבחן מאחר שברצונו לשחק בעונה הבאה באירופה.

הקבוצה הצרפתית מונפלייה (מקום שלישי בליגה) מבקשת את שירותיו, וכן הוצע לו לשוב לקבוצתו האיטלקית, ואלי זאבאן.

כגן קיבל גם הצעה מארגנטינה לשחק בקבוצת ריבר־פלייט, אותה יאמן בעונה הבאה היהודי אודלשטיין, שאימן באיטליה את קבוצת מונר־רייקס.

שישה הפסדים לנוער בהונגריה

נבחרת הנוער של ישראל בכדורעף, שערכה מחנה־אימון בהונגריה, נוצחה בכל ששת משחקיה, ע"י קבוצות מהליגה הלאומית הבוגרת של הונגריה.

הישראלים נוצחו ע"י הנבחרת הלאומית של הונגריה — 3:0, טונגסטרם — 3:0 ו־3:2; ואשאש — 3:1; סגד — 3:1 וחברת הרכבות — 3:2.

השחקנים המצטיינים היו: ירון טרייבנר, אילן חמו וטלי כהן.

קווין מוראן ממנצ'סטר־יונייטד (משמאל) מול איאן ראש מליברפול במשחק הליגה האנגלית אתמול. מנצ'סטר ניצחה — 0:1. (צלום: איי.פי.)

אם לא יודחו ההנהלה והמאמן:

אוהדי מכבי חיפה קוראים להחרים המשחק עם מכבי ת"א

מאת יוסף גלזר

בקריאה לאוהדי מכבי חיפה להחרים את משחק הליגה הלאומית הביתי בשבת, נגד מכבי ת"א — יצא אתמול "ועד הפעולה" של חוג אוהדי מכבי חיפה, שהתכנס ל"עצרת חירום", וקיים מסיבת עתונאים.

בין המתכנסים היו שני רופאים בבית־חולים רמב"ם, ד"ר חיים עורלנצקי וד"ר יוחאי אדירי; סגן מנהל נמל חיפה יהודה כהן; עו"ד ישראל ענבר ועשרות אוהדים, בהם בעלי חברות, אנשי עסקים, בעלי מקצועות חופשיים וסתם "עמך".

הוועד תובע להדיח לאלתר את הנהלת מחלקת הכדורגל של מכבי חיפה ואת המאמן שלמה שרף. הם טוענים שפיטור שורה של מחדלים שלטענתם הובילו את הקבוצה למצבה הנוכחי. הוועד קרא לכונן הנהלה חדשה שתכלול אנשי מקצוע ושחקני עבר, כאשר מינויו של המאמן ד"ר דוד קשטן, המיועד לאמן בעונה הבאה, אינו תקף, לטענתם, משום שלהנהלה הנוכחית אין זכות לקבוע דברים לעונה הבאה. "לא נקבל את קשטן כמאמן" — טענו ראשי החוג, המתכוננים לעמוד בשבת בפתח שערי האיצטדיון בקרית־אליעזר ולשכנע אוהדים לא להיכנס למגרש.

יו"ר אגודת מכבי חיפה, רפאל אסנין, הגיב בביטול על קיום הכנס ואמר: "לא כל שניים וחצי אוהדים יכתיבו לנו מה לעשות".

מרנשטיין הדיח את גליקשטיין בטורניר־ירושלים

● טניס

מאת יצחק אשל

שתי הפתעות גדולות נרשמו אתמול בסיבוב הראשון של תחרות הפרס־הגדול בטניס בירושלים. בועז מרנשטיין גבר על שלמה גליקשטיין 1:8, 7:6, 6:8. המשחק נמשך כשעתיים. יש לציין שגליקשטיין הופיע כשאינו בקו הבריאות.

את ההפתעה השנייה רשם אוהד וינברג כשגבר על רביב וידנפלד, אלוף התחרות הבין־לאומית לנוער — 6:2, 7:6.

גלעד בלום, המדורג מספר 1, גבר על טומי טון מארה"ב — 6:4, 6:2; שחר פרקיס ניצח את דמיניק מאיטליה — 6:1, 6:2; סולווד מאנגליה גבר על יובל קרוצ'י מירושלים — 7:6, 6:2; עמית נאור ניצח את אורי קרמר — 6:1, 7:6; אילון טיני, שנכנס לתחרות רק לאחר שאחד המתחרים חלה ולא יכול היה להשתתף, גבר על ממי מאיטליה — 3:6, 7:6, 6:4.

היום יתקיימו משחקי שמינית־הגמר.

ויינברג ואבישי ניצחו בטניס לנכים

במרכז הספורט לנכים של אילן ברמת־גן נערך בסוף השבוע טורניר טניס לנכים על שם הדרה עמר ז"ל.

במקום הראשון בין הבנים זכה אבי ויינברג מפתח־תקוה, שגבר בגמר על הירושלמי יוסי נחום — 6:4, 7:5. בין הבנות זכתה תיקי אבישי מתל־אביב שניצחה בגמר את אילנה לשם מירושלים — 6:3, 6:4.

ארבעה ניחשו 14

ארבעה משתתפים ניחשו בשבת את כל 14 המשחקים בטוטו וכל אחד יקבל 150 אלף ש"ח.

189 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 1040 ש"ח; 2670 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 73.50 ש"ח; 22017 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 8.70 ש"ח. לאור ריבוי הזוכים לא יחולק הפרס החמישי ויועבר למחזור הבא.

סטיאוה בוקרשט — אלופת רומניה

קבוצת סטיאוה בוקרשט זכתה בפעם ה־18 באליפות רומניה בכדורסל לאחר שניצחה במשחק המכריע את דינאמו בוקרשט — 91:93.

המשחק נערך באולם נייטרלי, בפלוקשאני.

ישראל שלישית בטורניר־שוויץ ניצחה את פורטו מפורטוגל 0:1

שרות "על־המשמר"

בלינזונה. — נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל דורגה אתמול במקום שלישי בטורניר הבין־לאומי בבלינזונה, שוויץ, לאחר שגברה על פורטו מפורטוגל — 0:1.

את שער־הנצחון כבש רונן חרזי במחצית השנייה.

כיום ראשון נוצחה ישראל ע"י קבוצת הנוער של אינטר מילאנו — 1:0.

● כדורגל

קודם־לכן, בבית המוקדם, הכניעה ישראל את נוישאטל משוויץ — 0:2, וסיימה 0:0 עם קבוצת הנוער של ארסנל.

בעקבות נצחונה על ישראל עלתה אינטר לגמר ותתמודד היום עם קבוצה איטלקית אחרת, רומא.

הנבחרת תשוב מחר ארצה.

מכבי ישראל – במקום השמיני

נבחרת הנערים של מכבי ישראל סיימה במקום השמיני בטורניר הכדורגל בסאן־מאלה, צרפת, לאחר שנוצחה אתמול ע"י דנמרק — 1:0.

שלשום, במשחק הקובע בבית המוקדם, הובסו נערי מכבי ישראל ע"י פורטוגל — 3:0.

משחקי השלמה בליגה לנוער בכדורגל

הפועל פ"ת — בני־יהודה ת"א 0:1; הפועל רמת־גן — הפועל ת"א 0:1; הפועל חיפה — מכבי יפו 1:4; הפועל באר־שבע — הפועל ירושלים 1:2; הפועל חדרה — בית"ר ירושלים 1:2.

● כדורסל

הררי יוחתם כמאמן מכבי חיפה

מאת יוסף גלזר

מאמן הכדורסל מעפולה, יוסי (בוילר) הררי, יוחתם מחר כמאמן קבוצת מכבי חיפה בעונה הבאה, במקומו של מנחם גרשון.

הררי, מאמן נבחרת הקדטים, שסיים שתי עונות אימון מוצלחות באליצור נתניה, יסתייע בעוזרו בנבחרת הקדטים, משה גרשון, או בעוזר־מאמן מכבי חיפה העונה, אריק שיבק.

נראה כי ריצ'י ג'ונסון ימשיך להופיע בקבוצה, ואילו ג'ון פלאודס יוחלף.

גבעת־חיים – מכבי ת"א במשחק מכריע

מאת יוסף חבס

המשחק השלישי והמכריע בחצי־הגמר של הפליי־אוף לנשים בכדורסל יערך הערב ב־8 בגבעת־חיים, בין הפועל גבעת־חיים ומכבי תל־אביב.

לשורות הפועל גבעת־חיים תשוב ככל הנראה הכוכבת זיוה רון, שנפצעה ברגלה במשחק ההפסד של קבוצתה למכבי ת"א בכפר־הירוק — 78:56. במשחק הראשון ניצחו שחקניות גבעת־חיים — 78:81.

המנצחת תשחק ביום חמישי במשחק־הגמר הראשון בפליי־אוף מול אליצור תל־אביב, באולם האוניברסיטה ברמת־אביב.

ישפטו הערב: זאב נוימן ואריק זילברברג.

הערב – גמר אליפות הנוער

המשחק השלישי והמכריע באליפות הנוער בכדורסל בין קבוצות מכבי ת"א ומכבי חיפה ייערך הערב ב־8.30 באולם אליצור נתניה.

כל אחת מהקבוצות ניצחה במשחק אחד. מכבי חיפה זכתה במשחק הראשון — 85:87, ומכבי ת"א ניצחה בשני — 104:81.

יאני ואשש הוזמנו ללאומית במשחק נגד העתודה — היום

אלי יאני מהפועל כפר־סבא ואורי אשש מבית"ר ירושלים זומנו ע"י המאמן הלאומי מיליינקו מיהייץ להופיע היום ב־4 ברמת־גן בסגל הנבחרת הלאומית נגד העתודה. שתי הנבחרות יתמודדו ב־19 במאי בשוויץ.

יתר שחקני סגל הנבחרת הלאומית שזומנו הם: אבי רן, דניאל קראיילובסקי, ליאור רוזנטל, ניר קלינגר (מכבי חיפה); כוני גינצבורג, אבי כהן, אלי דריקס, מנשה שמעונוב (מכבי ת"א); אלי אוחנה, אורי מלמיליאן, אבי כהן (בית"ר ירושלים); משה סיני (הפועל ת"א); אפרים רוידי (הפועל באר־שבע); משה איזנברג (בני־יהודה); שלום תקוה (מכבי נתניה) ואבינועם עובדיה (שמשון).

לנבחרת העתודה זומנו: יעקב בלדב, דני גואטה (מכבי נתניה); אופיר שמואלי, מאיר קדוש (בית"ר ירושלים); יהודה עמר, אליאור ברנס (הפועל ת"א); ירון כהן (בית"ר ת"א); דור גורדנה (בני־יהודה); שמעון ביטון (הפועל באר־שבע); רונן שפירא (הפועל חדרה); יעקב כליל (הפועל לוד); חיים לוי (מכבי נתניה) ועופר מזרחי (מכבי חיפה).

פאראגוואי הוענשה

התאחדות הטניס של פאראגוואי הוענשה ע"י איגוד הטניס הבין־לאומי בעקבות יידוי אבנים ע"י הצופים באסונסיון במשחק גביע־דייויס, שהיה בחודש שעבר, נגד ארה"ב.

במשחק זה ניצחה פאראגוואי — 2:3, ועמודה לארח את ספרד בסיבוב הבא. אולם האיגוד הבין־לאומי החליט שהמיפגש בין פאראגוואי וספרד יתקיים על מגרש נייטרלי.

בוסטון — אטלנטה 107:118

קבוצת בוסטון זכתה באליפות האיזור המזרחי בליגת האן.בי.איי. כשניצחה ביום ראשון בערב, במחזור האחרון בליגה, את אטלנטה — 107:118.

כוכב המשחק היה לארי בירד שקלע 37 נקודות.

ד"ר ג'יי נפרד מהליגה עם 24 נקודות בנצחון פילדלפיה על וואשינגטון — 102:108.

תוצאות נוספות ביום ראשון: סיאטל — לוס־אנג'לס לייקרס 104:110; פורטלנד — סן־אנטוניו 134:144; גולדן־סטייט — לוס־אנג'לס קליפרס 85:105.

● כדוריד

כדורידני ישראל זכו בטורניר ליאז'

שרות "על־המשמר"

נבחרת הנוער של ישראל בכדוריד זכתה בערב החג בטורניר בליאז', בלגיה. הישראלים ניצחו בשלושת משחקיהם.

במשחק הראשון ניצחו הישראלים את נבחרת הנוער של ליאז' — 16:18 (7:11). את השערים לישראל כבשו: דיין 5; קושניר 5; אלינב 3; פרוקטר 2; אקרמן 2; עמר 1 ורובינשטיין 1.

ביום ראשון הכניעה ישראל את נבחרת הנוער של בלגיה — 13:20 (7:8). השוער ראובן יספולסקי ממכבי קרית־שרת/חולון הצטיין במחצית השנייה. שערים לישראל: קושניר 6; נחמוני 3; אקרמן 3; דיין 3; עמר 3; טורקניץ 1 ורובינשטיין 1.

במשחק־הגמר ניצחה ישראל שוב את ליאז' — 11:20 (6:11). את השערים כבשו: דיין 5; אקרמן 4; טורקניץ 4; קושניר 3; אילדיס 2; רובינשטיין 1, ועמר 1.

רמה גבוהה צפוייה במשקולות, היאבקות וכדורמיים

עוד 13 יום לפתיחה

נוסף לארבעת ענפי הספורט המוקד — אתלטיקה, שחייה, כדורסל וכדורגל — יהוו ארבעה ענפי ספורט נוספים, הנחשבים ל"קטנים", מוקד משיכה במשחקי הפועל ה־13.

בהרמת־משקולות נרשמו עד כה שש מדינות מחו"ל: גרמניה, הונגריה, שוויץ, קאמרון, בלגיה וצרפת. התחרויות ייערכו במשך שלושה ימים, 7־9 במאי, במתנ"ס תל־כביר.

מתאבקים משתי מדינות מזרח־אירופה, רומניה והונגריה, הנחשבים לטובים בעולם, יטלו חלק בתחרויות. כמו־כן ישתתפו מתאבקים מצרפת, נורבגיה, בלגיה ואל־סאלוואדור. תחרויות ההיאבקות יתקיימו באולם הספורט בנצרת־עלית ויימשכו יומיים (7־9 במאי).

תחרויות הכדורמים ייערכו במשך שלושה ימים (5־7 במאי) בבריכת מכון־וינגייט. בתחרויות יתמודדו שלושה מועדונים: גרמניה, איטליה והונגריה, המובילות בעולם בענף זה.

תחרויות האופניים ייערכו בנצרת־עלית בשיטת "כוכב". ב־5 במאי תיערך תחרות־סיבובים למרחק 60 ק"מ לקביעת סדר הנבחרות ובמשך ארבעה ימים יעברו רוכבי האופניים מרחק של למעלה מ־600 ק"מ כשבכל יום ייצאו מנצרת עלית לכיוון אחר. בתחרויות האופניים יתמודדו נבחרות מתשע מדינות.

מאבק מרתק בליגת העמקים

מאבק מעניין מתנהל לקראת סיום ליגת העמקים בכדורגל. בראש הטבלה, אחרי המחזור ה־23, הלפני אחרון, צועדת תענך עם 35 נקודות. היא מקדימה את רמות מנשה — 32 (משחק חסר) וגית יוסף/ירדנה — 32.

בשבת ניצחה תענך את כפר יחזקאל/חפציבה — 1:7, וגית יוסף/ירדנה סיימה בתיקו 2:2 עם אלונים. משחקה של רמות־מנשה נדחה להשבוע.

שאר התוצאות: הזורע — בני־נעורה 3:5; גזית — גבע 2:1; תל־יוסף — יזרעאל 3:0.

אברטון בדרך לתואר ליברפול וטוטנהאם הפסידו

● הליגה האנגלית

הנער בפסגת הליגה האנגלית בכדורגל עלה אתמול ל־6 נקודות. וזאת בתום משחקי המחזור שהיה בחג־הפסחא. אברטון הבניעה במגרשה את ניוקאסל — 0:3. את כל השערים הבקיע אלן קטריק, ואילו יריבותיה במאבק על התואר, ליברפול וטוטנהאם, נוצחו בחוץ.

האלופה, ליברפול, הפסידה במנצ'סטר, ליונייטד 0:1. את שער הנצחון הבקיע בדקה ה־... פיטר דייבנפורט, כשניצל מסירה של הסקוטי גורדון סטארכאן.

יש לציין שהתוצאה יכלה להיות גבוהה יותר. שוערה של ליברפול, ברוס גרובלאר, עצר כדורים מסוכנים ביותר.

בדרבי הלונדוני ניצחה ווסטהאם את טוטנהאם — 1:2. ווסטהאם הצליחה להבקיע את השער הראשון ע"י הסקוטי פרנק מקאבני. קלייב אלן, בשערו ה־47, השווה. אך לזמן רב... את שער־הנצחון לווסטהאם כבש טוני קוטי בבעיטת־11. זה היה שערו ה־28 העונה.

כנראה שגורלה של מנצ'סטר סיטי לנשור לליגה השנייה נחרץ וזאת בעקבות הפסדה לשפילד וונסדיי — 2:1. זו הפעם העלייה שהסיטי מוליכה במשחק ומפסידה אותו בהפסד.

גם מצבה של אסטון־וילה אינו כבי־רע לאחר שהוכתה בלונדון ע"י צ'רלטון — 3:0.

לניוקאסל, שנוצחה ע"י אברטון 0:3, היה הפסדה הראשון לאחר עשרה משחקים, שתקנה מקרונה הורחק.

ארסנל הכניעה את לסטר — 1:4. טוני אדמס כבש צמד. אלן סמית, שישחק בתום העונה בשורות ארסנל, הבקיע את שער הכבוד ללסטר.

שני שערים הבקיע גם דיקס לזכות קובנטרי, שהכניעה את קווינס־פארק — 1:4, וכדורס הלך סנדרס שכבש צמד לזכות אוקספורד, שגברה על וימבלדון 1:3.

צ'לסי וסאות'המפטון נפרדו בתיקו 1:1. תיקו זהה היה בין נוטינגהאם ונוריץ'.

הטבלה האנגלית

1.	אברטון	37	27־70	78
2.	ליברפול	38	37־65	70
3.	טוטנהאם	36	36־59	64
4.	ארסנל	38	28־51	64
5.	לוטון	37	37־43	62
6.	נוריץ'	38	48־49	61
7.	נוטינגהאם	38	47־59	59
8.	ווטפורד	36	48־59	53
9.	קובנטרי	36	39־42	53
10.	וימבלדון	37	46־48	53
11.	מנצ' יונייטד	37	37־47	51
12.	קווינס־פארק	38	50־44	49
13.	צ'לסי	38	57־46	48
14.	ווסטהאם	38	61־49	48
15.	סאותהמפטון	37	63־63	45
16.	שפילד	37	54־48	44
17.	ניוקאסל	38	59־44	43
18.	אוקספורד	38	63־40	42
19.	לסטר	38	70־51	40
20.	צ'רלטון	38	51־38	37
21.	אסטון־וילה	38	72־38	33
22.	מנצ' סיטי	38	55־32	32

סיכוי קלוש למהפך בפיסגה ובתחתית הליגה הלאומית

"וישמן ישורון ויבעט"...

במקום להוות דוגמה מגלות קבוצות־פאר רפיון ★ מכבי ת"א הוכיחה בפרשת שפיגל־בכר כיצד אין לבחור מאמן ★ הפועל ת"א – החלטה פזיזה בפרשת שווייצר ★ כניעת מכבי חיפה לחצי האוהדים בפרשת שרף עלולה להביא ל"שלטון הרחוב"

מאת ישראל פז

הליגות הבכירות בכדורגל מתקרבות לסיומן. עוד חמישה מחזורים ויוכרע סופית מי תהיה האלופה ומי יהיו שלוש הקבוצות שיירדו לליגה הארצית. נראה שצריך להתחולל מהפך בלתי־רגיל שבית"ר ירושלים לא תהיה האלופה או שמכבי יבנה ומכבי יפו לא יצטרפו לבית"ר נתניה, שכבר ירדה לליגה הארצית. אבל כל עוד ישנו סיכוי תיאורטי — הכל יכול לקרות. בספורט קובע רק הסיום.

נצחונה של בית"ר ירושלים השבת בכפר־סבא (2:3), והתיקו (1:1) בין בני־יהודה ת"א ומכבי ת"א, יצרו פער בן 9 נקודות בפסגה כשב"קופה" נותרו 15 נקודות בלבד. אין ספק, בית"ר ירושלים היא הקבוצה היציבה ביותר העונה בליגה. היא יודעת לנצל היטב חולשות של יריבותיה. למרבה לנצח גם כשלעתים אינה מתעלה. אבל זה סוד כוחה של קבוצת צמרת. אם, אכן, תזכה בית"ר ירושלים בכתר, תהיה זו לה אליפות ראשונה.

בני־יהודה ת"א ראוייה למירב המחמאות. הקבוצה הפתיעה כשלא נוצחה ב־25 מחזורים (11 נצחונות ו־14 תיקו). כיום נותר לה להגן על הישגה יוצא־הדופן, שכן יומרני מדי לחשוב שתצליח להשיג את בית"ר ירושלים.

מה נותר לשתי הראשונות בטבלה עד לסיום העונה?

● בית"ר ירושלים: הפועל ת"א (בית), מכבי ת"א (חוץ); מכבי נתניה (ב); הפועל פ"ת (ח) ומכבי פ"ת (ב). פירוש הדבר, ארבעה משחקים בבלומפילד, שהוא מגרשה הביתי של הקבוצה הירושלמית.

● בני־יהודה ת"א: מכבי נתניה (ב); הפועל פ"ת (ח); מכבי פ"ת (ב); מכבי יבנה (ב) ומכבי חיפה (ח).

יבנה לא ויתרה

מהפיסגה לתחתית: אחת ההפתעות של הליגה — ולאו דווקא הפתעה חיובית — היא הפועל ת"א, אלופת אשתקד, המדורגת אחרי משחקי השבת במקום ה־12, במרחק של 7 נקודות מהקו־האדום. עדיין מזכירים את הפועל ת"א בקשר למאבק הירידה. לא נעים, אבל המציאות אינה מחמיאה לקבוצת כוכבים כמו זו של הפועל ת"א, שיחד עם הפועל באר־שבע ובית"ר ת"א יצטרכו להיזהר מהסתערות של מכבי יבנה ב"פיניש".

עדיין נותרו משחקים בין קבוצות התחתית לבין עצמן, כמו: בית"ר ת"א — הפועל באר־שבע (השבת); מכבי יבנה — מכבי יפו; בית"ר ת"א — הפועל ת"א; הפועל באר־שבע — מכבי יפו; מכבי יבנה — הפועל באר־שבע.

התחתית אינה חסינה. מכבי יבנה, לפי המשחקים שנותרו לה, לא איבדה תקווה. לעומת זאת אפסו, כמעט לחלוטין, סיכוייה של מכבי יפו להינצל, כפי שעשתה בשנים האחרונות. קרוב לוודאי שתצטרף לבית"ר נתניה, שכבר ירדה. אגב, בית"ר נתניה, שעלתה העונה לליגה הבכירה קילקלה במידה רבה את כבוד הלאומית. אפשר להפסיד. זה קורה בספורט. אך נדמה שכל־כך הרבה שערוריות סביב קבוצה טרם היו בלאומית.

חינוך ומסורת

ככל שמשחקי הליגה הלאומית מתקרבים לקיצם כך צצים מקרים חריגים, הנובעים מחוסר גישה נכונה, ואולי גם מהיעדר חינוך מספיק של עסקנים ואוהדים.

בשלושת המקרים שברצוני להעלות מעורבות שלוש קבוצות המשתייכות למועדוני־פאר, שידעו בעבר הישגי־שיא, כמו זכיות בליגה ובגביע.

אתחיל במקרה הטרי של בחירת מאמן במכבי ת"א לקראת העונה הבאה. כל מה שקרה במאבק־המינוי בין גיורא שפיגל ונסים בכר, אינו מתאים למועדון גדול כמכבי ת"א. הוא מתאים יותר ל...בית"ר נתניה. כאשר קובעים ועדה שתקבע את המאמן יש לכבד את המלצותיה, במיוחד כאשר אותו מאמן כבר קיבל הודעה על־כך. ה"מהפך" שאירע בסוף השבוע: הדחתו של בכר, שטרם נכנס לעבודתו, ומינויו של גיורא שפיגל, היה מאוד בלתי־מכובד.

הוא גילה מערכת לחצים ותככים מאחורי הקלעים. שמעתי את יו"ר האגודה, אלדד בוקשפן, בשידור רדיו. בוקשפן מאוד לא שיכנע כשניסה לנמק את בחירתו של שפיגל. היו"ר היה אחד התומכים בו.

אינני רוצה להיכנס לעובי הבעיה, מי טוב ממי: בכר או שפיגל. אבל הצורה בה התנהלו העניינים הותירה כתם על אגודה, שחייבת להוות דוגמא בגלל נסיונה הכביר. שכן מכבי ת"א והפועל ת"א הן היחידות שטרם נפרדו מהליגה הלאומית מאז החלה ב־1932 והשתיים הן בעלות מסורת.

אם הזכרתי את מכבי ת"א בקשר למינוי חסר־רגש של מאמן, הרי שגם יריבתה, הפועל ת"א, לא יכולה להימלט ממילות ביקורת על שהדיחה לפני כמה שבועות את מאמנה דוד שווייצר ויצאה לקרב האחרון שלה, על הישרדותה בליגה הלאומית, עם מאמן־המשנה, בני קונפורטי. היתה זו החלטה פזיזה ואומללה שנבעה מחוסר תבונה של אלה שקבעו את המדיניות. שווייצר לא הצליח העונה. בכך אין ספק, אבל כדאי לא לשכוח מה עשה בעבר למען האגודה, בה שיחק ואימן והוליכה לכתרים. אסור היה להדיחו. היפוכו של דבר. היה צריך לתת לו אשראי להתיר את "פלונטר התחתית" שלו עצמו.

אבל מה לעשות, זו מנטליות של עסקנים שלא הגיעו להפועל ת"א מלמטה, לא צמחו באגודה ופעלו מתוך דחפים ולחצים.

זכרון קצר

המקרה השלישי שייך למכבי חיפה. אמת, סגנית האלופה, כמו האלופה, הפועל ת"א, נכשלה העונה. אבל הקבוצה החיפנית אינה בסכנת ירידה. היא פילסה דרך לחצי־גמר הגביע. לכן מוזר ה"עליהום" של אוהדיה (ואומרים, ב"עידוד" של עסקנים, בעבר ובהווה), התובעים את ראשו של מאמנה שלמה שרף וחברי הנהלתה. הכרוזים שחילקו בשבת בבלומפילד, ובסוף השבוע בחיפה, מוכיחים על נסיון השתלטות של "הרחוב", כי ברגע שאוהדים קובעים מדיניות — כלו כל הקיצין מבחינת הקבוצה.

עד כמה אותם אוהדים כפויי טובה תוכיח המציאות. שרף, ואותם חברי הנהלה, הם שהצעידו את מכבי חיפה לשתי זכיות רצופות באליפות. לראשונה בתולדותיה. לכן, כדאי קצת להתרסן.

בשני המקרים, של הפועל ת"א (שווייצר) ושל מכבי חיפה (שרף), לא רק המאמנים הם האשמים בכשלון. עיקר האשמה היא בכדורגלנים, שאינם מצליחים להתעלות. בעבר הם פונקו, זכו לתנאים מועדפים. ועתה מנסים להסתיר את כשלונם האישי תחת סינורו של המאמן. "וישמן ישורון — ויבעט".

אכן, מציאות של לינת 1986־87, ועוד מתפלאים שהקהל מסתלק מהמגרשים.

בעקבות כשלונותיהן במשחקי הפליי־אוף ביוגוסלביה ובספרד

ציבונה זאגרב וריאל מדריד אמרו שלום לגביע־האלופות

מאת ישראל פז

אצלנו סיימו הכדורסלנים את העונה. הם נושמים אחרי המאמץ הרב שהשקיעו בעונה קצרה ועמוסה. הבכירים יחזרו לפעילות בסוף החודש, במדי הנבחרת הלאומית, שתתחיל בהכנותיה לקראת אליפות אירופה, בתחילת יוני באתונה. לאחרים יש "חופש גדול" עד לחודש ספטמבר.

באירופה, לעומת זאת, רבה הפעילות. בשלוש מדינות מתנהלים בימים אלה מאבקים גדולים ודרמטיים על כתרי האליפות. מה שכבר ברור: שתי קבוצות שהצטיינו בגביע־אירופה לאלופות לא יופיעו באירוע זה בעונה הבאה: ריאל מדריד, הוותיקה בין הקבוצות בגביעי־אירופה, וגם בעלת ההישגים הגדולים ביותר (שבע זכיות בגביע־האלופות ופעם בגביע־המחזיקות), וכן ציבונה זאגרב, עם דראזן פטרוביץ' הגדול, שזכתה פעמיים רצופות בגביע־האלופות והעונה בגביע־המחזיקות. השתיים הודחו בחצי־הגמר בפליי־אוף בארצותיהן. ברצלונה העיפה את ריאל מדריד והכוכב־האדום בלגראד חוללה סנסציה כשסילקה את ציבונה זאגרב כשניצחה אותה במשחק שלישי ומכריע — 103:104. ההפתעה היתה גדולה שבעתיים, שכן המשחק המכריע נערך בזאגרב. גם 48 נקודות של פטרוביץ' לא הועילו.

מה קרה ביוגוסלביה, כאשר הטובה בקבוצות המדינה, ציבונה זאגרב, מחזיקות גביע־האלופות (פעמיים רצופות) ומחזיקת גביע־המחזיקות העונה, לא הצליחה לזכות באליפות המדינה, על־אף שבשורותיה משחקים מטובי כדורסלני המדינה, ובראשם האשף דראזן פטרוביץ'?

העובדות קבעו: בעונה שעברה נכנעה ציבונה במשחק המכריע בגמר לזאדאר — 111:110. העונה קרה לה אותו מקרה. אלא שהפעם הפסידה להכוכב־האדום בלגראד, כבר בחצי־הגמר.

פרשני כדורסל טוענים כי ציבונה סומכת יותר מדי על פטרוביץ', ולכן זונחת את משחק הצוות. נוסף לכך מתגמדת המוטיבציה של שאר השחקנים נוכח הצטיינותו של הכוכב הגדול. זו הסיבה שכאשר מגיעות קבוצות עם רוח לחימה הן מוציאות את ציבונה משווי־משקלה.

בקרב האליפות נאבקות בימים אלה פרטיזן והכוכב־האדום. הבכורה עברה מזאגרב לבלגראד הבירה.

ברצלונה חוגגת

גם ריאל מדריד בנופלות. ברצלונה הצליחה להדיחה בנצחה בשלושה מארבעה משחקים בחצי־הגמר הפליי־אוף. ברצלונה מובילה עתה 0:2 במאבק־הגמר נגד שכנתה, חובנטוד ברלונה.

ריאל מדריד גילתה בגביע־אירופה העונה חולשה רבה. עזיבתו של פאר שחקניה, פרננדו מרטין, שעבר למקצוענים באן.בי.איי. עירערה את בטחון הקבוצה. גם החיזוק שלה לא היה הפעם מעולה. לארי ספריגס וברד בראנסון לא הספיקו. אבל כדאי לזכור שבליגה הספרדית מככב בריאל גם הכדורסלן הספרדי־סובייטי, חוסה בריוקוב, שאינו רשאי לשחק בגביע־אירופה. רק עתה מלאו שלוש שנים לשהותו בספרד, לאחר שהצטיין... בברית־המועצות (עבר לספרד מאחר שאמו ממוצא ספרדי). בעונה הבאה יוכל כבר לשחק ב...גביע־קוראץ'.

ריאל־מדריד נכשלה לאורך כל הדרך. בגביע־אירופה, בליגה ובגביע הספרדי. אחת העונות הדלות של קבוצת־הפאר ממדריד. נראה כי ראשי המועדון, שגאוותם נפגעה מאוד, יעשו מאמץ רב לשקם את הקבוצה בעונה הבאה. כסף לא חסר להם. הם כבר רכשו את היוגוסלבי דראזן פטרוביץ', שיתחיל לשחק בשורותיהם אחרי המשחקים האולימפיים בסיאול, ב־1988. כלומר, בעוד שתי עונות.

ברצלונה, היריבה המושבעת של ריאל, תזכה, קרוב לוודאי, באליפות. היא לא תהיה יריב קל בגביע־אירופה בעונה הבאה.

קאזרטה – מכשול גבוה

גם הופעתה של אלופת אירופה הטרייה, טרסר מילאנו, בעונה הבאה בגביע־אירופה לאלופות עדיין אינה בטוחה. זכייה בגביע־אירופה לא מקנה יותר "זכות אבות", כלומר הגנה אוטומטית על הגביע. כדי להופיע באירוע־השיא של המועדונים ביבשת יש צורך לזכות באליפות איטליה.

בין טרסר מילאנו וההגנה על גביע־אירופה מפרידה קבוצת מובילג'ירג'י קאזרטה, שהגיעה, יחד עם מילאנו לגמר, שיחל השבוע. מילאנו, מעודדת מזכייתה בגביע־אירופה, דילגה בחצי־הגמר על מכשול רציני, וארזה. היא עשתה זאת בשני משחקים. מעניין לציין שכאשר פגשתי את עמיתי העתונאים האיטלקים בגמר בלוזאן התנבאו ש... וארזה תדיח את מילאנו.

למילאנו צפוי עדיין מאבק גדול מול יריב מצויין כקאזרטה, שניצחה בחצי־הגמר את אריקסון קאנטו, בשני משחקים. בקאזרטה קשה מאוד לנצח. ראשית, זו קבוצה מעולה, בשורותיה מככב הברזילאי המצויין אוסקר שמידט. שנית, הקהל הקנאי של דרום איטליה, וראי שאינו מחבב את גאוותם של כדורסלני הצפון ממילאנו. האם יעמוד הנסיון של טרסר מילאנו? — זאת נראה השבוע.

● במאבק־צמרת בליגה א' בכדורסל על כרטיס־העלייה לליגה הארצית יתחרו הערב ב־8.30 בגבעת־שמואל מ.מ גבעת־שמואל ומכבי רחובות.

מאבק ראשים ב"דרבי הקטן" בין מכבי ת"א ובני־יהודה ת"א, בשבת בבלומפילד (1:1). צילם: אריה קנפר

מאחורי הקלעים

גבי טייכנר, הבין־לאומי לשעבר מניר־דוד, וזלמן לוין ממשמר־העמק מחפשים הכדור באליפות הוותיקים בבן־השלושה... צילם: דוד עינב

בעקבות אליפות הוותיקים בהתיישבות העובדת

מדוע לא היו סלי "שלוש הנקודות" בזמננו?

★★★ אליפות ההתיישבות העובדת לותיקים בכדורסל, שנסתיימה לפני שבוע, היא רעיונו של אליהו פז, חבר קיבוץ ניר־דוד, שביקש לשלב אירוע ספורטיבי במסגרת חגיגות 50 שנה לקיבוץ ★★★ הרעיון שהוצג בפני אמנון כהן, רכז הספורט בברית התנועה הקיבוצית, נתקבל בחוסר אמון כי אכן יירשמו קבוצות למשחקים. תשע הקבוצות שנרשמו ונטלו חלק במפעל — היו מעט מדי לטעמו של אליהו פז (והיכן היו אשדות־יעקב, יגור, גבת ועוד?), והרבה מאד מנקודת ראותו של אמנון כהן ★★★ מפאת עיסוקם של אנשי הספורט הקיבוצניקים, העובדים בריכוז הפועל, בהכנות למשחקי הפועל, הוטלה מלאכת הארגון של המפעל על יענן אשכנזי, רכז הספורט הדינאמי של המועצה האזורית בקעת בית־שאן, ועל אליהו פז מניר־דוד, הקיבוץ שאירח את בית־הגמר ★★★ מתוך ארבע הקבוצות שהעפילו לבית־הגמר היו שתי קבוצות ששיחקו בעבר בליגה הלאומית (משמר־העמק וניר־דוד), ושתיים ששיחקו בליגה הארצית (מעוז־חיים ורמת־הכובש) ★★★ השחקנים הוותיקים ביותר שהשתתפו במפעל היו ירוחם אריאלי ממעוז־חיים (בן 55); אורי סער (שקלרין) מבית־אלפא (בן 54); יאש אזוב ממשמר־העמק ורן שרייבמן מבית־אלפא (53); דני יפה מניר־דוד ויגאל קרין ממשמר־העמק (50) ★★★ אגב, מאמנו הראשון בכדורסל של ירוחם אריאלי, לפני למעלה מארבעים שנה, בקבוצת הילדים של הפועל תל־אביב, היה ישראל פז, עורך מדור הספורט בעל־המשמר... ★★★ אורי סער, שחקן־עבר מצטיין ממשיך עד היום לשחק בקבוצת בית־אלפא, המשחקת בליגה המאורגנת ע"י המועצה האזורית בקעת בית־שאן ★★★ שחקנים פעילים אחרים, שעברו את גיל הארבעים וממשיכים לשחק בליגות הסדירות של איגוד הכדורסל, הם שנתנו את הטון בקבוצותיהם במשחקי־הגמר של הטורניר: גבי טייכנר ואורי קלס מניר־דוד; נמרוד שחם וצבי קינן (קנטרוביץ) ממעוז־חיים וזורה קרופצ'יק מרמת־הכובש ★★★ אגב, שחם וקינן שיחקו בעבר בניר־דוד, כשהיתה בליגה הלאומית ★★★ את שתי הקבוצות שהגיעו למשחק־הגמר הדריכו "מאמנים" צעירים מהשחקנים. את ניר־דוד הדריך שלמה גלזר, כתב "על־המשמר" בעמק, שהספיק עוד לשחק בליגה הלאומית בניר־דוד, בהיותו נער בכתות י"א־י"ב, ואת מעוז־חיים הדריך מנחם (חמוי) גינתון, שחקן־עבר מצטיין בליגה הארצית וחבר הנהלת איגוד הכדורסל ★★★ בעייתו של שלמה גלזר בניהול קבוצת ניר־דוד, היתה כיצד לאפשר לכל עשרת שחקניו לשחק. היתרון שגילתה ניר־דוד על פני יריבותיה, איפשר לו לשתף את כולם, וכולם "נכנסו לטופס" (כלשון אנשי הכדורסל), כלומר קלעו נקודות ★★★ בטורניר מעין זה היתה חשיבות רבה ל"ספסל" של הקבוצות, שכן כמעט כל השחקנים אינם מסוגלים לשחק זמן רב. מבחינה זו היה יתרון לניר־דוד, שכאמור שיתפה 10 שחקנים ★★★ יגאל קרין ממשמר־העמק קלע במשחק נגד רמת־הכובש 6 סלים של 3 נקודות (כמעט ללא החטאה), ונראה כי אם חוק 3 הנקודות היה קיים בזמנו, הרי שהיה "בורג" הרבה יותר חשוב ב"מכונה המשומנת" של משמר־העמק בימים עברו ★★★ גם צבי קינן, אורי קלס ודני גופר מניר־דוד, גילו "יד טובה" בזריקות של 3 נקודות ★★★ את הגביע לניר־דוד קיבל שחקן הקבוצה, גדעון (גידי) ברשי, שהוכיח כי הוא נשאר שחקן לוחם כמו בעבר. ברשי הוא כיום גזבר המפעלים האזוריים בקעת בית־שאן ★★★ ממשמר־העמק נעדרו מטורניר־הגמר שחקני־עבר מפורסמים כמו עמוס לין, ארם (סוטו) גורן, נח רם, חנן צור, אמיר יבזורי ועמיר שפירא. אך לעומתם שיחק דני הדר, שהיה בעבר גם שחקן בהפועל חולון. ה"רוח החיה" של הקבוצה הוא, כרגיל, יאש אזוב, הממשיך עד היום להיות פעיל בכדורסל, הן כמאמן והן כשחקן ★★★

ספורטאים מפולין באליפות הבין־לאומית של אס"א

חגיגת ספורט היסטורית תיערך בבאר־שבע בסוף חודש אפריל. יותר מ־1000 ספורטאים ממכללות ומאוניברסיטאות בארץ, וכ־180 ספורטאים, מפולין, גרמניה, הולנד, בראזיל, שוויץ, בלגיה ואנגליה יטלו חלק ביום הספורט הבין־לאומי ה־19 של אס"א.

17 שנה נערך מפעל הספורט של אס"א בירושלים ושנה אחת בתל־אביב. עדי טוקר, יו"ר אס"א, הצליח להעתיק הפעם את האירוע לבאר־שבע.

דרום־אפריקה ביקשה לשגר 100 ספורטאים, אך רשויות הספורט בארץ לא נתנו אישורם. עוד נמסר שספורטאי בופוטצואנה הודיעו ברגע האחרון על ביטול השתתפותם.

טקס הפתיחה ייערך ב־28 באפריל ויכלול משחק כדורסל בין נבחרת ישראל המודרכת על־ידי המאמן צבי שרף, לבין נבחרת אס"א, אותה יוביל המאמן רני כהנא.

על התחרויות ממונה ויקו חדד, המשמש כמורה ביחידה לחינוך גופני באוניברסיטה.

תקציב המפעל הוא כ־40 אלף שקל, והכניסה לתחרויות תהיה ברובה חופשית, לבד מכמה ענפי הספורט.

נפטר מאיר קומרוב – מראשוני נס־ציונה

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

מאיר קומרוב, מראשוני נס־ציונה, נפטר ערב החג השני של פסח בגיל 89. הלווייתו תתקיים היום אחר הצהריים.

מאיר קומרוב שהגיע למושבה בגיל 9, אביו נמנה עם מייסדי ההסתדרות בארץ. היה מראשוני אגודת „פרדס" וניהל אותה שנים רבות. כן השתתף ביסוד התאחדות האיכרים ובמועצת השיווק („פרדס סינדיקט").

הוא נהג לארח בביתו שבנס־ציונה את גדולי האומה וייצג את המושבה באירועים לאומיים, כמו הנחת אבן הפינה לאוניברסיטה העברית בהר הצופים.

הדליק פעמיים את המשואות ביום העצמאות בירושלים.

השאיר אחריו בנים, נכדים, נינים ובני נינים.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „לודים"
רח' טשרניחובסקי 1, ת.ד. 89 רמלה
בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק
ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בגוש 4843, מגרש 52, ב־כרמי יוסף, ע"י טרגינג זאב. מהות הבקשה: ליתן אישור להקלה בקו בנין צדדי של בית מגורים 4.50 מ' וקירות ללא פתחים בקו בנין צדדי עד 2.70 מ' במקום 3 מ'.
כל בעל קרקע או בנין או מחזיק בהם, הרואה עצמו נפגע כתוצאה מאישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש את התנגדותו המנומקת תוך שבועיים מיום פרסום זה לוועדה המקומית „לודים" בציון כתובתו המדוייקת.
יורם רמי — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה „לודים"

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בנית מגורים לבית על חלקה 181 בגוש 8274 רח' רבי עקיבא בחריגה, מאושרת מבוקשת כהקלה: 6.4% בניה תכ' מס' 36/87 ת.ב. 6782.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
בת־ים
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב, אישרה תכנית מפורטת מס' 356 שינוי לתכנית מפורטת 47 א' ומתאר 2 א'.
השטחים הכלולים בתכנית: חלקה 84 וחלק מחלקה 153 בגוש 7147 רחוב העמדות פינת הראשונים.
עיקרי הוראות התכנית: א. לייעד ולתכנן שטח קרקע כשטח ציבורי פתוח לשימור אתר היסטורי ולצורך זה לבטל ייעוד הקרקע — דרך מתוכננת.
ב. להפקיע חלק מחלקה 84 בגוש 7147 למטרות שטח ציבורי פתוח.
הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3313 תשמ"ו עמ' 1602.
התכנית האמורה, בצורה שהוועדה המחוזית אישרה אותה, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים, וכל המעוניין רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
מרדכי כהנא, יושב ראש הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בנית מגורים לבית על חלקה 369/573 בגוש 8267 רח' מול בחריגות: הקלה 9.2% בניה תכ' מס' 241/85 ת.ב. 576.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
אשקלון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 22 לתכנית מפורטת 165/03/4, ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: א. שינוי גבולות. ב. שינוי יעוד מאזור מלונאות ג' למלונאות כ'. ג. שינוי משצ"פ למלונאות כ'. ד. שינוי משצ"פ לכביש. ה. שינוי משצ"פ ומלונאות ג' לחניה. ו. קביעת תכליות ומגבלות בניה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 17 דונם. גוש: 1938 חלקות 22־23 (חלק) מגרש מס' 4 אזור חוף הים.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הוועדה המקומית האמורה.
שלום דנינו, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 מחוק התכנון והבניה בקשה למתן הקלה
בהתאם לסעיפים 146־150 מחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה־1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 8.5% לתוספת בניה בבנין על מגרש 7 חלקה 54 בגוש 3816 רח' העמק רחובות, כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 58.5% במקום 50% המותרים, והקלה בקומה נוספת למתן הקלה לקו בנין צדדי לתוספת בניה בבנין על חלקה 341 בגוש 3655 רח' בצלאל לינרה רחובות, כך שקו הבנין הצדדי יגיע ל־3.6 מ' עם פתחים ולקו בנין צדדי של 3.10 בקיר אטום.
כל המעוניין יוכל לעיין בתכנית הבניה, ללא תשלום, במשרדי הוועדה המקומית, קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתון.
יחזקאל הרמלך, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 מרחב תכנון מקומי
באר־שבע
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה באר־שבע הופקד שינוי תכנית הנקראת:
(1) שינוי מס' — 13 לתכנית מפורטת 126/03/5, ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: א. שינוי בשימושי קרקע. ב. שינוי קווי בנין. ג. קביעת הנחיות בניה ועיצוב אדריכלי. ד. קביעת דרכי גישה לחניות ציבוריות. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 37.937 דונם. גוש: 38056, 38076. מקום: פינת דרך המשחררים ושדרות הנשיאים.
(2) שינוי מס' — 6 לתכנית מפורטת 177/03/5 — העיר העתיקה, ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: — שינויים בהנחיות הבניה. — שינויים בזכויות הבניה. א. הסרת מגבלת שטח למגורים ב' ל־120 מ"ר בלבד. ב. באזור המגורים ג' — קביעת המשך זכויות הבניה הקיימות. ג. שינויים בחישוב שטחי בניה לצורך רישוי פטור לגבי שטחי פסג', גלריות ומבני עזר. ד. הרחבת תחום הגדרת שיפוצים (שלד חדש ללא הגדלת נפח המבנה החוקי הקיים). ה. הנחיות בניה לגבי כליטות ומרפסות. ו. הנחיות לפי שילוט מרכזי. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 797 דונם. גושים: 39003, 38002, 38001, 38033, 38005, 38004, 38012, 38034.
(3) שינוי מס' 7 לתכנית מפורטת 177/03/5 — העיר העתיקה, ביחד עם התשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד מאזור מגורים ב' לאזור מגורים ב' משולב, קביעת תכליות ושימושי קרקע מעורבים באזור מגורים ב'. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 64.672 דונם. גוש: 38005 — העיר העתיקה באר־שבע בין רחובות הרצל — הפלמ"ח — חטיבת הנגב וכפר הדרום.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הוועדה המקומית האמורה.
שלום דנינו
יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

09.00 טלטקסט — ער כאן — חדשות. 09.05 שעת כושר. 09.15 רכבת ההתעות — סרט אנימציה. 09.35 הרפסודה — סיפור קיץ נורווגי. 10.00 איזים — פרק 11: צלילה לעומק. 10.20 רוק בברייטון (חלק ג) — מופע פומבי של להקות רוק וזמרים מפורסמים בברייטון. בחלק ג' משתתפים ניק לאו, הלן טרי, מארנס, אדי גראנט, פרנקי הולך להוליווד וגלוריה גיינור, בביצוע שירים מפורסמים. 10.45 מסע לאיי הררום — פרק 4 — נחושת, קופרה והרי געש. הפרק האחרון במסע מיוחד לפפואה, גינאה החדשה. 11.35 דיוקנאות של מוסיקאים — אלבניז — מוסיקאי נודד — הסרט מספר על המלחין הספרדי איזק אלבניז, על נדודיו בעולם, על הקריירה המוסיקלית שלו כפסנתרן וכמלחין, על אישיותו, תוך שילוב קטעי נגינה רבים מיצירותיו המפורסמות, על רקע נופים ואתרים בספרד. 14.00 טלטקסט — ער כאן. 14.05 שעת כושר. 14.15 סרט קולנוע — ג'יין סנטרע. מערבון המגולל את קורותיה של ג'יין שנודעה במערב כצלפית ורוכבת סוסים. 16.00 רובוטריקים — פרק 19. 16.30 מדינת ישראל נגד ג'ון (איוואן) דמיאניוק — משדר מיוחד של ערב חדש. 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף. 17.30 זנב לחרשות — עם האריה רמו היהוף פיפס והארנבת מש'. 18.00 מר כלוורד — שם הפרק: שבועת נישואין. 18.25 הגיע זמן לשון — פינה לענייני לשון בהנחיית אבשלום קור הפעם — תיקו וכוסו של אליהו. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 תכנית דת מיוחדת לרגל חג הפסחא (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 אין כמו בבית — הפרק השני: ארתור משחק טרייסי מביאה הביתה חבר שהוא שחקן. הדבר גורם לארתור להתעניין במשחק בהתחביב לעצמו. 20.30 התפתחות התעופה — סרט תעודה הסרט סוקר את השלבים השונים בהתפתחות יכולת התעופה של חרקים ובעלי חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.40 מבט שני. 22.20 ציפורים מתות בסתר. 23.10 בני היל — סדרת תכניות משעשעות בכיכובו של השחקן קומיקאי הנודע בני היל. 23.40 פסוקו של מקום — מבט אל מערת אליהו שבחיפה. חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.00 בהאזנה נינוחה. 08.00 קונצרט בוקר — בטהובן: פתיחה לאונורה מס. 3; ברהמס: סונטה לויולה ופסנתר; ס. פראנק: וריאציות סימפוניות לפסנתר ותזמורת; מוצארט: ערכות חגיגיות של וויזר; שומאן: חמישיית פסנתר; דבוז'ק: סימפוניה מס. 7; ראבל: דפניס וכלואה. 11.57 מגישים שיר. 12.00 מן הסרטיה — ברכה עדן + אלכסנדר תמיר — 4 ידיים; שוברט: גרנד דואו בדו מג'ור. 13.05 בהאזנה נינוחה — שוברט: אימפרומפטו בסי במול מג'ור; רוסיני: מבוא נושא וריאציות לקלרנית ותזמורת; רספיגי: הצפרים, סוויטה; ראבל: משחקי מים; ליסט: הפרלודים. 15.00 מוסיקה צעירה — עם תזמורת הקונסרבטוריון ניו־אינגלנד לקראת בקורה בארץ. 16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו — רסיטל: ג'יימס גאלווי — חליל / פיליפ מור־פסנתר: באך: סונטה בסול מינור לחליל וכלי מקלדת, (במקור לכנור) ק. פ. י. באך: סונטה בלה מינור לחליל סולו; ק. צ'רני: דואו קונצ'רטאנטה לחליל ופסנתר; א. דבוז'ק: סונטינה בסול מג'ור לכנור ופסנתר; מארטינו: סונטה לחליל ופסנתר 1945. 17.30 קולות — קונצרט המוסיקה ראולנר. 18.00 ממרף התקליטיה. 19.00 סגני אופרה — אריות מתוך אופרה איטלקית: אופנבאך: נישואין לאור הפנסים — אופרטה קומית. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.27 מגישים שיר. 20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו — תזמורת הקונסרבטוריון של ניו אינגלנד. שידור חי — מאולם הנרי קראון. מנצח בנג'מין זנדר / סולן: גדעון רוכין. פסנתר: ובר: אוייריאנטה; בטהובן: קונצ'רטו מס. 3 בדו מינור לפסנתר ותזמורת; דבוז'ק: מן העולם החדש. 22.30 ג'ז קלאסי. 23.00 מחזורי יצירות — באך: סונטות לחליל. שומאן: יצירות לפסנתר.

רשת א'

07.30 רדיריקל. 08.05 חונה — עם בני הנרל. 08.27 משפט דמיאניוק — שידור חי מבנייני האומה בירושלים. 13.05 שירים עבריים. 13.30 חדשות ויומן בצרפתית. 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.05 בראש צעיר — מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 השכלה ודעת לכל. 15.57 משפט דמיאניוק — שידור חי מבנייני האומה בירושלים. 19.05 שעור בתלמוד — מסכת ברכות. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 שנינו יחד וכל אחד לחוד — עורך ומנחה: יובב כץ.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין — עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 בראש צעיר — תכנית לילדים בחופשה. 10.05 כל צבעי הרשת — מגזין יומי. 11.30 סע לשלום — עם גדעון הוד. 12.10 חגיגות המימונה — שידור חי מאולפן קול־ישראל בגן סאקר בירושלים. 13.05 בחצי היום — חדשות ופזמונים. 14.05 לראות או לא לראות — יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 חגיגות המימונה — המשך. 16.05 תוצרת הארץ — שירים עבריים. 16.55 קראתי ספר — קוראים ממליצים. 17.05 יומן כלכלה — עורך: גדעון זלינגר. 17.10 על מספרים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.05 אצבע על הדופק — שבועון בעניני בריאות ורפואה. 18.46 היום בספורט.

גלי צה"ל

00.05 אוניברסיטה משודרת — שלוש עשרה שיחות על שחקן, דורדינו באוזניו של ויליאם שייקספיר. 06.30 פוקחים עין — החדשות הראשונות של היום — עם נירה אופיר. 07.07 שבע אפס שבע — עם איתי ליפשיץ. 08.00 בוקר טוב ישראל — עם עת אקטואליה יומית. 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי. 10.05 הפסקת 10 — עם מיכל ניב. 10.55 שירותרום 87 — פינה מיוחדת. 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף. 13.05 ביקום טוב באמצע — עם יצחק בז'נר ואורלי יניב. 14.05 דורה יומי — עם רובי לנץ ודני קרפל. 15.05 מה יש — עם ארז טל. 16.05 נוסע צפונה צפונה — רונינררו. 16.15 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 17.00 ערב טוב ישראל — עם דן שילון, יעל דן וגוני סביר. 18.00 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן. 18.15 משולש — עימות יומי בענייני השעה. מנחה: יוסי עוזרד. 18.57 הודעות לחיילים. 19.05 שירים בבאז. שירים עבריים — עם שירה נרא. 20.00 לדמשיר את החיים — מסע עם הרמטכ"ל היוצא ראל מיכה לוי. מראיין: מיכה שנריר. (ש"ח). 20.40 שירי להקות צבאיות. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — שלוש עשרה שיחות על שחקן (ש"ח). 22.05 על הדבש ועל הכיסאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 22.55 שירותרום 87 — פינה מיוחדת. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות — עם הכלכלן עמוס רובין. 00.05 ציפורי לילה — עם עזרא לוי: תוכנית מוסיקלית בנימה אישית. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים. שידורי צה"ל 2 — 19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 סכבכבסים — אינפורמציה, דיש"ם, משחקי רדיו ומוסיקה לחיילים שנשארו בתורנות. עם לאה עוז. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק. 23.05 קול הג'אז הזה — עורך ומגיש דני קרפל.

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר — להיטים וותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר — שירים ופזמונים ישראליים. 09.05 מה, כבר תשע? — עם אבי אתגר. 10.05 שבעים מי יודע. 11.05 אהבה יומיומית — עם יוסי סיאס. 12.05 רק מוסיקה. 13.05 רק בימי חול — עם מנחם פרי. 14.05 פזמון חוזר. 15.05 חריש, חריש ומחודש — עם שוש עטרי. 16.05 הצגה יומית — עם יקיר אביב. 18.05 מקום בצמרת — מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 ארוס עתיק — שירים שלא נס ליחם. 23.05 סניני ג'אז.

קולנוע

תל־אביב

אבירם: הקשוחים שבאלה 5, 7.15, 9.40
אופיר: ילדים חורגים לאלוהים
בן־יהודה: שבתי כרו לארוה 5, 7.15, 9.30
גת: הנוח היינה וביינה 5, 7.15, 9.30
גורדון: אהבה גנובה 7.00, 9.30
דקל: קרוקודיל דנדי 5, 7.15, 9.40
דרייב אין: נער הזהב 9.30
הוד: מלכודת 12 5, 7.15, 9.40
לימור: חשיפה הבירור באקרי
ג'ינראמה 1: זה אגיני 5, 7.15, 9.30
סינמה 1: 3 אמיגוס 5, 7.30, 9.30
סינמה 2: הנד ואחותיה 5, 7.15, 9.30
פאר: ללא התנים 5, 7.30, 9.30
פאריס: בני כלו 5, 7.15, 9.30
זכויות עבורי 24.30
לב־חן:
חן 1: צבע הכסף 5, 7.30, 9.30
חן 2: היומן שלי באוקספורד 5, 7.25, 9.45
חן 3: אל תקרא לי לבן 5, 7.40, 9.45
חן 4: הטיפה געיה 5, 7.30, 9.45
חן 5: ג'ושוע אתמול והיום 5, 7.40, 9.45
שחף: פלאטון 4, 7.00, 9.30
תל־אביב: נער הזהב 5, 7.15, 9.30
תכלת: דקה לחצות 4.30, 7.00, 9.15

רמת־גן

ארמון: ללא רחמים 4, 6.40, 9.30
לילי: פלאטון 7.15, 9.30
ארמון: קרוקודיל דנדי 5, 7.30, 9.45
רביב:
גן 1: חנות קטנה ומסריפה 5, 7.20, 9.40
גן 2: הקשוחים שבאלה 5, 7.20, 9.40
גן 3: אהבה גנובה 5, 7.30, 9.40
גן 4: אל תקרא לי לבן 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון: נער הזהב 1.10, 7.15, 9.30
אורגע: הקשוחים שבאלה 4.30, 9.15
בית אגרון:
לפי שובי הביתה 10.00
צ'יטי צ'יטי בנג בנג 11.30
צלילי המוסיקה 14.00
צלילי המוסיקה 17.00
מלחמה ואהבה 20.15
מרגלים שבאלה 22.00
העוקץ 24.00
כפיר: פלטון 4.30, 7.00, 9.30
אורגיל: אל תקרא לי לבן 4.30, 7, 9.15
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 7.00, 9.00
סמדר: חנה ואחיותיה 7.00, 9.30
הבירה: האינסטלטור 4.30, 7.15, 9.15
אוריון
אור 1: קרוקודיל דנדי 4, 6.30, 9
אור 2: ג'אק פלאש המתפוצץ
אור 4: חליפת ערב 4.30, 7.00, 9.00
אור 5: הבעייה השלישית שלי 6.30, 9.00

עדן: מלכודת 12 4.30, 7.00
תיאטרון ירושלים: כס הדמים

חיפה

ארמון: הקשוחים שבאלה 4, 6.30
אורה: פלאטון 4.30, 7.00
חן: דקה לחצות 4.30, 6.45
עצמון 1: הבוקר שאחרי 4.30, 7.40
עצמון 2: ניפגש בחוף 4.45, 7.15
פאר: קרוקודיל דנדי 4.30, 7.00
רון: נער הזהב 4, 6.30
אמפי 1: 3 אמיגוס 4.30, 7.00
אילי: אהבה גנובה 6.45
קרן אור המתידשו: האינסטלטור 7.00

נתניה

שרון: פלאטון 5, 7
סטודיו: מיקולם 5, 7

חולון

סבי: פלטון 5, 7.15
מגדל: היומן שלי באוקספורד 6.00
אירמון: האינסטלטור 5, 7.30

בת־ים

עצמאות: נער הזהב 5, 7.15

הרצליה

היכל: נער הזהב 5.00, 7.15
מלון דניאל והאיריטוריום: שיחות מלוכלכות 5.00, 7.15

באר־שבע

חן: כלא הנשים 4.30, 7.10

פתח־תקוה

היכל 1: ילדים חורגים לאלוהים 5, 7.15
היכל 2: 3 אמיגוס 5, 7.15
היכל 3: פלאטון 5, 7.15

עפולה

מיפתחיון: להתחתן שנית

רעננה

אורות: 3 אמיגוס 4.30, 7

גבעתיים

הדר: ילדים חורגים לאלוהים 4.30, 7.15

ראשון־לציון

רון 1: נער הזהב
אופני האש 4.30, 7.15
רון 2: פלאטון
פנטזיה 4.30, 7.15

תיאטרון

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 21.4 בשעה 16.30
על בן גוריון ושלמות הארץ
בשעה 20.30
אדי ומוס

שרותים ● עזרה ● תחבורה

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00 — 24.00; בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00 — 24.00; בשבתות ובחגים: 15.00 — 21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 538966. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר לצרכן. טל: 294869, 03-283822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'–ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-5261113
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316

סילוק מוטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק — טל' 781111. רמלה — 101, טל' 08-221022. עפולה — טלפון 065-93334. טבעון — 101, טלפון 04-931401. נהריה — טל' 04-923333. בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74767.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית, ילדים כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק - ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים
ביקור חולים - פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־08.00—20.00, בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03-413300, 03-431500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02-243158
ת"א - 226027 241 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00—20.00)
גליל מערבי - 04-922222
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' - טל. 222732.
„קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: מזור - חביבה רייך 20
חולון: אסותא - טרומפלדור 4
ירושלים: מוריה - דרך בית־לחם
נתניה: גבע - שער הגיא 14
פתח־תקוה: קופ"ח כללית - חיים עוזר
רמת־גן: רמת יצחק - שד' ירושלים 96
תל־אביב: הקריה - אבן גבירול 19; קופ"ח כללית - אמסטרדם 7
חיפה: נ. שאנן - התיכון 37
רחובות: כללית - בני משה
רעננה־כ"ס: קופ"ח מאוחדת - בן גמלא - הוד השרון

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה - טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100, אילת - 244; חדרה - 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'–ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'–ה': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 12.30, 13.30, 14.30, 15.10, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.10, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

כל המי־ומי־מונה בנווה תרצה

חג לכוכבות התקשורת מאחורי הסורגים

גם גיתית איזראלוב חגגה

חווה יערי משוחחת עם מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי. אמש (צילומים: מאיר פרטוש)

אביבה גרנות החליפה גם היא כמה מלים עם לובלסקי

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

מאות אלפים פותחים היום את המימונה, חגם המסורתי של יוצאי צפון־אפריקה — בערים בפארקים ובחניוני נופש ברחבי הארץ.

„מה שיש כאן זו רק העמדת פנים. גם האסירות הרוקדות — רוקדות לא מפני שהן נהנות אלא כדי להפיג את המתח ולצאת קצת מהשיגרה". אמרו אתמול האסירות בכלא נווה־תרצה שחגגו מאחורי הסורגים את המימונה.

בפתח הרחבה בה הוצבו שולחנות ערוכים במיטב מטעמי החג שוטטו כ־10 אסירות שעשו כותרות רבות, לבושות גלימות והיזו מי ורדים על האורחים. כלא הנשים נווה תירצה פתח אתמול את שעריו בהתאם למסורת חג המימונה לנשות נעמת יבנה ובראשן המזכ"ל מאשה לובלסקי, נציב שירות בתי־הסוהר גונדר דוד מימון אורחי נעמת, עיתונאים וצלמים רבים. בחגיגה השתתפו מרבית האסירות בכלא להוציא האסירות הבטחוניות והאסירה הרסה מונסה, שבחרה להישאר בחדרה.

בנות העדה המרוקנית הכינו בצד את המופלטה המסורתית. חווה יערי, אביבה גרנות וגיתית איזראלוב, „שמוליק", אורית ארביב, אילנה קרנץ, ומיכל אילן הסתובבו בין האורחים לבושות טרנינגים וג'ינסים.

אתמול היתה זאת חגיגה אמיתית לאסירות שחזרו לככב ללילה אחד. כל המפורסמות שבהן ביקשו מהצלמים תמונה עם עיתונאי זה או אחר ועם חברותיהן לכלא. ברקע ניגנה תזמורת מרוקנית, מזכ"ל נעמ"ת נשאה את דבריה, נציג שב"ס דיבר, מפקדת הכלא בירכה — אך האסירות העדיפו בבירור את העיתונות.

חווה יערי, בשיער פזור, רגועה ונראית מאוששת יותר, דיברה רבות על עירעורה לבית־המשפט העליון ועל ראיות חדשות שהיא מנסה לאסוף לצורך משפט חוזר. „אני אצא מפה רק אם אטוהר", אמרה. על הספר „המערוך" היא אומרת: „אני מסכימה לכל מלה של ביקורת שיש שם על העיתונות. אני בכלל יושבת בגלל המשפט הציבורי שעשו לי".

אביבה גרנות, הנראית רזה יותר בחצאית מחוספסת ובחולצה כהה וזוכה לאהדה רבה מצד האסירות, אומרת: „אני בן־אדם מת. אני הופכת כאן לצימוק מנטאלי. יש אצלי בפנים הרבה יאוש אך אני לא מראה את זה בחוץ". היא מרבת בחפץ־לב על תוכניותיה ללמוד בכלא פסיכולוגיה וקרימינולוגיה.

על הרחבה מתרוצצת בטרנינג כחול ובידיים עמוסות מזון גיתית איזראלוב. „אני מכבדת את האורחים", היא מסכימה במהירות להצטלם עם חווה יערי ואף מעניקה לה נשיקה.

עם פתיחת חגיגות המימונה בת"א ייערכו היום טקסים ב־5 שכונות בת"א־יפו. באירוע המרכזי בשכונת יפו ג' (המרכז הקהילתי בנייברית במגרש הכדורסל) ייערך האירוע המרכזי, בו יארחו ראש העירייה שלמה להט ורעייתו, ויוזה את נשיא המדינה חיים הרצוג. בטקס ישתתפו גם שרים, חברי־כנסת אישי ציבור מהארץ ומחו"ל ותושבי השכונה.

למחרת היום תתקיימנה חגיגות המימונה המרכזיות בגני יהושע (פארק הירקון) יום שלישי 21 באפריל (א' החל מ־11.00) בבוקר. בחגיגות אלה ישתתפו ראש הממשלה יצחק שמיר והשרים שמעון פרס ויצחק רבין. בפארק תוקם בימה מרכזית למופעים עליה יופיעו במשך היום להקות מחול ופולקלור ואמנים אחרים.

בחיפה הוקם אוהל ענק ביוזמת העירייה. בו ביקרו ראש העירייה, אריה גוראל, ושר האנרגיה, משה שחל.

יו"ר תנועת „ביחד", בחיפה, יעקב בוזק, מסר כי היום יהיה מוקד החגיגות בעיר במבואות מערת אליהו הנביא. לשם יגיעו אלפי חוגגים.

אמש קיימה נעמ"ת בכלא נווה־תרצה את חגיגת המימונה, בהשתתפות נציב שירות בתי־הסוהר — גונדר דוד מימון, מנהלת הכלא — סגן־גונדר חיה יכהם ומזכ"ל נעמ"ת — מאשה לובלסקי.

באירוע הוכן שולחן החג כמיטב המסורת המרוקנית, והמופלטה הוכנה בהדרכתן של חברות נעמ"ת מסניף יבנה.

גם התק"ם במימונה

במסגרת חגיגות המימונה בירושלים הקימה התנועה הקיבוצית המאוחדת אוהל ובו תערוכה המתארת את קשרי התנועה הקיבוצית עם עדות ישראל בכלל ועם העדה המרוקנית בפרט.

בתערוכה מידע על שליחי התנועה הקיבוצית שהקימו קינים וסניפים של תנועות הנוער בצפון־אפריקה והעלו משם עולים. כן מיוצגים בתערוכה קיבוצים שבהם מספר רב של עולי צפון־אפריקה כמו צאלים, חניתה, רגבים, חוקוק, בית קשת, ניר־עם ואחרים. בחלק מקיבוצים אלה נוהגים לחגוג את המימונה זה כמה שנים.

באוהל התק"ם בירושלים תשהה במשך החגיגות קבוצת חברים מצאלים, לבושים בתלבושת מרוקנית עממית, שיכינו מאכלים כמו מופלטה וסיגרים מרוקנים. ליד האוהל מקים סניף הנוער העובד בירושלים חניון נופש פעיל לילדי החוגגים.

מפעל קיבוצי שני במסגרת חגיגות המימונה הוא מרכז לחוגגים שבין המטיילים בערבה, שהוקם על־ידי הקיבוצים יוטבתה ויהל, וגם שם מוצגת תערוכה דומה לזו של שבירושלים.

שקט מתוח ברצועת עזה אחרי הפרות־סדר אלימות

סטודנטים התבצרו באוניברסיטת עזה, השליכו אבנים – ופונו בכוח

שרפו דגל ישראל והניפו דגלי פלשתין ● חייל צה"ל נפצע מאבן ● הפגנות וצעדות מחאה

שקט מתוח שרר אתמול בערי רצועת עזה, לאחר שיום קודם־לכן היו הפרות־סדר אלימות רבות ברחבי הרצועה, שבמהלכן נסגרו האוניברסיטה האיסלאמית בעזה לשבוע ימים והמוסד להכשרה מקצועית של אונר"א.

שלשום התבצרו סטודנטים באוניברסיטה והתפרעו, עד אשר כוחות הבטחון פרצו פנימה ודיכאו את המהומות. במהלך ההתפרעויות נפצע קל חייל משמר־הגבול ושישה סטודנטים נפגעו קל. כוחות הבטחון עצרו עשרות מפגינים. בחאן־יונס נפצע מירויות חיילים, צעיר שנמלט לאחר שלעבר סיור צה"ל הושלכו בקבוקי תבערה.

השקט היחסי ששרר בשבועות האחרונים בערי רצועת עזה, הופר לפני שבוע, לאחר שהסטודנט מוסא מסבח אל חנפי מחמיר (20) מרפיח נהרג בירויות חיילי צה"ל בעת פיזור הפגנת סטודנטים באוניברסיטת ביר־זית. כבר לאחר הלווייתו, שנערכה ברפיח, תקפו אלמונים סיורי צה"ל באבנים ובבקבוקי תבערה ומשך כל השבוע נמשכו הפרות־הסדר בכל ערי הרצועה.

הסטודנטים התבצרו בשני מוסדות ההשכלה שלשום בשעות בוקר ועיקר המהומות התרחשו באוניברסיטת „אל אזהר", שהיא הגדולה מבין האוניברסיטאות בשטחים. הסטודנטים השליכו אבנים לעבר חיילי צה"ל ומשמר־הגבול, שרפו דגל ישראל והניפו שני דגלי פלשתין וכרזות של אש"ף. בתוך כך, נפגע קל חייל משמר־הגבול מאבן שפגעה בראשו.

סמוך לשעה 13.30 בצהריים, לאחר שהאוניברסיטה האיסלאמית והמוסד להכשרה מקצועית כותרו על־ידי כוחות הבטחון והסטודנטים מאנו להתפנות, ניתנה הוראה לחיילים להיכנס לתוך שני המוסדות. החיילים פינו בכוח את הסטודנטים. קבוצות קבוצות, מרבית הסטודנטים נשלחו לבתיהם ועשרות מהם נעצרו במחנה המעצר הזמני בעזה, לחקירה ולהעמדה לדין. תוך־כדי פינוי הסטודנטים, נפצעו שישה מהם והועברו לטיפול בבית־החולים „שיפא" בעיר.

אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, הורה לסגור לשבוע ימים את האוניברסיטה האיסלאמית ואת המוסד להכשרה מקצועית של אונר"א.

שעות אחדות לאחר פינוי הסטודנטים מהאוניברסיטה, נערכה הפגנה ליד המסגד בשכונת סג'עיה בעזה. במקום פוזרו כרוזות אש"ף וכוחות הבטחון פיזרו את המפגינים, בלי שנפגע איש. אותה שעה נערכה צעדת־מחאה של כ־400 איש ברחובה הראשי של עזה, רחוב עומר אל־מוכתר. גם ההפגנה זו פוזרה על־ידי כוחות הבטחון, בלי נפגעים. ברחבי הרצועה נרשמו הפרות־סדר רבות אחרות. מרביתן התבטאו בהבערת צמיגי מכוניות ברחובות הערים.

בשעת לילה מאוחרת שלשום הותקף סיור צה"ל, שעבר ברחובות חאן־יונס. שני בקבוקי תבערה הושלכו לעברו. אחד מהם התלקח. (עתים)

יהודים וערבים בילו יחד בחופי עזה

שביתות מסחר חלקיות היו אתמול בעזה ובחאן־יונס. ברחוב הראשי של עזה, רחוב עומר אל־מוכתר, פוזרו כרוזים של אש"ף וחלק מהחנויות לא נפתחו. שביתת מסחר חלקית היתה גם בחאן־יונס. הפרות־הסדר בערי הרצועה לא מנעו ממאות נופשים ישראלים להגיע לחופי הרחצה באיזור.

אלפי מוסלמים מהרצועה בילו אף הם אתמול את חג האביב בחופי הרחצה של עזה, רפיח וחאן־יונס. חופי הרחצה החדשים ברצועה התמלאו מאות נופשים ישראלים ורבים מן המטיילים באיזור הצטרפו לסיורים מודרכים של מתיישבי האיזור. מתיישבי אלי־סיני וניסנית בצפון־הרצועה, ערכו למטיילים סיורים מודרכים בישובים היהודיים ואיבטחו את המטיילים. בתוך כך, פגשו הנופשים הישראלים אלפים מתושבי הרצועה, שיצאו לחוג את חג האביב בחופי הרחצה. לכבוד החג המוסלמי „שם נסים" נערכו ביקורים הדדיים של מתיישבי חבל עזה ושכניהם הערבים, אלה בישובים של אלה. (עתים)

נוסעי רכב ישראלי חטפו רוגם אבנים בעזה ושחררוהו במחסום ארז

משטרת נפת עזה הודיעה שנוסעי רכב ישראלי חטפו נער ערבי שרגם אותם באבנים. הנער שוחרר ליד מחסום ארז.

מהמשטרה נמסר, כי שלשום בצהריים יידו נערים אבנים לעבר מכונית ישראלית, שנסעה ברחובות עזה. בתגובה, עצרה המכונית. נוסעיה רדפו אחר הנערים ותפסו אחד מהם. הם הסיעו את הנער למחסום ארז בצפון הרצועה ושם שיחררו אותו. הנער הוחזר לביתו על־ידי המשטרה. (עתים)

הסכם המעצמות לפיקוח החימוש – „עוד לא בכיס"

וושינגטון. — נציג אמריקני בכיר נקט ביום א' עמדה מאופקת יותר מאשר הנשיא רייגן ואישים אמריקניים אחרים בעניין הסיכויים להשגת הסכם בין מעצמות־העל בנושא הפיקוח על החימוש.

האיש, פול ניצ'ה, שביקר בשבוע שעבר במוסקווה יחד עם שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ, אמר, כי אין לדבר על הסכם עד אשר יסוכמו כל פרטיו. „דבר זה עדיין אינו מונח באמתחתנו," אמר בראיון לטלוויזיה האמריקנית.

הנציג הסובייטי לשיחות על הגבלת החימוש, ויקטור קארפוב, אמר באותה תוכנית, כי בריה"מ מוכנה לשאת ולתת על הגבלת הכוחות הקונוונציונליים הלא־גרעיניים, כמו גם על הקטנת מספר כלי־הנשק הגרעיניים באירופה.

מדינות אירופה הביעו חשש, שההצעה הסובייטית בדבר סילוק הטילים הגרעיניים לטווח בינוני עלולה להשאיר אותן נטולות מגן, נוכח הכוחות הקונוונציונליים העדיפים של בריה"מ, ובעניין זה אמר קארפוב: „במסגרת התהליך הזה, אנחנו מוכנים לשאת ולתת על ביטול כל מצב של חוסר איזון, העלול להתקיים גם בתחום החימוש הקונוונציונלי."

הנשיא רייגן אמר, כי בעקבות השיחות על הגבלת החימוש, שהתנהלו במוסקווה, יש עתה הזדמנות למעצמות־העל להשיג התקדמות של ממש לקראת עולם שלו יותר. רייגן אמר, כי בריה"מ נקטה פעולה כדי לסלק כמה מכשולים לקראת השגת הסכם על חיסול הטילים הגרעיניים לטווח בינוני המוצבים באירופה.

הוא הוסיף, כי בעיית הטילים לטווח קצר, שעוררה דאגה בקרב בעלות־הברית האירופיות, עשויה לבוא על פתרונה על בסיס של שוויון בין בריה"מ לבין ארה"ב.

ילדים בריאים נולדו לנפגעי צ'רנוביל

מוסקווה. — חמישה בני־אדם, שלקו במחלת קרינה קשה בעקבות האסון בכור הגרעיני בצ'רנוביל, ב־26 באפריל אשתקד, העמידו בינתיים צאצאים בריאים — הודיע אתמול, סגן הנשיא של האקדמיה הסובייטית למדעי הרפואה.

המדען, ליאוניד איליאין, המפקח על המחקר הרפואי בתוצאות האסון, הודיע כי 196 בני־אדם, שלקו במחלת קרינה, חזרו לעבודתם לאחר שקיבלו טיפול רפואי.

בראיון לטלוויזיה הסובייטית, סיפר איליאין כי מתוך 237 בני־אדם, שלקו במחלת קרינה אקוטית בעקבות האסון, מתו 28 ואילו 209 החלימו. מתוך נתונים אלה עולה, כי 13 מבין אלה שהחלימו טרם חזרו לעבודתם. (עתים)

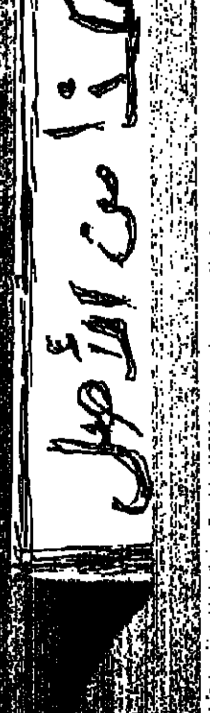

הכינוס בבית־ג'אן, שלשום (צילום: יאיר לאופר)

בכינוס מחאה על אי־הפשרת קרקע

לא תיתכן ברית דמים בלי שוויון, אמר גרנות לדרוזים בבית־ג'אן

תושבי הכפר מאיימים בשביתה שתכלול את כל הדרוזים המשרתים בכוחות הבטחון

מאת יהודה צור

כניעתם של הקצינים הזוטרים של חטיבת הצנחנים בארגנטינה, בתום התקוממות הנפל היוותה נצחון ראשון של השלטון האזרחי בארגנטינה מאז שהגיע ראול אלפונסין לכס הנשיאות. אולם, יש להבין, שהתקוממות הפעם לא נועדה לשנות את סדרי השלטון ולגרום להפיכה צבאית אלא בראש וראשונה התיימרה להציל את עורם של הקצינים המתקוממים מהמשפטים הצפויים להם בפני בתי המשפט האזרחיים בארצם.

כל הקצינים המעורבים, ובראשם סגן אלוף ריקו, נחשדים במעורבות פעילה בהעלמותם של מאות במהלך שלטון הכת הצבאית. במחצית פברואר נועד להכנס לתוקפו החוק שאושר בפרלמנט ארגנטינאי שנועד למעשה להעניק חנינה בלתי רשמית לאנשי הצבא המואשמים במעשים נגד אזרחים בשנות שלטון הכת הצבאית. אולם, התברר שלחצם של דעת הקהל הארגנטינאית, תמיכתו של המימשל האמריקני בנחישותם של בתי המשפט הארגנטיניים, כל אלה חברו יחד כדי לסכל את מגמת החנינה הבלתי רשמית. עד היום, למעלה מ־400 קצינים רובם בדרגות שבין סגן לרבי סרנים, הוזמנו להופיע בבתי משפט מתוך כוונה להביאם לדין אם ימצאו הראיות לכך.

"הצבא הפקיר אותם"

מסתבר שרוב הגנרלים והאדמירלים אשר הובאו לבתי משפט עד כה אינם כבר בשירות פעיל, כבר אינם מפקדים על כוחות צבא, והסכנה שיגרמו הפיכה צבאית — פחתה. המצב שונה אצל מפקדי הפלוגות והגדודים, המואשמים גם הם. בשבועות שקדמו להתקוממות נאלצו גנרלים להטיל מרותם על סרנים ורבי סרנים שסרבו להופיע בבתי משפט. העתונות הארגנטינאית הדגישה בשבועיים שקדמו להתקוממות שהקצינים הצעירים "אינם קובלים ואינם מתלוננים נגד הממשלה והשופטים. מטרת תלונותיהם העיקרית הוא הפיקוד העליון של חיל הים, חיל האויר וחיל היבשה אשר, לטענתם, הפקיר אותם והם שואלים עצמם: למה אנחנו נקראים להופיע בפני בתי המשפט, מה עשו אותה עת הגנרלים הנוכחיים, כולם יודעים שהם נתנו את הפקודות" אומרים הקצינים הצעירים.

אלפונסין זכה בתמיכתם הנלהבת של מאות אלפי אזרחי ארצו, שבפעם הראשונה בתולדותיה, במאה הנוכחית, העזו להתייצב ללא נשק מול המורדים המזויינים.

בשל התנגדות מוסדות הספורט בישראל

משלחת של 100 ספורטאים מדרא"פ ביטלה השתתפות במשחקי אס"א

משלחת של כמאה ספורטאים מדרום־אפריקה, שהודיעה על השתתפותה במפעל הספורט הבינלאומי ה־19 של איגוד הספורט האקדמאי (אס"א), שייערך בעוד שבוע בבאר־שבע — לא תשתתף בתחרויות, בשל התנגדות מוסדות הספורט בישראל. על כך מסר שלשום יו"ר האיגוד בישראל, עדי טוקר.

לפני כשבועיים ביטלה את השתתפותה גם משלחת הספורטאים מבופוטוצואנה. משלחת של 31 ספורטאים מאוניברסיטאות פולין, שהודיעה על השתתפותה במשחקים, טרם דיווחה על מועד בואה וגם השתתפותה מוטלת בספק. עד כה אישרו את הגעתם למשחקים 1,002 ספורטאים מ־13 מוסדות להשכלה גבוהה בישראל ועוד 150 ספורטאים מ־11 מוסדות השכלה מחו"ל.

משחקי אס"א נערכים זו השנה ה־19, והפעם בבאר־שבע. התחרויות ייערכו במיתקני הספורט של אוניברסיטת בן־גוריון בנגב ובמיתקני ספורט ברחבי באר־שבע, בקיבוץ חצרים ובעומר. מנהל היחידה לחינוך גופני של אוניברסיטת באר־שבע ויו"ר אס"א בישראל, מסר, כי למשחקים הנערכים רק שבוע לפני כינוס הפועל, קדמו הכנות של שנה וחצי מראש, מרביתן בהתנדבות.

המשחקים בבאר־שבע יעלו כארבעים אלף ש"ח והוצאות הטיסה והשהייה של הקבוצות מחו"ל הן על חשבון המשתתפים. בתחרויות ישתתפו 145 קבוצות, מהן 18 מחו"ל, ב־17 ענפי ספורט לגברים וב־10 ענפי ספורט לנשים. (עתי"ם)

בבית־הספר התיכון שליד האוניברסיטה

הישגים גבוהים מן הממוצע הארצי — לתלמידים שהוגדרו "טעוני טיפוח"

תלמידים שהוגדרו כ"טעוני־טיפוח" השיגו בבחינות הבגרות ציונים ממוצעים גבוהים מן הממוצעים הארציים במקצוע בכל המקצועות. עובדה זו התבררה כאשר משרד החינוך העביר לבית הספר התיכון שליד האוניברסיטה העברית בירושלים את תוצאות בחינות הבגרות האחרונות.

בית־הספר חוגג בחודש הבא מלאות 50 שנה לייסודו. התלמידים השתתפו בפרויקט ראשון מסוגו שנערך בבית־הספר התיכון בסיוע משרד החינוך. הם התקבלו ללימודים בכתה ז' ולמדו בתיכון שש שנים, עד כתה י"ב, לפי שיטת ההוראה המשקמת. שיטה זו מבוססת על ההנחה, שניתן "לשקם" את רמת כושר החשיבה של התלמידים. על־פי תוצאות מבחני הכושר העיוני שלהם, שנערכו בסוף לימודיהם בבית הספר היסודי, לא היה להם כל סיכוי להצליח בבחינות הבגרות.

בשנת הלימודים האחרונה סיימו 23 תלמידים שהוגדרו כ"טעוני טיפוח" את בית־הספר התיכון ליד האוניברסיטה. על־פי דיווחי משרד החינוך, היו ציוניהם הממוצעים כדלהלן: תנ"ך — 8.5, חיבור — 8.5, ספרות — 8.2, היסטוריה — 8.1, דקדוק — 8, ביולוגיה — 7.9, מתמטיקה — 7.5, אזרחות — 7.1 ואנגלית 6.6.

מנהל בית־הספר, ד"ר שמואל קנלר, אומר כי מה שקבע את הצלחת התלמידים בבחינות הבגרות היא שיטת ההוראה המשקמת, שהביאה לפיתוח יכולתם של התלמידים, להרחבת אופקיהם ולחיזוק כישורי החשיבה העיונית שלהם.

בל"ג בעומר (17 במאי) יקיים בית־הספר התיכון שליד האוניברסיטה העברית כינוס בוגרים לרגל יובלו ה־50, בהשתתפות שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, שהיה מבוגריו ומוריו. במסגרת הכינוס ייערך יום עיון על החינוך העל יסודי בישראל לקראת שנות האלפיים. (עשי"ת)

משפט דמיאניוק מתחדש היום בעדותו של מומחה משטרתי לכתב־יד

מומחה לכתב־יד, יעיד היום במשפטו של ג'ון דמיאניוק, בהיפתח שבוע הדיונים התשיעי של המשפט, לאחר פגרת חג הפסח.

העד אמנון בצלאלי, מומחה לזיהוי כתב־יד מהמחלקה לזיהוי פלילי במטה הארצי של המשטרה, יעלה ויעיד מטעם התביעה באשר לאמיתות החתימות והרישומים השונים בכתב היד שעל "מסמך טרבניקי", תעודת החוגר שהתביעה מייחסת אותה לנאשם.

בצלאלי בדק והשווה את החתימות של דמיאניוק עצמו, [illegible] טויפל מטרבניקי שניפק את הציוד ורשם את פרטי הציוד על התעודה. כמו כן בחן המומחה את חתימת ידו של דמיאניוק עצמו ואת חתימת ידו של מפקד מחנה טרבניקי שטרייבל. המומחה השווה חתימות אלה למיסמכים אחרים מאותה תקופה וקבע, כי הכתב על התעודה זהה לחלוטין לכתב על מיסמכים אחרים.

(עתי"ם)

מרתון התקשרות בינלאומי של חובבי רדיו בישראל: קשר עם 40 אלף איש בעולם

במבצע מיוחד של אגודת חובבי הרדיו בישראל, שחל ביום ג' שעבר, ונסתיים אתמול, הוקמו חמש תחנות רדיו בהר תבור, במצודת דוד בירושלים, בנצרת, בסטלה־מאריס בחיפה ובביים שרה הר גילה ליד בית לחם.

התחנות אוישו על־ידי חברי האגודה בישראל וחובבי רדיו מרחבי העולם השוהים בישראל. התחנות פעלו 24 שעות ללא הפסקה במשך שבעה ימים.

מטרת המבצע היתה להגביר את התודעה על ישראל ברחבי העולם ולקרב ידידים ותיירים לישראל.

עד סיום מרתון ההתקשרות הבינלאומי הושג קשר עם כארבעים אלף חובבי רדיו בעולם, כולל סין, בריה"מ, הקוטב הדרומי ועוד. חובבים מרחבי העולם המתינו בתור כדי לקבל את ברכתה של התחנה בהר גילה: "ברכות לפסחא מבית־לחם".

התחנה, ששוכנה בסוכת שמירה בגובה של 914 מטר מעל פני הים ביצעה כחמישה־עשר אלף התקשרויות עם חובבים. הופעלה על־ידי אמיר בזק (24) מרמת־השרון.

כדי לאפשר מעקב ורישום של השיחות נתרמו חמישה מחשבים על־ידי אחד היבואנים.

(כתב וצילם: דן לנדאו)

שיפור במצבו של מנחם בגין

ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, המאושפז בבית החולים "שערי צדק" בירושלים, חש שלשום בטוב ורופאיו הביעו תקווה, כי ישוחרר מבית־החולים מייד לאחר החג.

בגין אושפז ביום ה' שעבר בבית־החולים, לאחר מה שהוגדר "חולשה כללית". הוא אושפז במחלקה האורולוגית של בית־החולים ועבר סידרה ארוכה של בדיקות. הבדיקות נמשכו גם ביום א' ורופאיו מקווים, כי עם קבלת תוצאותיהן, לאחר החג, ישוחרר לביתו.

(עתי"ם)

רבבות המטיילים הסירו "המצור" שהטילו על אילת

50 אלף ביקרו בשמורות הטבע בנגב

מאת בצלאל רובין ושלי יחימוביץ', כתבי "על המשמר"

עשרות אלפי הנופשים שפקדו בימים האחרונים את אילת סיימו אתמול את חופשתם ויצאו את העיר. האילתים נשמו לרווחה אחרי "מצור" מרצון שנמשך שבוע ימים ויצאו אתמול שוב לשפת הים ולבתי־הקפה.

עם ישראל החל אתמול בבוקר לקפל את אוהליו ולעזוב את חופי ים סוף. מאות מכוניות עמוסות לעייפה במזרונים, באוהלים, בצידניות ובציוד קמפינג אחר החלו לצאת את העיר בדרכן למרכז הארץ. בכביש הערבה התנהלו שיירות ארוכות של כלי רכב, מרביתם לכיוון צפון.

בכל יום נאספו על־ידי אנשי מחלקת הנקיון של עיריית אילת, שעבדו בשלוש משמרות, כמויות שיא של אשפה ופסולת.

טאבה, שבשבוע האחרון היתה לעיר אוהלים ססגונית, התרוקנה ונעזבה מתושביה הארעיים ורק כמה עשרות ביטניקים ונוודים נותרו בה.

עם אלפי המטיילים הגיעו גם העבריינים. ביומיים האחרונים נרשמו עשרות עבירות פליליות, לרבות מקרה אונס, פריצות וגניבות, בעיקר משפת הים.

תיירת בת 27 מצרפת התלוננה אתמול על אונס וכחשוד במעשה נעצר תייר מהאי מאוריציוס.

אשה בת 40 מאחד הישובים מצפון הארץ, שחזרה מטיול בדרום סיני, נעצרה אתמול במסוף הגבול בטאבה כשבתחתוניה נתפסה כמות קטנה של סמים מסוכנים.

טיולי בודדים ומשפחות

כ־50 אלף איש ביקרו בימי החג בשמורות הטבע ובנגב. רוב המטיילים שהו בשמורות וטיילו בהם משך מספר ימים.

השנה התאפיינה בטיולי משפחות ובטיולי בודדים בלתי מאורגנים באפיקי נחלים ובמסלולי הליכה שהיו עד עתה נחלתם של קבוצות מאורגנות. לפופולריות הגבוהה ביותר זכתה שמורת עין גדי. בימים מסויימים הגיע מספר המבקרים שם לעשרת אלפים ביום. גם מצפה רמון והמכתש הקטן והגדול היו מוקדי טיול.

מנהל רשות שמורות הטבע במחוז הדרום, שמוליק שפירא, אמר, כי בכל ימי החג לא היה אפילו מקרה אחד של חילוץ מטיילים, אשר מילאו בקפדנות את כללי הבטיחות.

השנה התרבו במידה משמעותית טיולי ג'יפים ואופנועים. שפירא אמר, כי המטיילים בכלי רכב אלה גרמו נזק לצמחיה ופגעו בנוף. היו גם מספר מקרים בהם חדרו ג'יפים לשטחי אש וסיכנו את חיי הנוסעים בהם.

עשרות אלפי שקלים ודולרים התעופפו מ"מטען החבלה" שפוצץ

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

עשרות החולים והסקרנים שמנו מבית־חולים "יוספטל" באילת לאחר שנתגלה בו חבילה חשודה הופתעו לראות שהחבילה שזה עתה פוצצה הכילה עשרות אלפי שקלים, דולרים ירוקים, שיקים, המחאות נוסעים ומטבע זר אחר.

המקרה אירע שלשום בשעות הבוקר כאשר למשרד הקבלה של בית־החולים הגיע צעיר מקיבוץ יוטבתה שבערבה כדי להסדיר כמה עניינים ארגוניים עבור קיבוצו. בעוזבו את המקום השאיר על הדלפק של משרד הקבלה תרמיל צד צבאי ובו שקית ניילון עם סכום של כ־70 אלף שקל בשטרות ובשיקים, פדיון תחנת הדלק והמזנון של הקיבוץ שעמד להפקידו בבנק.

כעבור כמה דקות הבחינה הפקידה בחבילה החשודה שמתוכה בצבצה שקית הניילון ושאלה לבעליה. משלא נענתה הזעיקה את המשטרה.

המשטרה הרחיקה את החולים והסקרנים וסגרה את האיזור. חבלן המשטרה לא לקח סיכון. קשר חבל ארוך לתרמיל ומשך אותו בזהירות מחוץ לבית־החולים. שם הוא פוצץ לעיני עשרות סקרנים.

הענן השחור התפזר ולעיני הסקרנים והחבלן החלו לנחות באיטיות שקלים, דולרים, שיקים והמחאות נוסעים. החבלן, שהופתע לא פחות מהסקרנים מתכולתה של "חבילת הנפץ", החל לאסוף את הכסף כדי להעבירו למשטרה.

הקיבוצניק, ששב לבית־החולים לקחת את התרמיל ששכח, קיבל "שוק" כשראה מה עוללו לכספו. "דגנרטים, מטומטמים, מה עשיתם?", קרא בזעם לשוטרים. מפקד משטרת אילת, רב־פקד ירוחם קיים הסביר לו בנועם, כי המשטרה פעלה על־פי הנהלים ואינה אשמה בנזק שנגרם לו.

טלקס

● 3000 השתתפו בצעדת הגליל

על אף המצב הבטחוני ששרר בגליל השתתפו 3000 צועדים בצעדת הגליל המסורתית על שם יגאל אלון, שנערכה בחג השני של פסח.

הצעדה אורגנה על־ידי המועצה האזורית גליל עליון בשיתוף מרכז הפועל.

הצעדה לאורך 12 ק"מ החלה מחניון עין זיתים והסתיימה במחניים. בין הצועדים נראו בני נוער רבים, משפחות רבות עם ילדיהן וקבוצות מאורגנות ממקומות עבודה. (שע"ה)

● עליה במטענים בנמל אשדוד

עליה של 13 אחוזים נרשמה בכמות המטענים שעברו דרך נמל אשדוד בשנת התקציבית שהסתיימה ב־31 במארס.

לפי סיכום סטטיסטי מסתבר, שאשדוד נשארה כנמל מוביל זו השנה החמישית ברציפות, ובשנה זו עברו דרכו 59 אחוז מכלל המטענים בשני נמלי הים התיכון.

בסך הכל עברו השנה דרך נמל אשדוד 8.264.100 טונות, לעומת 7.284.000 טונות אשתקד. למרות שמירב המטענים הם מטעני יצוא, נרשמה בחודשים האחרונים עליה במטעני היבוא ב־31 אחוז לעומת השנה הקודמת, בעוד שביצוא היתה עליה של 5 אחוזים בלבד. (עתי"ם)

● קיסר נפגש עם ראשי האיגודים באירופה

מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, סיים אמש את ביקורו הקצר בארצות השפלה (הולנד, בלגיה ולוכסמבורג) במפגש עבודה עם המזכיר הכללי של חבר הפדרציות המקצועיות בארצות השוק האירופי המשותף, מטיאס הינטרשילד.

המפגש התקיים בלוכסמבורג, וסוכם בו על העמקת שיתוף הפעולה בין ההסתדרות לבין פדרציות האיגודים המקצועיים החופשיים במערב אירופה בתחומי המחקר וכן בבחינת הדרכים להגברת השפעתם של האיגודים המקצועיים על הממשלות הנוגעות בדבר בעיצוב המדיניות הכלכלית של הקהיליה הכלכלית האירופית.

קיסר ציין, כי בשיחות שקיים עם ראשי הפדרציות המקצועיות במערב אירופה אכן התרשם שחל שיפור משמעותי במעמדה הפוליטי של מדינת ישראל.

קיסר חוזר לארץ הערב. (שע"ה)

● מאות חיפשו אחר פעוט שנמצא ליד ביתו

פעוט בן שנתיים שנעדר מביתו נמצא כמה שעות מאוחר יותר במרחק כק"מ מביתו לאחר שמאות אנשים חיפשו אחריו.

ביום ראשון בשעה 8.30 בבוקר הודיע תושב הכפר כעקעב למשטרת משגב שנכדו נעלם. אנשי משמר הגבול ושוטרים בסיוע נשים החלו לחפש אחריו. לאחר מספר שעות הודיע נער רועה צאן שמצא את התינוק במרחק כ־800 מ' מביתו. המשטרה פתחה בחקירה.

יהודה צור

גופת נרקומן נמצאה בחיפה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

גופתו של אריה ספיר בן 26 מחיפה, שנעדר במשך 19 יום, נמצאה בערב החג בביתן השירותים של ביה"ס הדתי "אמונה" בשכונת חליסה בחיפה.

ספיר, נרקומן מוכר למשטרה, נעדר מביתו לפני כשלושה שבועות ונצפה על־ידי בלשי משטרת חיפה כשהוא רוכש סמים ימים אחדים לפני מותו. ליד גופתו של ספיר נמצאו מזרקים ששימשו אותו ככל הנראה לנטילת סם.

● 11 אוניות נוסעים שפקדו את נמל חיפה במרוצת ימי החג הביאו עימן כחמשת אלפים תיירים שבאו לחוג את החג הפסח והפסחא בישראל.

בפלילים

נלכד חשוד ברצח שנמלט לפני 10 שנים

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

אבו־סבית מוהדי בן 55 מכאר־שבע, עבריין נמלט החשוד בחטיפת אשה ורצח קרוב משפחתה לפני 10 שנים, נלכד בתחילת השבוע ע"י משטרת מרחב הנגב.

בדצמבר 77 חבר אבו־סבית עם שניים אחרים לחטוף אשה מאחד משבטי הנגב. תוך ביצוע החטיפה תקפו השלושה את בני משפחתה. התפתח קרב יריות ואחד מבני המשפחה נהרג.

שני שותפיו של אבו־סבית הורשעו בחטיפה וברצח ונידונו למאסר עולם, ואילו אבו־סבית הצליח לחמוק מן המשטרה משך 10 שנים. בראשית השבוע הוא נלכד, כאמור, ע"י משטרת מרחב הנגב.

נעצר חשוד באונס תיירת באילת

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

חיים חוסאם בן 26 מכפר משהד המועסק באילת, נעצר שלשום ל־15 יום כחשוד באונס תיירת בת 19 מאירלנד.

המקרה אירע בשבת באחת הדירות שבמרכז אילת, כאשר החשוד נכנס לחדרה של הצעירה, סתם את פיה, הפשיט אותה ואנס אותה בכוח.

החשוד הודה שקיים מגע מיני עם התיירת, אך טען שהיא הסכימה לכך.

נאשמים ביבוא קוקאין נעצרו עד תום משפטם

בני הזוג טלי וטל שלה, הנאשמים ביבוא קוקאין מהולנד ובסחר בו, נעצרו ביום א' עד תום ההליכים בפקודת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

בדיון המשפטי סיפר סניגורו של טל שלה, עו"ד חלה, כי מרשו בן ה־26 עבד במשק חקלאי במושב עוליש, אך עזב את המושב לאחר שכל המשק החקלאי עבר בירושה לאחיו. אחרי שעזב את המושב הוא נישא ונקלע לקשיים כלכליים — וכך הסתבך בעיסקת הסמים, כאשר עברו נקי.

סניגורה של הנאשמת, עו"ד הורוביץ, סיפר, כי טלי היא בת 20 ומוצאה מקיבוץ שדמות דבורה, ללא כל עבר פלילי. לדבריו, בעלה הוא שהחליט על יבוא הסם, מבלי שעירב בהחלטתו את אשתו, והיא נגררה אחריו כיוון שאהבה אותו. (עתי"ם)

לחברנו קובי אביעזר ולכל המשפחה

אתכם באבל במות

האם־הסבתא

מלכה אביעזר

קיבוץ נירים

עם כפר מסריק, ברכה והבנים
למשה בהעוגן וכל משפחת בן־דוד

אתכם באבל על מות

ארוך ז"ל

חברים וידידים בבית־זרע

לאבשלום בן דוד
קיבוץ כפר מסריק

אתך באבלך במות

אביך

ההנהלה והעובדים
מחלבת שטראוס נהריה

ליעקב ולמשפחה ולקיבוץ גת

אתכם בצערכם על מות

נעמי

חברים בלהבות־הבשן

עם הלנה והמשפחה

משתתפים באבלה במות

האם

קיבוץ יקום

לדב עמיתי, למשפחה
ולקיבוץ עין החורש

משתתפים באבלכם במות

רוזה

קיבוץ דן

לשרה ולמשפחה

משתתפים באבלכם הכבד במות

אלי (ברו"ר) לנדאו

ידידים בעין־החורש

לרנה ויוסף גבאי ולכל המשפחה

משתתפים בצערכם במותה של האם

שרה

קיבוץ שער־הגולן

לעומר ובני המשפחה

משתתפים באבלכם במות האב

יוסף בקיש

המכון ללימודים ערביים
גבעת־חביבה

אוניברסיטת חיפה
אורנים
בית־הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית, דואר טבעון, טל' 04-930811

מוזמנים את ידידיו, תלמידיו
וכל מוקירי זכרו של

פרופ' שמואל נגלר ז"ל

לאזכרה שתתקיים ב"אורנים" באולם החטיבה האקדמית,
ביום ג' 28.4.87, בשעה 15.30